

WHC.17/01
12 Temmuz 2017

Dünya Mirası Sözleşmesi Uygulama Rehberi

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER EĞİTİM, BİLİM VE KÜLTÜR ÖRGÜTÜ

DÜNYA KÜLTÜREL VE DOĞAL MİRASININ KORUNMASI İÇİN
HÜKÜMETLER ARASI KOMİTE

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

World
Heritage
Convention

DÜNYA MİRASI MERKEZİ

Uygulama Rehberi, Dünya Miras Komitesinin kararlarını yansıtmak üzere periyodik olarak güncellenmektedir. *Uygulama Rehberinin* en son versiyonunu kullandığınızdan emin olmak için lütfen aşağıda verilen UNESCO Dünya Mirası Merkezi web adresinden *Uygulama Rehberinin* tarihini kontrol ediniz.

Uygulama Rehberi (İngilizce ve Fransızca), *Dünya Mirası Sözleşmesi* metni (beş dilde), ve Dünya Mirasına ilişkin diğer dokümanlar ve bilgiler, aşağıda adresi yer alan Dünya Miras Merkezi'nden elde edilebilir:

UNESCO World Heritage Centre

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

France

İletişim : <http://whc.unesco.org/en/contacts>

Bağlantılar: <http://whc.unesco.org/>

<http://whc.unesco.org/en/guidelines> (İngilizce)

<http://whc.unesco.org/fr/orientations> (Fransızca)

İÇİNDEKİLER

Bölüm Numarası	Paragraf Numarası
AKRONİMLER VE KISALTMALAR	
I	GİRİŞ
I.A	<i>Uygulama Rehberi</i> 1-3
I.B	<i>Dünya Mirası Sözleşmesi</i> 4-9
I.C	<i>Dünya Mirası Sözleşmesine Taraf Devletler</i> 10-16
I.D	<i>Dünya Mirası Sözleşmesine Taraf Devletler Genel Kurulu</i> 17-18
I.E	Dünya Mirası Komitesi 19-26
I.F	Dünya Mirası Komitesi Sekreteryası (Dünya Mirası Merkezi) 27-29
I.G	Dünya Mirası Komitesi Danışma Organları 30-37
	ICCROM 32-33
	ICOMOS 34-35
	IUCN 36-37
I.H	Diğer Kuruluşlar 38
I.I	Dünya Mirasının Korunması Konusundaki Ortaklar 39-40
I.J	Diğer Sözleşmeler, Tavsiyeler ve Programlar 41-44
II	DÜNYA MİRASI LİSTESİ
II.A	Dünya Mirasının Tanımı 45-43
	Kültürel ve Doğal Miras45
	Karma Kültürel ve Doğal Miras46
	Kültürel Peyzaj47
	Taşınabilir Miras.....48
	Üstün Evrensel Değer 49-53
II.B	Temsilci, Dengeli ve Güvenilir Bir Dünya Mirası Listesi 54-61
	Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesine Yönelik Küresel Strateji..... 55-58
	Diğer Önlemler 59-61
II.C	Geçici Listeler 62-76
	Prosedür ve Format..... 62-69
	Bir Planlama ve Değerlendirme Aracı olarak Geçici Listeler 70-73
	Geçici Listelerin Hazırlanması Konusunda Taraf Ülkelere Yardım ve Kapasite Oluşturma..... 74-76
II.D	Üstün Evrensel Değerin Değerlendirilmesi için Kriterler 77-78

II.E	Bütünlük ve/veya Özgünlük.....	79-95
	Özgünlük	79-86
	Bütünlük	87-95
II.F	Koruma ve Yönetim	96-119
	Koruma için Yasama ile ilgili, Düzenleyici ve Akdi Önlemler	98
	Etkin Koruma için Sınırlar.....	99-102
	Tampon Bölgeler	103-107
	Yönetim Sistemleri	108-118
	Sürdürülebilir Kullanım.....	119
III	VARLIKLARIN DÜNYA MİRASI LİSTESİNE KAYDEDİLME SÜRECİ	
III.A	Adaylıkların Hazırlanması.....	120-128
III.B	Adaylık Formatı ve İçeriği	129-133
	1. Varlığın Belirlenmesi.....	132.1
	2. Varlığın Tanımlanması	132.2
	3. Kaydedilme Gerekçesi.....	132.3
	4. Koruma Durumu ve Varlığı Etkileyen Faktörler	132.4
	5. Koruma ve Yönetim	132.5
	6. İzleme	132.6
	7. Dokümantasyon	132.7
	8. Sorumlu Yetkilinin İrtibat bilgileri	132.8
	9. Taraf Devlet Adına İmza	132.9
	10. Gerekli Basılı Nüsha Sayısı (ekteki haritalar dahil olmak üzere).....	132.10
	11. Baskı ve Elektronik Format	132.11
	12. Gönderme	132.12
III.C	Farklı Türdeki Varlıkların Adaylıkları için Koşullar	134-139
	Sınır Aşırı Varlıklar	134-136
	Seri Varlıklar	137-139
III.D	Adaylıkların Kayda Alınması	140-142
III.E	Danışma Organları tarafından Adaylıkların Değerlendirilmesi.....	143-151
III.F	Adaylıkların Geri Çekilmesi.....	152
III.G	Dünya Mirası Komitesi Kararı.....	153-160
	Kaydedilme.....	154-157
	Kaydetmeme Kararı.....	158
	Adaylığın Geri Gönderilmesi.....	159
	Adaylığın Ertelenmesi	160
III.H	Acil Durum Üzerine İşleme Alınacak Adaylıklar	161-162

III.I	Sınırlar, Kaydedilme Gerekçesi Olarak Kullanılan Kriterler veya Dünya Mirası Varlıklarının Adı Üzerinde Yapılan Değişiklikler.....	163-167
	Sınırlar Üzerindeki Küçük Değişiklikler	163-164
	Sınırlar Üzerindeki Önemli Değişiklikler	165
	Dünya Mirası Listesine Kaydedilmek Üzere Gerekçe Olarak Kullanılan Kriterler Üzerinde Değişiklikler	166
	Dünya Mirası Varlığının Adı Üzerinde Değişiklik	167
III.J	Zaman Çizelgesi - Genel Taslak	168
IV	DÜNYA MİRASI VARLIKLARIN KORUMA DURUMUNU İZLEME SÜRECİ	
IV.A	Reaktif İzleme	169-176
	Reaktif İzlemenin Tanımı	169
	Reaktif İzlemenin Amacı	170-171
	Taraf Devletlerden ve/veya Diğer Kaynaklardan Alınan Bilgiler	172-174
	Dünya Mirası Komitesi Tarafından Alınan Karar.....	175-176
IV.B	Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi.....	177-191
	Varlıkların Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine Kaydedilmesi için İlkeler.....	177
	Varlıkların Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine Kaydedilmesi için Kriterler	178-182
	Varlıkların Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine Kaydedilmesi Prosedürü.....	183-189
	Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesinde Bulunan Varlıkların Koruma Durumunun Düzenli Olarak Gözden Geçirilmesi	190-191
IV.C	Varlıkların Dünya Mirası Listesinden Nihai Olarak Çıkarılma Prosedürleri.....	192-198
V	DÜNYA MİRASI SÖZLEŞMESİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN PERİYODİK RAPORLAMA	
V.A	Hedefler	199-202
V.B	Prosedür ve Format.....	203-207
V.C	Değerlendirme ve Takip.....	208-210
VI	DÜNYA MİRASI SÖZLEŞMESİ İÇİN DESTEK SAĞLAMAK	
VI.A	Hedefler	211
VI.B	Kapasite Oluşturma ve Araştırma	212-216
	Küresel Eğitim Stratejisi.....	213
	Ulusal Eğitim Stratejileri ve Bölgesel İşbirliği	214
	Araştırma	215
	Uluslararası Yardım.....	216
VI.C	Bilinçlendirme ve Eğitim.....	217-222
	Bilinçlendirme	217-218

	Eğitim	219
	Uluslararası Yardım.....	220-222
VII	DÜNYA MİRASI FONU VE ULUSLARARASI YARDIM	
VII.A	Dünya Mirası Fonu.....	223-224
VII.B	<i>Dünya Mirası Sözleşmesinin Desteklenmesinde Diğer Teknik ve Finansal Kaynakların Ve Ortaklıkların Seferber Edilmesi</i>	225-232
VII.C	Uluslararası Yardım.....	233-235
VII.D	Uluslararası Yardım İlke ve Öncelikleri.....	236-240
VII.E	Özet Tablo	241
VII.F	Prosedür ve Format.....	242-246
VII.G	Uluslararası Yardım Taleplerinin Değerlendirilmesi ve Onaylanması	247-254
VII.H	Sözleşmeden Doğan Düzenlemeler	255
VII.I	Uluslararası Yardımın Değerlendirilmesi ve Takibi.....	256-257
VIII	DÜNYA MİRASI AMBLEMİ	
VIII.A	Önsöz	258-265
VIII.B	Uygulanabilirlik	266
VIII.C	Taraf Devletlerin Sorumlulukları	267
VIII.D	Dünya Mirası Ambleminin Uygun Kullanımlarının Artırılması	268-274
	Varlıkların Dünya Mirası Listesinde Yer Almasının Anısına Tabelaların Hazırlanması.....	269-274
VIII.E	Dünya Mirası Ambleminin Kullanılmasına İlişkin Prensipler	275
VIII.F	Dünya Mirası Ambleminin Kullanılması için İzin Prosedürü	276-278
	Ulusal Yetkililerin Yapacağı Basit Anlaşma	276-277
	İçeriğin Nitelik Kontrolünü Gerektiren Anlaşma.....	278
VIII.G	Taraf Devletlerin Kalite Kontrolü Kullanma Hakkı	279
IX	BİLGİ KAYNAKLARI	
IX.A	Sekreteryaya Tarafından Arşivlenen Bilgiler	280-284
IX.B	Dünya Mirası Komitesi Üyeleri ve diğer Taraf Devletler için Özel Bilgiler	285-287
IX.C	Halka Açık Bilgi Ve Yayınlar	288-290

EKLER

- Ek 1:** Onay/Kabul Örnek Aracı
Katılım Örnek Aracı
- Ek 2A:** Geçici Liste Sunma Formatı
- Ek 2B:** Gelecekteki Ulus aşırı ve Sınır aşırı Adaylıklar için Geçici Liste Sunma Formatı
- Ek 3:** Dünya Mirası Listesinde Yer Alan Belirli Türdeki Varlıkların Kaydedilemesine Yönelik İlkeler
- Ek 4:** *Dünya Mirası Sözleşmesi* Bağlamında Özgünlük
- Ek 5:** Dünya Mirası Listesine Kaydedilmek Üzere Sunulacak Varlıkların Adaylık Formatı
- Ek 6:** Adaylıklara İlişkin Danışma Organlarının Değerlendirme Prosedürleri
- Ek 7:** *Dünya Mirası Sözleşmesinin* uygulanmasına ilişkin Periyodik Raporlama Formatı
- Ek 8:** Uluslararası Yardım Talep Formu
- Ek 9:** Uluslararası Yardım Talepleri için Danışma Organlarının Değerlendirme Kriterleri
- Ek 10:** Üstün Evrensel Değer Beyanı
- Ek 11:** Dünya Mirası Varlıklarında Değişiklikler
- Ek 12:** Maddi Hataların Danışma Organlarının Değerlendirmesine Sunma Formu
- Ek 13:** Taraf Devletler için Koruma Durumu Raporu Sunma Formatı
- Ek 14:** Dünya Mirası Ambleminin Kullanımına İlişkin Tablo

DÜNYA MİRASINA İLİŞKİN SEÇİLEN BİBLİYOGRAFYA

AKRONİMLER VE KISALTMALAR

DoCoMoMo	Modern Hareketin Anıtlarının ve Sit Alanlarının Belgelenmesi ve Korunması Uluslararası Komitesi
ICCROM	Kültür Varlıklarını Koruma ve Restorasyon Uluslararası Araştırma Merkezi
ICOMOS	Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi
IFLA	Uluslararası Peyzaj Mimarları Federasyonu
IUCN	Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği
IUGS	Uluslararası Jeolojik Bilimler Birliği
MAB	UNESCO İnsan ve Biyosfer Programı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TICCIH	Uluslararası Endüstriyel Miras Koruma Komitesi
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNEP-WCMC	Dünya Koruma İzleme Merkezi (UNEP)
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü

I. GİRİŞ

I.A. Uygulama Rehberi

1. *Dünya Mirası Sözleşmesi Uygulama Rehberi* (bundan böyle *Uygulama Rehberi* olarak anılacaktır.), aşağıda listelenenler için prosedürler belirleyerek *Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşmenin* (bundan böyle “*Dünya Mirası Sözleşmesi*” veya “*Sözleşme*” olarak anılacaktır) uygulanmasını kolaylaştırmayı amaçlamaktadır:
 - a) Dünya Mirası Listesine ve Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine varlıkların kaydedilmesi;
 - b) Dünya Mirası varlıkların korunması ve muhafazası;
 - c) Dünya Mirası Fonu kapsamında Uluslararası Yardımın sağlanması
 - d) *Sözleşme* yararına ulusal ve uluslararası desteğin seferber edilmesi.
2. *Uygulama Rehberi* Dünya Mirası Komitesinin kararlarını yansıtmak üzere periyodik olarak güncellenir.
3. *Uygulama Rehberinin* ana kullanıcıları şunlardır:
 - a) *Dünya Mirası Sözleşmesine* Taraf Devletler;
 - b) Üstün Evrensel Değeri olan Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına yönelik Hükümetler arası Komite, bundan böyle “Dünya Mirası Komitesi” veya “Komite” olarak anılacaktır;
 - c) Dünya Mirası Komitesinin Sekreteryası olan UNESCO Dünya Mirası Merkezi, bundan böyle “Sekreteryası” olarak anılacaktır;
 - d) Dünya Mirası Komitesinin Danışma Organları;
 - e) Alan Başkanları ve Dünya Mirası varlıkların korunması konusundaki paydaşlar ve ortaklar.

Uygulama Rehberinin tarihi gelişimine aşağıdaki web adresinden ulaşabilirsiniz:
<http://whc.unesco.org/en/guidelines/historical>

I.B. Dünya Mirası Sözleşmesi

4. Kültürel ve doğal miras, yalnızca bir ulus için değil tüm insanlık için paha biçilemez ve yeri doldurulamaz varlıklar arasındadır. Bu değerli varlıklardan herhangi birinin, zarar verilmesi veya yok edilmesi yoluyla kaybedilmesi, dünyadaki bütün insanların mirasının yoksullaştırılması anlamına gelmektedir. Bu mirasın bazı unsurları istisnai niteliklerinden dolayı, “Üstün Evrensel Değere” sahip ve onları giderek daha fazla tehdit eden tehlikelere karşı özel korumaya değer varlıklar olarak görülebilir.

5. Dünya Mirasının mümkün olduğunca iyi belirlenmesi, korunması, muhafazası ve tanıtılmasını sağlamak için UNESCO Üye Ülkeleri 1972 yılında *Dünya Mirası Sözleşmesini* kabul etmiştir. *Sözleşme* bir “Dünya Mirası Komitesi” ve bir “Dünya Mirası Fonu” kurulmasını öngörmektedir. Hem Komite hem de Fon 1976 yılından bu yana faal durumdadır.
6. 1972 yılında *Sözleşmenin* kabul edildiği tarihten bu yana uluslararası toplum “sürdürülebilir kalkınma” kavramını benimsemiştir. Doğal ve kültürel mirasın korunması ve muhafazası sürdürülebilir kalkınma için önemli bir katkıdır.
7. *Sözleşme*, Üstün Evrensel Değeri olan kültürel ve doğal mirasın belirlenmesi, korunması, muhafazası, tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılmasını amaçlamaktadır.
8. Varlıkların Dünya Mirası Listesine kaydedilme kriterleri ve koşulları, varlıkların üstün evrensel değerlerini değerlendirmek ve Dünya Mirası varlıklarının korunması ve yönetimi konusunda Taraf Devletlere rehberlik etmek için geliştirilmiştir.
9. Dünya Mirası Listesine kaydedilen bir varlık, ciddi ve belirli tehlikeler tarafından tehdit ediliyorsa, Komite bu varlığı Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine almayı düşünebilir. Varlığın Dünya Mirası Listesi’ne kaydedilmesini sağlayan Üstün Evrensel Değeri tahrip edildiğinde, Komite bu varlığın Dünya Mirası Listesinden çıkarılmasını düşünür.

I.C. *Dünya Miras Sözleşmesine Taraf Devletler*

10. Devletler *Sözleşmeye* taraf olmaları yolunda teşvik edilir. Onay/kabul ve katılım için örnek araçlar Ek 1’de yer almaktadır. Orijinal imzalı versiyonu UNESCO Genel Direktörüne gönderilmelidir.
11. *Sözleşmeye* Taraf Devletlerin listesine aşağıdaki Web adresinden erişilebilir: <http://whc.unesco.org/en/statesparties>
12. *Sözleşmeye* Taraf Devletler, Dünya Mirası varlıkların belirlenmesi, aday gösterilmesi ve korunması konularında alan başkanları, yerel ve bölgesel idareler, yerel toplum, sivil toplum kuruluşları (STK) ve diğer ilgili taraflar ve ortakları da kapsayan çok çeşitli bir paydaş grubunun katılımını sağlama hususunda teşvik edilmektedir.
13. *Sözleşmeye* Taraf Devletler, Sözleşmenin uygulanması konusunda ulusal odak noktası(ları) olarak tanımlanan birinci sorumlu kamu kurumunun(larının) adı ve adresini Sekreteryaya bildirmelidir, böylece tüm resmi yazışmalar ve dokümanların birer nüshası Sekreteryaya tarafından gerektiği şekilde bu ulusal odak noktalarına gönderilebilir. Bu adreslerin listesine aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir:

<http://whc.unesco.org/en/statespartiesfocalpoints>
14. Taraf Devletler Sözleşmenin uygulamasını tartışmak üzere kendi kültürel ve doğal miras uzmanlarını düzenli aralıklarla bir araya getirmeye teşvik edilmektedir. Taraf Devletler Danışma Organlarının temsilcilerini ve diğer uzmanları uygun görüldüğü takdirde bu toplantılara dahil etmek isteyebilir.

15. *Sözleşmeye* Taraf Devletler, kültürel ve doğal mirasın bulunduğu topraklar üzerindeki ülkenin egemenliğine saygı gösterirken, bu mirasın korunması konusunda işbirliği yapmanın uluslararası toplum için ortak yararını kabul eder. *Dünya Mirası Sözleşmesine* Taraf Devletler aşağıda sıralanan sorumluluklara sahiptir:
- a) Kendi toprakları üzerinde bulunan kültürel ve doğal mirasın belirlenmesi, aday gösterilmesi, korunması, muhafazası, tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak ve yardım talep eden diğer Taraf Devletlere bu görevler konusunda yardım sağlamak;
- b) Toplumun yaşantısı içinde mirasa bir işlev verme konusunda genel politikalar kabul etmek;
- c) Mirasın korunmasını kapsamlı planlama programları içine entegre etmek;
- d) Mirasın korunması, muhafazası ve tanıtımı için birimler kurmak;
- e) Mirası tehdit eden tehlikelere karşı koyacak eylemleri belirlemek için bilimsel ve teknik çalışmalar geliştirmek;
- f) Mirası korumak için gerekli yasal, bilimsel, teknik, idari ve mali önlemleri almak;
- g) Mirasın korunması, muhafazası ve tanıtılması konusunda ulusal ve bölgesel merkezlerin kurulmasını veya geliştirilmesini teşvik etmek ve bu alandaki bilimsel araştırmalara özendirmek;
- h) Kendi mirasına veya Sözleşmeye taraf başka bir devletin mirasına doğrudan veya dolaylı olarak zarar verecek herhangi kasıtlı bir eylemde bulunmamak;
- i) Dünya Mirası Listesine kaydedilmeye uygun alanların (Geçici Liste olarak adlandırılan) bir envanterini Dünya Mirası Komitesine sunmak
- j) Sözleşmeye Taraf Devletlerin Genel Kurulunda belirlenen miktarda Dünya Mirası fonuna düzenli katkı sağlamak;
- k) Dünya Mirasının korunması için bağış yapılmasını kolaylaştırmak amacıyla ulusal, resmi veya özel dernekler ve birlikler kurulmasını düşünmek ve teşvik etmek;
- l) Dünya Miras Fonu için düzenlenen uluslararası yardım toplama kampanyalarına destek vermek;
- m) Sözleşmenin 1. ve 2. maddesinde belirtilen kültürel ve doğal mirasa karşı kendi halklarının takdir ve saygısını güçlendirmeye yönelik eğitim ve bilgi programlarının kullanılması ve halkı mirası tehdit eden tehlikeler hakkında bilgilendirmek;
- n) Dünya Mirası Sözleşmesinin uygulanması ve varlıkların korunma durumu hakkında Dünya Mirası Komitesini bilgilendirmek;
16. Taraf Devletler Dünya Mirası komitesinin ve onun alt kuruluşu olan organların toplantılarına katılmaya teşvik edilmektedir.

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 6(1)

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 4 ve 6 (2)

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 5

Dünya Miras Sözleşmesi
Madde 6(3).

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 11(1).

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 16(1)

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 17

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 18

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 27

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 29. Taraf Devletlerin
11. Genel Kurulunda (1997)
kabul edilen karar

Dünya Miras Sözleşmesi Usul
Kurallarından Kural 8.1

I.D. Dünya Mirası Sözleşmesine Taraf Devletler Genel Kurulu

17. Dünya Miras Sözleşmesi'ne Taraf Devletlerin Genel Kurulu, UNESCO Genel Konferansı'nın oturumları sırasında toplanır. Genel Kurul, toplantılarını Usul Kuralları uyarınca yönetir. Bu kurallara aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir:

<http://whc.unesco.org/en/garules>

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 8(1), Dünya Mirası Komitesi Usul Kurallarından Kural 49

18. Genel Kurul, bütün Taraf Devletlere uygulanabilecek şekilde, Dünya Mirası Fonu'na yapılan katkıların yüzdesini belirler ve Dünya Mirası Komitesinin üyelerini seçer. Dünya Miras Komitesi, hem Genel Kurula hem de UNESCO Genel Konferansına faaliyetlerine ilişkin bir rapor sunar.

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 8(1), 16(1) ve 29 and Rule Dünya Mirası Komitesi Usul Kurallarından Kural 49

I.E. Dünya Mirası Komitesi

19. Dünya Mirası Komitesi 21 üyeden oluşur ve en az yılda bir kez bir araya gelir (Haziran/Temmuz). Komite oturumları sırasında gerekli görüldüğü sıklıkta toplanan Büro'sunu kurar. Komitenin ve Büronun oluşumu ile ilgili bilgiler aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir:

<http://whc.unesco.org/en/committeemembers>

Dünya Mirası Komitesi ile, Dünya Mirası Merkezindeki Sekreteryaya vasıtasıyla temasa geçilebilir.

20. Komite, Usul Kuralları uyarınca bu toplantıları yönetir, bu kurallara aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir:

<http://whc.unesco.org/committeerules>

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 9(1)

21. Komite üyelerinin görev süresi 6 yıldır, ancak adil bir temsiliyet ve rotasyon sağlamak amacıyla Taraf Devletler Genel Kurul tarafından görev sürelerini gönüllü olarak altı yıldan dört yıla indirme hususunu değerlendirmeye davet edilir ve ard arda görev talep etmeleri teşvik edilmez.

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 8(2) ve *Dünya Mirası Sözleşmesine* Taraf Devletlerin 7. (1989) 12.(1999) ve 13.(2001) Genel Kurul Kararları

22. Komitenin, Genel Kuruldan önce gerçekleştirilen oturumunda alınan kararına göre, Dünya Mirası Listesi'nde bir varlığı olmayan Taraf Devletler için belirli sayıda koltuk ayrılabilir.

Taraf Devletler Genel Kurulu Usul Kuralları Kural 14.1

23. Komite kararları objektif ve bilimsel görüşlere dayanmaktadır ve onun adına yapılacak herhangi bir değerlendirme ayrıntıları ile ve sorumluluk içinde gerçekleştirilmelidir. Komite bu tür kararların aşağıda sıralananlara dayandığını kabul eder:

- dikkatlice hazırlanmış dokümantasyon;
- ayrıntılı ve tutarlı prosedürler;
- kalifiye uzmanlar tarafından değerlendirme; ve
- gerekli durumlarda, uzman hakemlerin kullanılması.

24. Komitenin esas görevleri, Taraf Devletlerle işbirliği içerisinde:
- a) Geçici Listeleri ve Taraf Devletlerin sunduğu adaylıkları temel olarak, Sözleşme kapsamında koruma altına alınacak Üstün Evrensel Değere sahip kültürel ve doğal varlıkları belirlemek, ve bu varlıkları Dünya Mirası Listesine kaydetmek; *Dünya Mirası Sözleşmesi Madde 11(2).*
 - b) Reaktif İzleme(bkz. Bölüm IV) ve Periyodik Raporlama (bkz. Bölüm V) süreçleriyle Dünya Mirası Listesine kaydedilen varlıkların koruma durumunu incelemek; *Dünya Mirası Sözleşmesi Madde 11(7) ve 29.*
 - c) Dünya Mirası Listesine kaydedilen varlıklardan hangilerinin Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine alınıp hangilerinin çıkartılması gerektiğine karar vermek; *Dünya Mirası Sözleşmesi Madde 11(4) ve 11(5).*
 - d) Bir varlığın Dünya Mirası Listesi'nden çıkarılması gerekip gerekmediğine karar vermek (bkz. Bölüm IV);
 - e) Uluslararası Yardım taleplerinin değerlendirilmesi için gereken prosedürleri tanımlamak ve bir karara varmadan önce gerekli çalışmaları ve istişareleri gerçekleştirmek (bkz. Bölüm VII); *Dünya Mirası Sözleşmesi Madde 21(1) ve 21(3) .*
 - f) Dünya Mirası Fonu kaynaklarının, Taraf Devletlerin üstün evrensel değeri olan varlıklarını koruması konusunda yardımcı olmak üzere en avantajlı nasıl kullanılabileceğini belirlemek; *Dünya Mirası Sözleşmesi Madde 13(6).*
 - g) Dünya Mirası Fonunu artırmak için yollar arama;
 - h) Taraf Devletler Genel Kuruluna ve UNESCO Genel Konferansına iki yılda bir faaliyetleri hakkında rapor sunma; *Dünya Mirası Sözleşmesi Madde 29(3) ve Dünya Mirası Komitesi Usul Kuralları Kural 49.*
 - i) *Sözleşmenin* uygulamasının periyodik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi;
 - j) *Uygulama Rehberinin* revize edilmesi ve kabul edilmesi.
25. Sözleşmenin uygulanmasını kolaylaştırmak için, Komite Stratejik Hedefler geliştirir; bu hedefler, Dünya Mirasına yönelik yeni tehditlerin etkin bir şekilde ele alınmasının sağlanması için Komitenin amaçları ve hedeflerini tanımlamak amacıyla periyodik olarak incelenir ve düzenlenir. *1992'de Komite tarafından kabul edilen ilk "Stratejik Yönelimler" Belge WHC-92/CONF.002/12 Ek II'de bulunmaktadır.*
26. Mevcut Stratejik Hedefler (5C'ler olarak da atıfta bulunmaktadır) aşağıda sıralanmaktadır: *2002'de Dünya Mirası Komitesi Stratejik Hedeflerini revize etti. Dünya Mirası Budapeşte Deklarasyonu (2002) aşağıdaki web adresinden erişilebilir. available at the following Web address: http://whc.unesco.org/en/budape stdeclaration*
- 1. Dünya Mirası Listesinin **Güvenilirliğini** artırılması;
 - 2. Dünya Mirası Varlıklarının etkin **Korunmasının** sağlanması;
 - 3. Taraf Devletlerde etkin **Kapasite Geliştirilmesinin** teşvik edilmesi;
 - 4. **İletişim** vasıtasıyla Dünya Mirasına ilişkin kamu bilincinin, katılımın ve desteğin artırılması;
 - 5. *Dünya Mirası Sözleşmesinin* uygulanması konusunda **Toplumların** rolünün artırılması; *Decision 31 COM 13B*

I.F. Dünya Mirası Komitesi Sekreteryası (Dünya Mirası Merkezi)

27. Dünya Mirası Komitesi'ne UNESCO Genel Direktörü tarafından atanan bir Sekreteryaya yardımcı olur. Sekreteryanın fonksiyonu, şu anda özellikle bu amaçla 1992 yılında kurulan Dünya Mirası Merkezi tarafından üstlenilmektedir. Genel Direktör, Dünya Mirası Merkezi Direktörünü Komitenin sekreteri olarak atamıştır. Sekreteryaya Taraf Devletlere ve Danışma Organlarına yardım eder ve işbirliği sağlar. Sekreteryaya diğer sektörler ve UNESCO saha ofisleri ile yakın işbirliği içinde çalışır.

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 14.

Dünya Mirası Komitesi Usul Kuralları Kural 43.
21 Ekim 2003 tarihli Genelge 16
<http://whc.unesco.org/circs/circ03-16e.pdf>

28. Sekreteryanın esas görevleri şunlardan oluşmaktadır:

- Genel Kurul ve Komite toplantılarının düzenlenmesi;
- Dünya Mirası Komitesi kararlarının ve Genel Kurul kararlarının uygulanması ve bu kararların yürütülmesi hakkında onlara rapor verilmesi;
- Dünya Mirası Listesi adaylarının alınması, kaydedilmesi, bütünlüğünün kontrol edilmesi, arşivlenmesi ve ilgili Danışma Organlarına aktarılması;
- Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesi için Global Stratejinin parçası olarak çalışmaların ve faaliyetlerin koordinasyonu;
- Periyodik Raporlamanın düzenlenmesi;
- Reaktif İzleme Misyonlar¹ dahil olmak üzere reaktif izleme süreçlerinin yürütülmesi ve koordinasyonu, ve uygun görüldüğü şekilde Danışma Misyonlarının² koordinasyonu ve katılımı.
- Uluslararası Yardımın koordinasyonu;

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 14.2

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 14.2 ve *Dünya Mirası Budapeşte Deklarasyonu* (2002)

Karar 39 COM 11

¹ Reaktif İzleme misyonları, tehdit altında olan (bkz Paragraf 169) belirli varlıkların korunma durumuna ilişkin Sekreteryaya ve Danışma Organları tarafından Dünya Mirası Komitesine sunulan resmi raporlamaların bir parçasıdır. Bu misyonlardan, Dünya Mirası Komitesi tarafından ilgili Taraf Devlet ile istişare edilerek varlığın durumunu, varlığa yönelik tehlikeleri, varlığın gereğince restorasyonunun fizibilitesini tespit etmeleri veya bu düzeltici önlemlerin uygulanmasında kaydedilen gelişmeleri değerlendirmeleri ve Misyonun bulgularını Komiteye raporlamaları beklenmektedir. (bkz Paragraf 176.e). Reaktif İzleme misyonlarının görev tanımı Dünya Mirası Merkezi tarafından Dünya Mirası Komitesi tarafından alınan karar doğrultusunda tasarlanır ve Taraf Devlet ve Danışma Organları ile istişare edilerek pekiştirilir. Reaktif İzleme Misyonlarının masrafları Dünya Mirası Fonu¹ tarafından karşılanır.

² Danışma misyonları katı resmi ve zorunlu süreçlerin parçası değildir, çünkü Taraf Devletler tarafından gönüllü olarak başlatılır ve talep eden Taraf Devletlerin düşünce ve değerlendirmelerine bağlıdır. Danışma misyonları, belirli konularla ilgili Taraf Devlete uzman tavsiyesi sağlama misyonları olarak anlaşılmalıdır. Misyonlar, "akış yukarı" destek şartları, alanların, geçici listelerin veya Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere sunulan alanların adaylık dosyalarının belirlenmesi ile ilgili olabilir veya bundan farklı olarak varlıkların korunma durumu ile ilgili olabilir, büyük çaplı bir projenin varlığın Üstün Evrensel Değeri üzerindeki olası etkisini değerlendirme konusunda tavsiye verebilir, bir yönetim planının hazırlanması/revizyonuna ilişkin önerilerde bulunabilir veya etki azaltmaya yönelik belirli önlemlerin uygulanmasında kat edilen gelişmelerle ilgili öneri sunabilir. Danışma misyonlarının görev tanımları Taraf Devletin kendisi tarafından tasarlanır, Dünya Mirası Merkezi, ilgili Danışma Organları ve diğer kuruluşlarla istişare edilerek pekiştirilir. Danışma misyonlarının bütün masrafları misyonu Davet eden Taraf Devlet tarafından karşılanır, aksi ancak Taraf Devletin ilgili Uluslararası Yardıma elverişli olması durumunda veya Karar 38 COM 12 ile onaylanan Danışma Misyonları için yeni bütçe doğrusundan fonlanması durumunda mümkün olabilir.

- h) Dünya Mirası varlıklarının korunması ve yönetimi için ilave bütçe kaynaklarının seferber edilmesi;
 - i) Komitenin proje ve programlarının uygulanması konusunda Taraf Devletlere yardım sağlanması;
 - j) Taraf Devletlere, Danışma Organlarına ve kamuoyuna bilginin yayılması yoluyla Dünya Mirası ve Sözleşmenin tanıtılması.
29. Bu faaliyetler, Komitenin kararlarını, Stratejik Hedefleri ve Taraf Devletlerin Genel Kurullarını takip eder ve Danışma Organları ile yakın işbirliği içinde gerçekleştirilir.

I.G. Dünya Mirası Komitesinin Danışma Organları

30. Dünya Mirası Komitesinin Danışma Organları ICCROM (Kültür Varlıklarını Koruma ve Restorasyon için Uluslararası Araştırma Merkezi), ICOMOS (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi), ve IUCN (Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği).

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 8.3

31. Danışma Organlarının rolleri aşağıda sıralanmaktadır:

- a) Kendi uzmanlık alanlarında *Dünya Mirası Sözleşmesinin* uygulanması konusunda tavsiyelerde bulunmak;
- b) Komite belgelerinin, toplantı gündeminin hazırlanması ve Komite kararlarının uygulamaya konulması konularında Sekreteryaya yardım etmek;
- c) Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesi için Küresel Stratejinin, Küresel Eğitim Stratejisinin, Periyodik Raporlamanın geliştirilmesi ve uygulanmasına, ve Dünya Mirası Fonunun etkin kullanımının artırılmasına yardımcı olmak;
- d) Dünya Mirası Varlıklarının korunma durumunu izlemek (Komitenin talebiyle gerçekleşen Reaktif İzleme misyonları ve Taraf Devletlerin davet ettiği Danışma Misyonları aracılığıyla) ve Uluslararası Yardım taleplerinin incelenmesi;
- e) ICOMOS ve IUCN olması durumunda, Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere aday gösterilen varlıkları, aday gösteren ülkelerle istişare ederek ve diyalog kurarak değerlendirmek ve değerlendirme raporlarını sunmak
- f) Dünya Mirası Komitesi ve Büro toplantılarına danışman olarak katılmak.

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 13.7

Karar 39 COM 11

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 14.2

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 8.3

ICCROM

32. ICCROM (Kültür Varlıklarını Koruma ve Restorasyon için Uluslararası Araştırma Merkezi) genel merkezi İtalya-Roma'da yerleşik uluslararası hükümetler arası bir kurumdur. UNESCO tarafından 1956 yılında kurulan ICCROM'un yasal fonksiyonları taşınabilir veya taşınmaz kültürel mirasın korunmasını güçlendirmek için araştırmalar gerçekleştirmek, dokümantasyon yapmak, teknik destek, eğitim ve kamu bilinçlendirme faaliyetleri yürütmektir.

ICCROM
Via di S. Michele, 13
I-00153 Rome, Italy
Tel : +39 06 585531
Faks: +39 06 5855 3349
E-posta: iccrom@iccrom.org
<http://www.iccrom.org/>

33. Sözleşmeye istinaden ICCROM'un özel rolü aşağıdakileri kapsar: kültürel miras eğitiminde öncelikli ortak olmak, Dünya Mirası kültürel varlıkların korunma durumunu izlemek, Taraf Devletlerce sunulan Uluslararası yardım taleplerini incelemek ve kapasite oluşturma faaliyetleri için girdi ve destek sağlamak.

ICOMOS

34. ICOMOS (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi) genel merkezi Fransa Paris'te olan bir sivil toplum kuruluşudur. 1965 yılında kurulan Konseyin rolü mimari ve arkeolojik mirasın korunmasına yönelik teori, metodoloji ve bilimsel teknikler uygulanmasını teşvik etmektedir. Çalışmaları, Anıtlar ve Sitlerin Korunması ve Restorasyonuna ilişkin 1964 tarihli Uluslararası Tüzüğüne dayanmaktadır. (Venedik Tüzüğü).
35. Sözleşmeye istinaden ICOMOS'un özel rolü aşağıdakileri kapsar: Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere aday gösterilen varlıkların değerlendirmek, Dünya Mirası kültürel alanların korunma durumunu izlemek, Taraf Devletlerce sunulan Uluslararası Yardım taleplerini incelemek ve kapasite oluşturma faaliyetleri için girdi ve destek sağlamak

ICOMOS

11 rue du Séminaire de
Conflans
94220 Charenton-le-Pont
France
Tel : +33 (0)1 41 94 17 59
Faks : +33 (0)1 48 93 19 16
E-posta: secretariat@icomos.org
<http://www.icomos.org/>

IUCN

36. IUCN – Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği 1948 yılında kuruldu ve milli idareleri, STKları, ve bilim insanlarını dünya çapında bir ortaklıkla bir araya getirdi. Misyonu, doğanın bütünlüğü ve çeşitliliğini korumak için tüm dünyada toplumları etkilemek, teşvik etmek ve yardım etmek ve ayrıca doğal kaynakların her türlü kullanımının adil ve ekolojik açıdan sürdürülebilir olmasını sağlamaktır. IUCN'in genel merkezi İsviçre-Gland'dadır.
37. Sözleşmeye istinaden, IUCN'in özel rolü aşağıdakileri kapsar: Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere aday gösterilen varlıkların değerlendirmek, Dünya Mirası Doğal varlıkların korunma durumunu izlemek, Taraf Devletlerce sunulan Uluslararası Yardım taleplerini incelemek ve kapasite oluşturma faaliyetleri için girdi ve destek sağlamak.

**IUCN - The International
Union for Conservation of
Nature**
rue Mauverney 28
CH-1196 Gland, Switzerland
Tel: + 41 22 999 0001
Faks: +41 22 999 0010
E-posta: mail@hq.iucn.org
<http://www.iucn.org>

I.H. Diğer kuruluşlar

38. Komite, uygun yeterliliğe ve uzmanlığa sahip diğer uluslararası kuruluşlara ve sivil toplum kuruluşlarına, reaktif izleme misyonları dahil olmak üzere programların ve projelerin uygulanmasında yardımcı olmaları için çağrıda bulunabilir.

Karar 39 COM 11

I.İ. Dünya Mirasının korunması konusundaki ortaklar

39. Aday gösterme, yönetme ve izleme konularına yönelik bir ortaklık yaklaşımı Dünya Mirası varlıkların korunmasına ve Sözleşmenin uygulanmasına önemli katkı sağlayabilir.

40. Dünya Mirasının korunması ve muhafazasına ilişkin ortaklar, özellikle yerel toplumlardan, yerli halklardan, resmi, sivil ve özel kuruluşlardan bireyler ve paydaşlar ile Dünya Mirası varlığın korunması ve yönetimi konusu ile ilgilenen ve dahil olan mülk sahipleri olabilir.

Yerli Halklar Hakları Bildirisi
(2007)

Karar 39 COM 11

I.J. Diğer Sözleşmeler, Tavsiyeler ve Programlar

41. Dünya Mirası Komitesi, çalışmalarının UNESCO'nun diğer programları ve ilgili Sözleşmeleri ile yakın işbirliği içinde olmasının faydalarını takdir etmektedir. İlgili küresel koruma araçlarının, Sözleşmelerin ve programların listesi için, bakınız Paragraf 44.
42. Dünya Mirası Komitesi, Sekreteryanın desteği ile kültürel ve doğal mirasın korunmasıyla ilgili Dünya Mirası Sözleşmesi ile diğer Sözleşmeler, programlar ve uluslararası kuruluşlar arasında uygun koordinasyon ve bilgi paylaşımını sağlayacaktır.
43. Komite, ilgili Sözleşmeler kapsamında, hükümetler arası organların temsilcilerini kendi toplantılarına gözlemci olarak davet edebilir. Davet alınması durumunda, diğer hükümetler arası organların toplantılarını izlemek üzere bir temsilci atayabilir.

44. **Kültürel ve doğal mirasın korunması ile ilgili belirli küresel Sözleşmeler ve programlar**

Karar 39 COM 11

UNESCO *Sözleşmeleri* ve Programları

Silahlı Çatışma Durumunda Kültür Varlıklarının Korunmasına Yönelik *Sözleşme*(1954)

Protokol I (1954)

Protokol II (1999)

http://www.unesco.org/culture/laws/hague/html_eng/page1.shtml

Kültür Varlıklarının Kanunsuz ithal, ihraç ve mülkiyet transferinin önlenmesi ve yasaklanması için Alınacak Tedbirlerle ilgili *Sözleşme* (1970)

http://www.unesco.org/culture/laws/1970/html_eng/page1.shtml

Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına dair *Sözleşme* (1972)

http://www.unesco.org/whc/world_he.htm

Sualtı Kültürel Mirasının Korunmasına ilişkin Konvansiyon *Sözleşme*(2001)

http://www.unesco.org/culture/laws/underwater/html_eng/Convention.shtml

Somut olmayan Kültürel Mirasın Korunması *Sözleşmesi* (2003)

<http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001325/132540e.pdf>

İnsan ve Biyosfer (MAB) Programı

<http://www.unesco.org/mab/>

Kültürel İfadelerin Çeşitliliğin Korunması ve Geliştirilmesi *Sözleşmesi* 2005

<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001429/142919e.pdf>

Diğer Sözleşmeler

Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme ÖWetlands of International (Ramsar) (1971)

http://www.ramsar.org/key_conv_e.htm

Nesli Tehlike Altında olan Yabani Hayvan ve Bitki türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES) (1973)

<http://www.cites.org/eng/disc/text.shtml>

Yabani Hayvanların Göçmen Türlerinin Korunması Sözleşmesi(CMS) (1979)

http://www.unep-wcmc.org/cms/cms_conv.htm

Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi(UNCLOS) (1982)

<http://www.un.org/Depts/los/>

[Convention_agreements/texts/unclos/closindx.htm](http://www.un.org/Depts/los/Convention_agreements/texts/unclos/closindx.htm)

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi(1992)

[http://www.biodiv.org/ Convention/articles.asp](http://www.biodiv.org/Convention/articles.asp)

UNIDROIT Çalınmış veya Yasadışı İhraç Edilmiş Kültür Varlıkları Hakkında Sözleşme (Rome, 1995)

[http://www.unidroit.org/english/ Conventions/culturalproperty/c-cult.htm](http://www.unidroit.org/english/Conventions/culturalproperty/c-cult.htm)

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (New York, 1992)

[http://unfccc.int/essential_background/ Convention/background/items/1350.php](http://unfccc.int/essential_background/Convention/background/items/1350.php)

II. DÜNYA MİRASI LİSTESİ

II.A. Dünya Mirasının Tanımı

Kültürel ve Doğal Miras

45. Kültürel ve doğal miras Dünya Mirası Sözleşmesi'nin 1. ve 2. Maddelerinde tanımlanmaktadır.

Madde 1

Bu sözleşmenin amaçları bakımından aşağıdakiler "kültürel miras" sayılacaktır;

- anıtlar: Tarih, sanat veya bilim açısından istisnai evrensel değerdeki mimari eserler, heykel ve resim alanındaki şaheserler, arkeolojik nitelikte eleman veya yapılar, kitabeler,mağaralar ve eleman birleşimleri; ;

-yapı toplulukları: Mimarileri, uyumlulukları veya arazi üzerindeki yerleri nedeniyle tarih, sanat veya bilim açısından istisnai evrensel değere sahip ayrı veya birleşik yapı toplulukları

-sitler: Tarihsel, estetik, etnolojik veya antropolojik bakımlardan istisnai evrensel değeri olan insan ürünü eserler veya doğa ve insanın ortak eserleri ve arkeolojik sitleri kapsayan alanlar.

Madde 2

Bu sözleşmeye göre aşağıdaki eserler “doğal miras” sayılacaktır:

- estetik veya bilimsel açıdan istisnâ evrensel değeri olan, fiziksel ve biyolojik oluşumlardan veya bu tür oluşum topluluklarından müteşekkil doğal anıtlar;
- bilim veya muhafaza açısından istisnâ evrensel değeri olan jeolojik ve fizyografik oluşumlar ve tükenme tehdidi altındaki hayvan ve bitki türlerinin yetiştiği kesinlikle belirlenmiş alanlar;
- bilim, muhafaza veya doğal güzellik açısından istisnâ evrensel değeri olan doğal sitler veya kesinlikle belirlenmiş doğal alanlar.

Karma Kültürel ve Doğal Miras

46. Varlıklar, Sözleşmenin 1. ve 2. Maddesinde belirtilen hem kültürel hem de doğal miras tanımlarının bir kısmını veya tamamını karşılıyor ise, “karma kültürel ve doğal miras” olarak kabul edilir.

Kültürel Peyzajlar

47. Kültüre peyzajlar kültürel varlıktır ve Sözleşmenin 1.Maddesinde belirtilen “doğa ve insanın ortak eserlerin” temsil eder. Hem iç hem de dış ardışık sosyal, ekonomik ve kültürel güçlerin etkileri ve doğal çevrelerinin ortaya koyduğu fiziksel kısıtlamalar ve/veya fırsatların etkisi altında zaman içinde insan toplumlarının ve yerleşimlerinin evriminin örnekleridir.

Ek 3

Taşınabilir Miras

48. Taşınabilir hale gelmesi muhtemel taşınmaz mirasın adaylığı dikkate alınmayacaktır.

Üstün Evrensel Değer

49. Üstün Evrensel Değer, ulusal sınırları aşan ve tüm insanlığın bugünkü ve gelecek nesilleri için ortak öneme haiz istisnai bir kültürel ve/veya doğal önemi ifade etmektedir. Aslında, bu mirasın sürekli olarak korunması, bütün uluslararası toplum için büyük öneme sahiptir. Varlıkların Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için gerekli kriterleri Komite tanımlar.
50. Taraf Devletler, Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için “üstün evrensel değere” sahip olduğu düşünülen kültürel ve/veya doğal varlıkların adaylıklarını sunmaya davet edilmektedir.
51. Bir varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi sırasında, Komite, varlığın gelecekteki etkin korunması ve yönetimi için anahtar bir başvuru kaynağı olacak olan Üstün Evrensel Değer Beyannamesi (bkz. Paragraf 154) kabul etmektedir.

52. Sözleşmenin amacı çok ilgi çeken, önemli veya değerli olan bütün varlıkların değil uluslararası bakımdan bunların en istisnai olanlarının seçme bir listesinin korunmasını sağlamaktır. Ulusal ve/veya bölgesel öneme sahip bir varlığın otomatik olarak Dünya Mirası Listesine kaydedileceği farz edilmemelidir.
53. Komiteye sunulan adaylıklar, Taraf Devletin kendi imkanları dahilinde ilgili mirası koruyacağına dair taahhüdünü gösterir. Bu taahhütler, varlığı ve onun Üstün evrensel değerini korumak için sunulan ve kabul edilen uygun politika, yasal, bilimsel, teknik, idari ve mali önlemler halini almalıdır.

II.B. Temsilci, Dengeli ve Güvenilir Bir Dünya Mirası Listesi

54. Komitenin 26.Oturumunda (Budapeşte, 2002) kabul edilen Stratejik Hedeflere uygun olarak, Komite, temsilci dengeli ve güvenilir bir Dünya Mirası Listesi oluşturmaya çalışmaktadır.

Dünya Mirası Budapeşte Deklarasyonu (2002)
<http://whc.unesco.org/en/budapestdeclaration>

Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesine yönelik Küresel Strateji

55. Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesine yönelik Global Strateji, Dünya Mirası Listesindeki başlıca boşlukları belirlemek ve doldurmak için tasarlanmıştır. Bunu, daha fazla ülkeyi Sözleşmeye Taraf Devlet olmaya, ve 62.Madde'de tanımlandığı şekilde Geçici Listeler oluşturup Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere adaylıklar sunmaya teşvik ederek yapmaktadır. (bkz. <http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>)
56. Taraf Devletler ve Danışma Organları, Sekreteryaya ve diğer ortaklar ile işbirliği içinde Küresel Stratejinin uygulanmasına katılmaya teşvik edilmektedir. Bölgesel ve tematik Küresel Strateji toplantıları ile karşılaştırmalı ve tematik çalışmalar bu amaçla düzenlenmektedir. Geçici Listeleri ve adaylıkları hazırlama konusunda Taraf Ülkelere yardımcı olmak üzere bu toplantıların ve çalışmaların sonuçları mevcuttur. Uzman toplantılarının ve Dünya Mirası Komitesine sunulan çalışmaların raporlarına aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir: <http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>.
57. Dünya Mirası Listesi üzerinde kültürel ve doğal miras arasında makul bir dengeyi sürdürmeye çaba sarf edilmelidir.
58. Dünya Mirası Listesine kaydedilecek varlıkların toplam sayısına ilişkin resmi bir sınırlama uygulanmamaktadır.

"Küresel Strateji" ile ilgili Uzman Toplantısı Raporu ve temsilci bir Dünya Mirası Listesi için tematik çalışmalar (20-22 Haziran 1994) Dünya Mirası Komitesinin 18.Oturumunda(Phuket, 1994). kabul edilmiştir

Küresel Strateji ilk olarak kültürel mirasa istinaden geliştirilmiştir. Dünya Mirası Komitesinin talebi üzerine, Küresel Strateji doğal ve karma kültürel ve doğal mirası kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Diğer önlemler

59. Temsilci, dengeli ve güvenilir bir Dünya Mirası Listesi oluşturulmasını teşvik etmek için, Taraf Devletlerden, kendi miraslarının Dünya Mirası Listesinde hali hazırda iyi temsil edilip edilmediğini değerlendirmeleri talep edilmektedir ve eğer iyi temsil ediliyorsa daha fazla adaylık sunma oranını azaltmayı düşünmeleri talep edilmektedir:
- a) kendi belirleyecekleri koşullar uyarınca, adaylıklarını gönüllü olarak aralıklarla sunarak, ve/veya;

Taraf Devletler 12.Genel Kurulu tarafından alınan Karar (1999).

- b) yalnızca yetersiz temsil edilenler kategorisine giren varlıkları teklif ederek, ve/veya;
- c) kendi adaylıkları ile, mirası yetersiz temsil edilen bir Taraf Devletin sunduğu adaylık arasında balantı kurarak; veya
- d) gönüllülük temelinde yeni adaylıkların sunulmasını askıya almaya karar vererek.

60. Üstün Evrensel Değere sahip mirası Dünya Mirası Listesinde yetersiz temsil edilen Taraf Devletlerden aşağıdakileri yerine getirmesi talep edilmektedir:

Taraf Devletler 12.Genel Kurulu tarafından alınan Karar (1999).

- a) Geçici Listelerin ve adaylıkların hazırlanmasına öncelik vermek;
- b) Teknik uzmanlık mübadelesi temelinde bölgesel düzeyde ortaklık başlatmak ve pekiştirmek;
- c) Miraslarını korumaktan, muhafaza etmekten ve yönetmekten sorumlu kurumlarının uzmanlığı ve teknik kapasitelerini artırmak amacıyla iki taraflı ve çok taraflı işbirliğini teşvik etmek; ve,
- d) Dünya Mirası Komitesinin oturumlarına mümkün olduğunca çok katılmak.

61. Komite aşağıdaki mekanizmaları uygulamaya karar vermiştir:

Kararlar
24 COM VI.2.3.3,
28 COM 13.1 ve
7 EXT.COM 4B.1
29 COM 18A
31 COM 10
35 COM 8B.61
40 COM 11

1 Şubat 2018'e (dahil) kadar:

- a) Adaylıklardan en az birinin doğal ve/ya kültürel peyzaj ile ilgili olması şartıyla, her bir Taraf devletin en fazla iki tam adaylık dosyası incelenir, ve,
- b) yıllık incelenecek adaylık sayısı 45 olarak belirlenmiştir, bu sayıya Komitenin önceki oturumlarında büyük çaplı değişiklikler yapılması için iade edilen (defer), küçük çaplı değişiklikler yapılması için iade edilen, alanı büyütülenler (varlığın sınırlarındaki küçük revizyonlar hariç), sınır aşırı ve seri varlıklar da dahildir.
- c) yıllık toplam 45 adaylık sınırının aşılması durumunda aşağıdaki öncelikler sırası uygulanır:
 - i) Listede kayıtlı bir varlığı bulunmayan Taraf Devletler tarafından sunulan adaylıklar;
 - ii) Listede kayıtlı en fazla 3 varlığı bulunan Taraf Devletler tarafından sunulan adaylıklar,
 - iii) yıllık 45 adaylık sınırlaması ve bu önceliklerin uygulanması nedeniyle daha önce hariç tutulan adaylıklar,
 - iv) doğal miras varlıklarının adaylıkları,
 - v) karma miras varlıklarının adaylıkları,
 - vi) sınır aşırı ve uluslar aşırı varlıkların adaylıkları,
 - vii) Afrika, Pasifik ve Karayiplerdeki Taraf Ülkelerden adaylıklar,

- viii) son on yıl içinde Dünya Mirası Sözleşmesini kabul eden Taraf Devletlerin sunduğu adaylıklar,
 - ix) on yıl veya daha fazla süredir adaylık sunmamış olan Taraf Devletlerin sunduğu varlıkların adaylıkları,
 - x) bu öncelik sistemini uygularken, Dünya Mirası Merkezinin eksiksiz ve tam adaylıkları aldığı tarih, adaylıklar arasında önceliğin önceki maddeler tarafından belirlenemediği durumlarda önceliği belirlemek ikincil faktör olarak kullanılır.
- d) sınır aşırı ve uluslar aşırı bir seri adaylığın ortak yazarları olan Taraf Devletler, kendi aralarında ortak bir anlayış ile bu adaylığı üstlenecek Taraf Devleti seçebilir, ve bu adaylık, sadece üstlenen Taraf Devletin limiti içerisinde kaydedilebilir.

2 Şubat 2018'den itibaren:

- a) her bir Taraf Devletin bir eksiksiz dosyası incelenir,
- b) yıllık incelenecek adaylık sayısı 35 olarak belirlenmiştir, Komitenin önceki oturumlarında büyük çaplı değişiklikler yapılması için iade edilen (defer)adaylıklar, küçük çaplı değişiklikler yapılması için iade edilen adaylıklar, alanı büyütülenler (varlığın sınırlarındaki küçük revizyonlar hariç), sınır aşırı ve seri varlıklar da dahildir,
- c) yıllık toplam 35 adaylık sınırının aşılması durumunda aşağıdaki öncelikler sırası uygulanır:
 - i) Listede kayıtlı bir varlığı bulunmayan Taraf Devletler tarafından sunulan adaylıklar;
 - ii) Listede kayıtlı en fazla 3 varlığı bulunan Taraf Devletler tarafından sunulan adaylıklar,
 - iii) 61.b maddesinin³ uygulanmasına istinaden ilgili Danışma Organlarına iletilmeyen, küçük çaplı değişiklik yapılmak üzere iade edildikten sonra tekrar sunulan adaylıklar,
 - iv) Yıllık 35 adaylık dosyası sınırlaması nedeniyle daha önce ele alınamayan varlıkların adaylıkları ve bu önceliklerin uygulanması,
 - v) doğal miras varlıklarının adaylıkları,
 - vi) karma miras varlıklarının adaylıkları,
 - vii) sınır aşırı/uluslar aşırı varlıkların adaylıkları,
 - viii) Afrika,Pasifik ve Karayipler'deki Taraf Devletler'den adaylıklar,

³ Bu koşul, geri gönderme (referral) kararından üç yıl sonra geri gönderilen adaylıkların tekrar sunulması durumunda da uygulanır.

- ix) Dünya Mirası Sözleşmesini son yirmi yıl içinde kabul eden Taraf Devletler tarafından sunulan adaylıklar,
 - x) En az beş yıldır adaylık sunmamış olan Taraf Devletlerin adaylıkları,
 - xi) Daha önce Komite Üyesi olup, görev süreleri boyunca Komite tarafından değerlendirilecek bir adaylık sunmamayı gönüllü olarak kabul eden Taraf Devletlerin adaylıkları. Bu öncelik, Komitedeki görev sürelerinin bitiminden itibaren dört yıl boyunca uygulanacaktır.,
 - xii) bu öncelik sistemini uygularken, Dünya Mirası Merkezinin eksiksiz ve tam adaylıkları aldığı tarih, adaylıklar arasında önceliğin önceki maddeler tarafından belirlenmediği durumlarda önceliği belirlemek ikincil faktör olarak kullanılır.
- d) sınır aşırı ve uluslar aşırı bir seri adaylığın ortak yazarları olan Taraf Devletler, kendi aralarında ortak bir anlayış ile bu adaylığı üstlenecek Taraf Devleti seçebilir, ve bu adaylık, sadece üstlenen Taraf Devletin limiti içerisinde kaydedilebilir.

Bütün Taraf Devletler için yumuşak bir geçiş dönemi olması amacıyla, Bu karar, 2 Şubat 2018 itibariyle yürürlüğe girecek ve dört yıl süreyle denenmek üzere uygulanacaktır. Bu kararın etkisi Komitenin 46.Oturumunda (2022) değerlendirilecektir.

II.C. Geçici Listeler

Prosedür ve Format

62. Geçici Liste, her bir Taraf Devlette, Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi uygun görülen varlıkların bir envanteridir. Bu nedenle, Taraf Devletler üstün evrensel değer potansiyeline sahip olduklarını düşündükleri ve gelecek yıllarda aday göstermeyi planladıkları bu varlıklarla ilgili detayları kendi Geçici Listelerine dahil etmelidir.	<p><i>Dünya Mirası Sözleşmesi</i>
Madde 1, 2 ve 11(1)
Karar 39 COM 11</p>
63. Dünya Mirası Listesine yönelik adaylıklar, aday gösterilen varlık önceden Taraf Devletin Geçici Listesine eklenmemişse dikkate alınmaz.	Karar 24 COM par.VI.2.3.2
64. Taraf Devletler, alan başkanları, yerel ve bölgesel idareler,yerel toplumlar, STKlar ve diğer ilgili taraflar ve ortakların da dahil olduğu çok çeşitli paydaşların katılımıyla kendi Geçici Listelerini hazırlamaya teşvik edilir.	
65. Taraf Devletler, herhangi bir adaylık sunulmadan en az bir yıl önce Geçici Listelerini Sekreteryaya sunarlar. Taraf Devletler her on yılda bir Geçici Listelerini yeniden incelemeye ve yeniden sunmaya teşvik edilir.	

66. Taraf Devletlerden, Geçici Listelerini, varlığın ismi, coğrafi konumu, kısa bir tanımı ve Üstün Evrensel Değerine ilişkin bir gerekçe ile birlikte Ek 2A ve Ek 2B’de (geleceğe yönelik sınır aşırı ve uluslar aşırı adaylıklar için) yer alan standart formatları kullanarak İngilizce veya Fransızca dilinde sunmaları istenmektedir.

Karar 39.COM.11

67. Eksiksiz Geçici Listenin orijinal olarak gereğince imzalanmış versiyonu Taraf Devletçe aşağıdaki makama sunulur:

UNESCO Dünya Mirası Merkezi

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

Fransa

Tel: +33 (0) 1 4568 1136

E-posta: wh-tentativelists@unesco.org

68. Geçici Listeler, Taraf Devletlerden geldikten sonra, Dünya Mirası Merkezi belgelerin Ek 2’ye uygunluğunu kontrol eder. Belgeler Ek 2’ye uygun bulunmazsa, Dünya Mirası Merkezi Taraf Devlete iade eder. Bütün bilgiler sağlandığında, Geçici Liste Sekreteryası tarafından kaydedilir ve ilgili Danışma Organlarının bilgisine sunulur. Bütün Geçici Listelerin özeti, yıllık olarak Komiteye sunulur. İlgili Taraf Devletlerle istişare içinde Sekreteryası kayıtlarını günceller, özellikle kaydedilen varlıkları ve aday gösterilip kaydedilmemiş varlıkları Geçici Listedenden çıkarır.

Karar 7 EXT.COM.4A

Taraf Devletlerin Geçici Listeleri Dünya Mirası Merkezi tarafından Şeffaflık ve bilgiye erişimi sağlamak ve Geçici Listelerin bölgesel ve tematik düzeyde uyumlanmasını kolaylaştırmak için websitesinde ve/veya çalışma belgelerinde yayınlanır.

Karar 41.COM.11

Geçici Listelerin içeriği, tamamen ilgili Taraf Devletin sorumluluğundadır. Geçici Listelerin yayınlanması, Dünya Mirası Komitesi, Dünya Mirası Merkezi veya UNESCO Sekreteryasının herhangi bir ülke, bölge veya alanın yasal statüsü veya sınırlarına ilişkin herhangi bir fikir ifade etmemektedir..

69. Taraf Devletlerin Geçici Listelerine aşağıdaki Web sitesinden ulaşılabilir: <http://whc.unesco.org/en/tentativelists>

Karar 27.COM.8A

Bir Planlama ve Değerlendirme Aracı olarak Geçici Listeler

70. Geçici Listeler, geleceğe yönelik adaylıklar için gösterge teşkil ettikleri için, Taraf Devletler, Dünya Mirası Komitesi, Sekreteryası ve Danışma Organları için faydalı ve önemli bir planlama aracıdır.

71. Geçici Listeler seçici bir şekilde ve Üstün Evrensel Değer potansiyelini destekleyen kanıtlar temel alınarak belirlenmelidir. Taraf Devletler, Dünya Mirası Listesindeki boşlukları belirlemek üzere Komitenin talebiyle ICOMOS ve IUCN tarafından hazırlanan hem Dünya Mirası Listesi hem de Geçici Listenin analizlerine başvurmaya teşvik edilir. Bu analizler Taraf Devletlerin olası Dünya Mirası varlıkları için temaları, bölgeleri, coğrafik-kültürel grupları ve biyo-coğrafik bölgeleri kıyaslamalarını sağlar.
72. Ayrıca, Taraf Devletler, Danışma Organlarının yürüttüğü belirli tematik çalışmalara başvurmaya teşvik edilmektedir (bkz. paragraf 147). Bu çalışmalar, Taraf Devletlerin sunduğu Geçici Listelerin incelemesi ve Geçici Listelerin uyumlaştırılması için yapılan toplantıların raporları ile Danışma Organları, kalifiye kuruluşlar ve bireyler tarafından gerçekleştirilen diğer teknik çalışmalar vasıtasıyla bildirilir. Önceden tanımlanan bu çalışmaların listesi aşağıdaki Web adresinde bulunmaktadır: <http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>
73. Taraf Devletler Geçici Listelerini bölgesel ve tematik düzeyde uyumlaştırmaya teşvik edilmektedir. Geçici Listelerin uyumlaştırılması , Taraf Devletlerin Danışma Organlarının yardımı ile kendi ilgili Geçici Listelerindeki boşlukları incelemek ve ortak temaları belirlemek amacıyla Listeyi toplu olarak değerlendirdikleri bir süreçtir. Uyumlaştırmanın sonucu ise geliştirilmiş Geçici Listeler, Taraf Devletlerden yeni adaylıklar ve adaylıkların hazırlanması konusunda Taraf Devletler arasındaki işbirliğidir.

Karar 24 COM par. VI.2.3.2(ii)
Karar 39 COM 11
Belge WHC-04/28.COM/13.B I ve II
<http://whc.unesco.org/archive/2004/whc04-28com-13b1e.pdf>
ve
<http://whc.unesco.org/archive/2004/whc04-28com-13b2e.pdf>

Tematik çalışmalar Taraf Devletler tarafından Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere aday gösterilen varlıklar için hazırlanan karşılaştırmalı analizden farklıdır. (bkz paragraf 132).

Geçici Listelerin Hazırlanması konusunda Taraf Devletlere Yardım ve Kapasite Oluşturma

74. Küresel Stratejiyi uygulamak için, kapasite oluşturma ve eğitim konularında işbirliği çabaları, Geçici Listelerin hazırlanması, güncellenmesi ve uyumlaştırılması ve adaylıkların hazırlanması yolunda uzmanlık edinmeleri ve pekiştirmeleri amacıyla Taraf Devletlere yardım etmek için gereklidir..
75. Geçici Listelerin hazırlanması, güncellenmesi ve uyumlaştırılması amacıyla Taraf Devletler Uluslararası Yardım talep edebilir. (bkz. Bölüm VII)
76. Danışma Organları ve Sekreteryaya, yetersiz temsil edilen Devletlerin Geçici Listelerini ve adaylıklarını hazırlama yöntemleri konusunda yardımcı olmak amacıyla bölgesel eğitim çalışmaları düzenlemeye yönelik değerlendirme misyonları düzenleme fırsatını kullanacaktır.

Karar 24COM VI.2.3.5(ii)

II.D. Üstün Evrensel Değerin Değerlendirilmesi için Kriterler

77. Eğer bir varlık aşağıdaki kriterlerden bir veya daha fazlasını karşılıyor ise, Komite bu varlığın Üstün Evrensel Değere sahip olduğunu kabul eder (bkz.Paragraf 49-53). Bu nedenle aday gösterilen varlıklar:
- (i) insan yaratıcı dehasının bir şaheserini temsil eder;
 - (ii) mimari veya teknoloji, abidevi sanatlar, şehir planlama veya peyzaj tasarımı konusundaki gelişmeler üzerine bir zaman zarfı içinde dünyanın belli bir kültürel alanında insan değerleri arasındaki önemli alış veriş sergiler;

Bu kriterler önce iki ayrı set olarak sunulmuştu: kültürel miras için kriter (i) - (vi) ve doğal miras için kriter (i) - (iv)

Dünya Mirası Komitesi 6.Olağanüstü oturumunda bu on kriteri birleştirmeye karar verdi. (Karar 6 EXT.COM 5.1)

- (iii) yaşıyan veya ortadan yok olmuş bir kültürel geleneğe veya bir medeniyete yönelik eşsiz veya en azından istisnai bir tanıklık üstlenir;
- (iv) insanlık tarihinde önemli bir aşamayı veya aşamaları gösteren bir yapı türü, mimari veya teknolojik grup veya peyzaj için istisnai bir örnek olur;
- (v) özellikle geri döndürülemez değişikliklerin etkisi altında hassas hale gelen insanın çevre ile etkileşiminin veya kültürün (veya kültürlerin) bir temsilcisi olan geleneksel insan yerleşimi, arazi kullanımı veya deniz kullanımının istisnai bir örneği olur;
- (vi) istisnai evrensel öneme sahip olaylar veya yaşıyan gelenekler ile, fikirler ile veya inançlar ile, sanatsal ve edebi eserler ile doğrudan veya somut bir biçimde ilişkili olur. (Komite bu kriterin tercihen diğer kriterler ile birlikte kullanılması gerektiğini kabul etmektedir.);
- (vii) üstün doğal bir fenomeni veya istisnai bir doğal güzelliğe veya estetik öneme sahip alanları ihtiva eder;
- (viii) yaşamın kaydı, yer şekillerinin oluşumunda devam eden coğrafik süreçler veya önemli jeomorfik veya fizyografik özellikler dahil dünya tarihinin önemli aşamalarını temsil eden istisnai örnekler olurlar;
- (ix) kara, tatlı su, kıyı ve deniz ekosistemlerinin ve bitki ve hayvan topluluklarının evrim ve gelişimindeki devam eden önemli ekolojik ve biyolojik süreçleri temsil eden istisnai örnekler olurlar;
- (x) bilim veya muhafaza açısından Üstün Evrensel Değere sahip tehdit altındaki türleri ihtiva edenler dahil biyolojik çeşitliliğin yerinde korunması için en önemli ve dikkat çeken doğal habitatları kapsar.

78. Üstün Evrensel Değere sahip olduğunun düşünülmesi için bir varlığın bütünlük ve/veya özgünlük koşullarını karşılaması ve muhafazasının sağlanması için yeterli korumaya ve yönetime sahip olması gereklidir.

II.E. Bütünlük ve/veya özgünlük

Özgünlük

79. (i) ila (vi) arasındaki kriterler kapsamında aday gösterilen varlıklar özgünlük koşulunu karşılamak zorundadır. Orijinalliğe ilişkin olarak Nara Dokümanını ihtiva eden Ek 4, bu tür varlıkların özgünlüklerinin incelenmesi için pratik bir dayanak sağlar ve aşağıda özetlenmektedir.

80. Mirasa atfedilen değerın anlaşılabilmesi, bu değer hakkındaki bilgi kaynağının güvenilir ve doğru olarak kabul edilmesine bağlıdır. Kültürel mirasın orijinal ve ardışık özellikleri ve bunların zaman içinde biriken anlamları ile bağlantılı olarak bu bilgi kaynaklarının bilinmesi ve kabul edilmesi, özgünlüğün tüm yönleriyle değerlendirilmesi için bir ön koşuldur.

Karar 39 COM 11

81. Kültürel mirasa atfedilen değer hakkındaki yargılar ile ilgili bilgi kaynaklarının güvenilirliği kültürden kültüre veya hatta aynı kültür içinde farklılık gösterebilir. Tüm kültürlerin layık olduğu saygı, kültürel mirasın öncelikli olarak ait olduğu kültürel bağlam içinde kabul edilmesi ve yargılanmasını gerektirir.
82. Eğer kültürel değerleri (teklif edilen adaylık kriterinde kabul edildiği gibi) aşağıda belirtilen çeşitli öznitelikleri vasıtasıyla tam ve güvenilir bir şekilde ifade edilirse, kültürel mirasın türüne ve kültürel bağlamına bağlı olarak, varlıklar özgünlük koşullarını karşılamış kabul edilebilir:
- form ve tasarım;
 - malzeme ve madde;
 - kullanım ve fonksiyon;
 - gelenekler, teknikler ve yönetim sistemleri;
 - konum ve mekan;
 - dil ve diğer somut olmayan miras biçimleri;
 - ruh ve duygu; ve
 - diğer iç ve dış faktörler.
83. Ruh ve duygu gibi öznitelikler, özgünlük koşullarının pratik uygulamalarına çok elverişli değildir, ancak yine de gelenek ve kültürel devamlılığı sürdüren toplumlarda yer duygusu ve karakterin önemli bir göstergesidir.
84. Tüm bu kaynakların kullanılması, incelenen kültürel mirasın belirli sanatsal, tarihi, sosyal ve bilimsel boyutunun ayrıntılandırılmasına olanak sağlar. “Bilgi kaynakları”, kültürel mirasın doğasının, özelliklerinin, anlamının ve tarihinin bilinmesini mümkün kılan tüm fiziksel, yazılı, sözlü ve sembolik kaynaklar olarak tanımlanmaktadır.
85. Bir varlığın adaylık dosyası hazırlanırken özgünlük koşulları göz önünde bulundurulduğunda, Taraf Devlet öncelikle özgünlüğün tüm önemli uygulanabilir özniteliklerini belirlemesi gerekir. Özgünlük beyanı bu önemli özniteliklerin ne ölçüde özgün olduğunu veya ne ölçüde özgünlük ifade ettiğini değerlendirmelidir.
86. Özgünlükle bağlantılı olarak, arkeolojik kalıntıların veya tarihi binaların veya bölgelerin rekonstrüksiyonu yalnızca belirli durumlarda mazur görülebilir. Rekonstrüksiyon herhangi bir varsayıma değil ancak tam ve detaylı dokümantasyona dayanması durumunda kabul edilebilir.

Bütünlük

87. Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere aday gösterilen tüm varlıklar bütünlük koşullarını karşılar.
88. Bütünlük, doğal ve/veya kültürel mirasın ve özniteliklerinin bütünlük ve eksiksizliğinin bir ölçütüdür. Bu nedenle, bütünlüğün koşullarının incelenmesi, varlığın:
- a) Üstün Evrensel Değerini ifade etmek için gerekli tüm unsurları ne kapsadığının;

Karar 20 COM IX.13

- b) varlığın önemini gösteren özelliklerin ve süreçlerin tam temsil edilmesini sağlayacak yeterli büyüklükte olup olmadığının;
- c) gelişim ve/veya ihmalin olumsuz etkilerinden ne ölçüde etkilendiğinin;

değerlendirilmesini gerektirir. Bu bir bütünlük beyanında sunulmalıdır.

- 89.** (i) ila (vi) arasındaki kriterler kapsamında aday gösterilen varlıklar için, varlığın fiziksel dokusu ve/veya önemli özellikleri iyi durumda olmalı ve bozulmanın etkisi kontrollü olmalıdır. Varlığın ortaya koyduğu toplam değerin iletilmesi için gerekli unsurların önemli bir kısmı kapsanmalıdır. Kültürel peyzajın, tarihi kentlerin ve diğer yaşayan varlıkların ayrıcalıklı karakterleri için gerekli ve onlarda mevcut olan ilişkiler ve dinamik fonksiyonlar da korunmalıdır.
- 90.** (vii) ila (x) arasındaki kriterler kapsamında aday gösterilen varlıklar için, biyofiziksel süreçler ve arazi şeklinin özelliklerinin nispeten eksiksiz olması gereklidir. Ancak, arazilerin bozulmuş olabileceği ve tüm doğal alanların dinamik bir durumda olduğu ve bir ölçüye kadar insanlarla temas içinde olduğu kabul edilmektedir. Doğal alanlarda, geleneksel toplumlar ve yerel toplulukların da dahil olmak üzere insan faaliyetleri meydana gelmektedir. Ekolojik olarak sürdürülebilir oldukları yerlerde bu faaliyetler alanın üstün evrensel değeri ile uyumlu olabilir.
- 91.** Ayrıca, (vii) ila (x) arasındaki kriterler kapsamında aday gösterilen varlıklar için, her bir kritere yönelik olarak uygun bir bütünlük koşulu tanımlanmıştır.
- 92.** (vii) kriteri kapsamında teklif edilen varlıklar üstün evrensel değere sahip olmalı ve varlığın güzelliğini sürdürmek için gerekli alanları kapsamalıdır. Örneğin, manzara değeri bir şelaleye bağlı olan bir varlık, eğer varlığın estetik özelliklerini sürdürmekle bağlantılı olan çevresindeki su tutma arazilerini ve akıntı yönündeki alanları kapsıyor ise, bütünlük koşulunu karşılıyordur.
- 93.** (viii) kriteri kapsamında teklif edilen varlıklar, doğal ilişkileri içinde birbiriyle ilgili veya birbirinden bağımsız unsurların tümünü veya çoğunu ihtiva etmelidir. Örneğin, “buz çağı”na ait bir alan, eğer kar alanını, buzulun kendisini ve kesilme, birikme ve kolonileşme deseni örneklerini (örneğin, çizikler, buzul taşlar, bitki süksesyonunun öncü aşamaları, vb.) kapsıyor ise bütünlük koşullarını karşılamış olur; volkanlarla ilgili olarak magmatik diziler tam olmalı ve efüzif kayalar ve patlama türlerinin tümü veya çoğu temsil edilmelidir.
- 94.** (ix) kriteri kapsamında teklif edilen varlıklar yeterli büyüklükte olmalı ve ekosistemlerinin ve içerdikleri biyolojik çeşitliliğinin vadede korunması için gerekli süreçlerin temel yönlerini ortaya koyacak gerekli unsurları ihtiva etmelidir. Örneğin, tropik yağmur ormanlarının bulunduğu bir alan, eğer belirli miktarda deniz seviyesinin üstündeki çeşitli yükseklikleri, topografya ve toprak türlerindeki değişiklikleri ekleme sistemlerini ve doğal olarak çoğalan eklemeleri kapsıyor ise, bütünlük koşulunu karşılamış olur; benzer şekilde, örneğin bir mercan resifi deniz yosununu, mangrovu veya resifin besin ve sediman girdilerini düzenleyen diğer yakınındaki ekosistemleri kapsamalıdır.

Kriter (i) - (vi) altında aday gösterilen varlıklar için bütünlük koşullarının uygulanmasına ilişkin örnekler geliştirilme aşamasındadır.

95. (x) kriteri kapsamında teklif edilen varlıklar, biyolojik çeşitliliğin korunması için en önemli varlıklar olmalıdır. Yalnızca biyolojik açıdan en çeşitli ve/veya temsilci olan varlıkların bu kriteri karşılama olasılığı vardır. Söz konusu biyocoğrafik etki alanlarının ve ekosistemlerin çok çeşitli fauna ve flora özelliklerini sürdürmek amacıyla, bu varlıkların habitatlar ihtiva etmesi gerekmektedir. Örneğin, eğer tropik bir savana eş zamanlı evrimleşen otçulların ve bitkilerin tam bir topluluğunu kapsıyor ise bütünlük koşulunu karşılar; bir ada ekosisteminin endemik biyotayı sürdürmek için habitatlar içermesi gerekmektedir; çok çeşitli türler ihtiva eden bir varlık, bu türlerin yaşayabilir topluluklarının ayakta kalmasını sağlamak için gerekli en önemli habitatları kapsayacak kadar geniş olmalıdır; göçmen türleri, mevsimlik türleri, yuva alanları ve göç yolları, her nereye yerleşiyorlarsa, yeterince korunabilmelidir.

II.F. Koruma ve yönetim

96. Dünya Mirası varlıkların korunması ve yönetimi, Üstün Evrensel Değerin, varlığın kaydedildiği sıradaki bütünlük ve özgünlük koşullarıyla birlikte sürdürülmesini ve zaman içinde artırılmasını sağlamalıdır. Varlıkların ve böylelikle aslında Üstün Evrensel Değerin genel korunma durumunun düzenli olarak gözden geçirilmesi, Dünya Mirası varlıkları için Uygulama Rehberi⁴ ile belirlenen izleme süreçleri çerçevesi içerisinde yapılmalıdır.
97. Dünya Mirası Listesine kaydedilen tüm varlıklar, muhafaza edilmelerini sağlamak için yeterince uzun vadeli yaşamayla ilgili, düzenleyici, kurumsal ve/veya geleneksel koruma ve yönetime sahip olmalıdır. Bu koruma, yeterli şekilde çizilmiş sınırları içermelidir. Benzer şekilde Taraf Devletler, aday gösterilen varlıklar için ulusal, bölgesel, kentsel ve/veya geleneksek düzeyde yeterli koruma sunmalıdır. Varlığı koruma için bu korumanın işleyiş yollarını açıkça ifade eden uygun bir belgeyi adaylığa eklemelidirler.

Koruma için yasama ile ilgili, düzenleyici ve akdi önlemler

98. Ulusal ve yerel düzeyde yasama ile ilgili ve düzenleyici önlemler, varlığın bütünlüğü ve/veya özgünlüğüyle birlikte Üstün Evrensel Değerini olumsuz etkileyebilecek sosyal, ekonomik ve diğer baskılara veya değişimlere karşı korunmasını sağlamalıdır. Taraf Devletler, bu önlemlerin tam ve etkin bir şekilde uygulanmasını da temin etmelidir.

Karar 39 COM 11

Etkin koruma için sınırlar

99. Sınırların çizilmesi, aday gösterilen varlığın etkin korumasını sağlamak için önemli bir gerekliliktir. Sınırlar, varlığın üstün evrensel değerini ifade eden bütün özellikleri kapsayacak ve varlığın bütünlüğünü ve/veya özgünlüğünü sağlayacak şekilde çizilmelidir.

Karar 39 COM 11

⁴ Uygulama Rehberinde belirlenen izleme süreçleri Reaktif İzleme (bkz paragraf 169-176) ve Periyodik Raporlamadır(bkz paragraf 199-210).

100. (i) ila (vi) kriterleri kapsamında aday gösterilen varlıklar için, varlığın üstün evrensel değerinin doğrudan somut bir ifadesi olarak tüm bu alanları ve özneliklerini ve gelecekteki araştırma olasılıklarının ışığında bu anlayışa katkı sağlayacak veya geliştirecek potansiyel sunan alanları kapsayacak şekilde sınırlar çizilmelidir.
101. (vii) - (x) kriterleri kapsamında aday gösterilen varlıklar için, sınırlar, Dünya Mirası Listesine kaydedilmeleri için bir temel oluşturacak habitatların, türlerin, süreçlerin ve fenomenlerin mekansal gereksinimlerini yansıtmalıdır. Sınırlar, varlığın miras olma değerini insan elinin uzanmasının tehlikelerinden ve aday gösterilen alanın dışındaki kaynakların kullanılmasının etkilerinden korumak için üstün evrensel değere sahip alanın hemen bitişiğindeki yeterince araziye de kapsmalıdır.
102. Aday gösterilen varlığın sınırları, milli parklar veya doğal rezervler, biyosfer rezervleri veya tarihi koruma bölgeleri gibi mevcut veya teklif edilen bir veya daha fazla koruma alanı ile çakışabilir. Koruma için belirlenen bu alanlar birkaç yönetim bölgesi ihtiva ederken bu yönetim alanlarının yalnızca bir kaçı kaydedilme için gerekli kriterleri karşılayabilir.

Karar 39 COM 11

Tampon bölgeler

103. Varlığın gereğince muhafaza edilmesi için gerektiğinde, yeterli bir tampon bölge sağlanmalıdır.
104. Aday gösterilen varlığın etkin korunması amacıyla yönelik olarak, bir tampon bölge, varlığın korunmasına ilave bir katman oluşturmak üzere kullanımı ve geliştirilmesine uygulanan tamamlayıcı yasal ve/veya geleneksel kısıtlamaların olduğu ve aday gösterilen varlığı çevreleyen bir alandır. Bu alan, aday varlığın yakın çevresini, önemli manzaraları ve varlığa ve onun korunmasına bir destek olarak fonksiyonel öneme sahip diğer alanları veya öznelikleri kapsamalıdır. Tampon bölgeyi oluşturan alan her seferinde uygun mekanizmalar vasıtasıyla belirlenmelidir. Tampon bölgenin boyutu, özellikleri ve yetkili kullanımına ilişkin detaylar ve varlığın ve tampon bölgesinin kesin sınırlarını gösteren bir harita adaylık ile birlikte sunulmalıdır.
105. Tampon bölgenin varlığı nasıl koruduğuna ilişkin net bir açıklama da sunulmalıdır.
106. Hiçbir tampon bölge teklif edilmediğinde, adaylık neden bir tampon bölgeye gerek olmadığına ilişkin bir beyan içermelidir.
107. Tampon bölgeler aday gösterilen varlığın bir parçası olmamasına rağmen, Dünya Mirası Listesine varlığın kaydedilmesinin ardından tampon bölge üzerinde yapılan her türlü değişiklik Dünya Mirası Komitesi tarafından küçük sınır değişikliği prosedürü(bkz paragraf 164 ve Ek 11) kullanılarak onaylanmalıdır. Varlığın kaydedilmesinin ardından tampon bölgenin oluşturulması normalde küçük sınır değişikliği⁵ olarak değerlendirilir.

⁵ Sınır aşırı/ulus aşırı varlıklar olması durumunda, bütün değişikliklerde ilgili bütün Taraf Devletlerin mutabık olması gerekir.

Yönetim Sistemleri

- 108.** Aday gösterilen her bir varlık, varlığın üstün evrensel değerinin, tercihen katılımcı yollar ile nasıl korunması gerektiğini belirten uygun bir yönetim planına veya başka bir belgeli yönetim sistemine sahip olmalıdır.
- 109.** Bir yönetim sisteminin amacı, bugünkü ve gelecek nesiller için varlığın etkin korunmasını sağlamaktır.
- 110.** Etkin bir yönetim sistemi, aday gösterilen varlığın türüne, özelliklerine ve gereksinimlerine ve varlığın kültürel ve doğal bağlamına bağlıdır. Yönetim sistemleri, farklı kültürel bakış açıları, mevcut kaynaklar ve diğer faktörlere göre değişiklik gösterebilir. Bunlar geleneksel uygulamaları, mevcut kentsel veya kırsal planlama araçlarını ve hem resmi hem de gayriresmi diğer planlama kontrol mekanizmalarını bünyesinde barındırabilir. Önerilen müdahaleler için etki değerlendirmeleri bütün Dünya Mirası varlıkları için gereklidir.
- 111.** Yukarıda bahsedilen çeşitliliği göz önünde bulundurularak, etkin bir yönetim sisteminin ortak unsurları arasında aşağıda verilenler yer alabilir:
- Katılımcı planlama ve paydaş danışma süreçlerinin kullanımını da içeren, tüm paydaşların sahip olacağı varlığa ilişkin tam ve ortak bir anlayış;
 - Bir planlama, uygulama, izleme, değerlendirme ve geri bildirim döngüsü;
 - Varlığın sosyal ekonomik ve diğer baskılar ve değişimlere karşı zaafiyetlerinin değerlendirilmesi, ayrıca önerilen müdahaleler ve trendlerin etkilerinin izlenmesi;
 - Farklı ortak ve paydaşlar arasındaki çeşitli faaliyetlerin koordinasyonu ve katılımı için mekanizmaların geliştirilmesi;
 - Gerekli kaynakların tahsis edilmesi;
 - Kapasite oluşturma; ve
 - Yönetim sisteminin işleyişine ilişkin güvenilir ve şeffaf bir tanım.
- 112.** Etkin bir yönetim, aday gösterilen varlığın korunması, muhafazası ve tanıtılması amacıyla kısa, orta ve uzun vadeli eylemler döngüsü içermelidir. Varlıkların zamanla evrimine rehberlik etmek ve Üstün Evrensel Değerlerinin bütün yönlerinin sürdürülmesini sağlamak için Planlama ve Yönetime yönelik bütünleşik bir yaklaşım gerekmektedir. Bu yaklaşım, tampon bölgeyi(leri) veya daha da geniş bir çevreyi içermek üzere varlığın ötesine geçmektedir. Daha geniş çevre, varlığın topografyası, doğal ve inşa edilmiş çevre, altyapı, arazi kullanım ve görsel ilişkiler gibi diğer bazı unsurlarla ilgili olabilir. Ayrıca, sosyal ve kültürel uygulamaları, ekonomik süreçleri ve mirasın algı ve çağrışımları gibi diğer somut olmayan boyutlarını da içerebilir. Daha geniş çevresinin yönetimi, onun varlığın Üstün Evrensel Değerini desteklemedeki rolüyle ilgilidir.

Karar 39 COM 11

Karar 39 COM 11

113. Ayrıca, Sözleşmenin uygulanması bağlamında, Dünya Mirası Komitesi, bir Reaktif İzleme Süreci (bkz Bölüm IV) ve bir Periyodik Raporlama (bkz Bölüm V) süreci oluşturmuştur.
114. Seri varlıklar olması durumunda, ayrı bileşenlerin koordineli yönetimi için bir yönetim sistemi veya mekanizması gereklidir ve adaylık sırasında belgenmelidir (bkz. 137-139 paragraflar).
115. [Silindi]
116. Aday gösterilen bir varlığın kendine özgü nitelikleri insan faaliyetlerinin tehdidi altına olmasına rağmen, kriterleri ve 78-95 paragraflarında belirtilen özgünlük ve bütünlük koşullarını karşılıyor ise, gerekli düzeltici önlemleri özetleyen bir eylem planı adaylık dosyası ile birlikte sunulmalıdır. Eğer aday gösteren Taraf Devletin sunduğu düzeltici önlemler, Taraf Devletin önerdiği süre içinde alınmaz ise, Komitenin benimsediği prosedürler uyarınca bu varlığın listeden çıkarılması konusu değerlendirilecektir.(bkz Bölüm IV.C).
117. Taraf Devletler, Dünya Mirası varlığına yönelik etkin yönetim faaliyetleri uygulamaktan sorumludur. Taraf Devletler bunu alan yöneticileri, yönetim otoritesine sahip ajanslar ve varlığın yönetiminde yer alan diğer ortaklar ve paydaşlarla yakın işbirliği içinde gerçekleştirilmelidir.
118. Komite, Taraf Devletin kendi Dünya Mirası alan yönetim planları ve eğitim stratejilerine risk hazırlığını da dahil etmesini tavsiye etmektedir.

Karar 39 COM 11

Karar 39 COM 11

Karar 28 COM 10B.4

Sürdürülebilir kullanım

119. Dünya Mirası varlıkları, ekolojik ve kültürel açıdan sürdürülebilir süregelen veya teklif edilen çok çeşitli kullanımları destekleyebilir. Taraf Devlet ve ortakları bu tür sürdürülebilir kullanımın veya başka herhangi bir değişimin varlığın Üstün Evrensel Değerini olumsuz etkilemeyeceğini garanti etmelidir. Bazı varlıklar, insan kullanımına uygun olmayacaktır. Dünya Mirası varlıkları etkileyen yasalar, politikalar ve stratejiler, sürdürülebilir, koruma, muhafaza, yönetim ve tanıtım için gerekli koşullar olarak, Üstün Evrensel Değerin muhafazasını temin etmeli, daha geniş doğal ve kültürel mirasın korunmasını desteklemeli, tanıtımını yapmalı, varlıkla ilgili paydaşlar ve toplumların aktif katılımını teşvik etmelidir.

III. VARLIKLARIN DÜNYA MİRASI LİSTESİNE KAYDEDİLME SÜRECİ

III.A. Adaylıkların Hazırlanması

120. Adaylık dokümanı, Komitenin varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi hususunu değerlendirdiği ilk dayanaktır. İlgili tüm bilgiler adaylık dokümanına eklenmelidir ve bilgi kaynağı çapraz referans olmalıdır.

- 121.** Ek 3, Taraf Devletlerin belirli türde varlıkların adaylıklarını hazırlanması konusunda rehberlik sağlar.
- 122.** Taraf Devletler bir varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için adaylık hazırlamaya başlamadan önce, Paragraf 168’de tanımlanan adaylık dönemini öğrenmelidir. Pahalı ve zaman alıcı olabilen bütün bir adaylık dosyası hazırlamadan önce, bir varlığın bütünlük ve özgünlük de dahil olmak üzere Üstün Evrensel Değerini doğrulayacak potansiyele sahip olduğunu gösteren bir ön hazırlık çalışması yürütmesi arzu edilmektedir. Bu tür bir hazırlık çalışmasında, varlıkla ilgili mevcut bilgiler, tematik çalışmalar, bütünlük ve özgünlük ile birlikte Üstün Evrensel Değer gösterme potansiyeli ile ilgili çalışmaların kapsamının belirlenmesi, veya varlığın küresel ve bölgesel bağlamı içerisinde Danışma Organları tarafından hazırlanan Eksik Çalışmaları bağlamında bir analiz de içeren ön karşılaştırmalı çalışması yer alabilir. İşin ilk aşaması muhtemel bir adaylığın fizibilitesinin oluşturulmasına ve başarılı olma ihtimali olmayan adaylıklar hazırlamak için kaynakların sarf edilmesinden kaçınılmasına yardım edecek. Taraf Devletler, ilk aşama için ilgili Danışma Organ(lar)ından *Akış yukarı* tavsiye⁶ almaya ve mümkün olan ilk fırsatta adaylıklarla ilgili bilgi ve rehberlik almak üzere Dünya Miras Merkezi ile iletişime geçmeye teşvik edilmektedir.
- 123.** Yerel toplulukların, yerli halkların, resmi, sivil ve özel kurumların ve diğer paydaşların adaylık sürecine katılımı alanın korunmasında Taraf Devlet ile ortak bir sorumluluğu paylaşmalarını sağlamak için gereklidir. Taraf Devletler mümkün olan en geniş katılımı adaylıklarını hazırlamaya ve bu arada adaylıkları uygun dillerde kamuya açık hale getirip, kamuoyunu görüşüne ve tartışmasına açarak yerli halkların özgür, önceden ve bilgilendirilmiş onayının uygun görülen şekilde alındığını göstermeye teşvik edilmektedir.
- 124.** Hazırlık Yardımı, Bölüm VII.E’de açıklandığı üzere, adaylığın hazırlanması sırasında Taraf Devletçe talep edilebilir.
- 125.** Taraf Devletler, adaylık süreci boyunca yardımcı olabilecek Sekreteryaya ile irtibata geçmeleri konusunda teşvik edilmektedir.
- 126.** Sekreteryaya aşağıda yer alanları sağlayabilir:
- uygun harita ve fotoğrafların ve bunların hangi ulusal ajanslardan sağlanabileceğinin belirlenmesi konusunda yardım;
 - başarılı adaylıklar, yönetim ve yasama hükümleri konusunda örnekler;
 - Kültürel Peyzaj, Kasabalar, Kanallar ve Miras Yolları gibi farklı türde varlıkların adaylıkları için rehberlik (bkz. Ek 3)

Karar 34 COM 12 (III)
Adaylıklar için "Akış Yukarı Süreçler" Uzman Toplantısı Raporu: Adaylık Sürecinde Yaratıcı Yaklaşımlar (Phuket: 2010)

Karar 36 COM 13.I
Karar 39 COM 11

Karar 39 COM 11

⁶ Akış yukarı Süreçler: Varlıkların Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi ile ilgili olarak, "Akış yukarı süreçler", adaylık sunulmadan önceki tavsiye, istişare ve analiz süreçlerini kapsamakta ve değerlendirme aşamasında önemli sorunlarla karşılaşan adaylıkların sayısını azaltmayı hedeflemektedir. Akışyukarı süreçlerin temel ilkesi Danışma Organları ve Sekreteryanın Taraf Devlete muhtemel Dünya Mirası adaylığına varan süreç boyunca doğrudan destek sunabilmesine olanak sağlamaktır. Akışyukarı desteğinin etkin olabilmesi için adaylık sürecinin tercihen en erken aşamasında Taraf Devletler Geçici Listelerini hazırlarken ya da revize ederken başlatılmalıdır.

d) seri ve sınır aşırı varlıkların adaylığı için rehberlik .(bkz.134-139 arasındaki paragraflar).

127. Taraf Devletler yıl boyunca her zaman taslak adaylıklarını Sekreteryanın yorumlarına ve gözden geçirmesine sunabilir. Ancak, Taraf Devletler 1 Şubat son teslim tarihine kadar sunmak istedikleri taslak adaylıkları bir önceki yıl 30 Eylül'e kadar teslim etmeye teşvik edilmektedir (bkz. paragraf 168) Bir taslak adaylık sunulduğunda, önerilen alanın sınırlarını gösteren haritalar içermelidir. Taslak adaylıklar elektronik formatta ya da basılmış olarak sunulabilir(haritalar hariç ekler olmadan sadece 1 kopya). Her iki durumda, bir üst yazı ile gönderilmelidir.

Karar 37 COM 12.II

128. Adaylıklar **yıl boyunca her zaman** sunulabilir, ancak sadece "tam" olan (bkz paragraf 132 ve Ek 5) ve Sekreterya tarafından **1 Şubattan**⁷ önce teslim alınan adaylıklar gelecek yıl içerisinde Dünya Mirası Komitesi tarafından Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere değerlendirilecektir. Sadece Taraf Devletin Geçici Listesinde yer alan adaylıklar Komite tarafından incelenecektir (bkz paragraf 63 ve 65).

Karar 37 COM 12.II
Karar 39 COM 11

III.B. Adaylık formatı ve içeriği

129. Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için varlıkların adaylıkları Ek 5'te açıklanan format uyarınca hazırlanmalıdır.

130. Format aşağıdaki bölümleri içerir:

1. Varlığın belirlenmesi
2. Varlığın tanımlanması
3. Kaydedilme Gerekçesi
4. Muhafaza durumu ve varlığı etkileyen faktörler
5. Koruma ve Yönetim
6. İzleme
7. Dokümanasyon
8. Sorumlu yetkililerin irtibat bilgileri
9. Taraf Devlet(ler) adına imza

131. Dünya Mirası Listesine adaylıklar görüntüye göre değil içeriğe göre değerlendirilir.

132. Bir adaylığın "tam" olarak farz edilmesi için, aşağıdaki koşullar (bkz Ek 5'teki format) karşılanmalıdır: For a nomination to be considered:

Karar 37 COM 12.II
Karar 39 COM 11

Yönetici Özet

Bir yönetici özet, aday gösterilen varlığın ve tampon bölgenin(uygun yerlerde) sınırlarını gösteren haritaların boyutu küçültülmüş versiyonu ve taslak Üstün Evrensel Değer Beyanı (aynı metin adaylık dosyasında Bölüm 3.3'te sunulur) dahil olmak üzere adaylığın ana metninden alınan esas bilgileri (bkz Ek 5) içermelidir.

⁷ 1 Şubat haftasonuna denk gelirse, adaylık dosyası en geç bu tarihten önceki Cuma günü saat 17.00 GMT'ye kadar teslim alınmış olmalıdır.

1. Varlığın Belirlenmesi

Teklif edilen varlığın sınırları, aday gösterilen varlık ve tampon bölge (eğer varsa) arasında açık bir biçimde ayırım yapılarak net olarak tanımlanır (bkz. 103-107 arasındaki paragraflar). Haritalar, hangi arazi parçasının ve/veya suyun aday gösterildiğini kesin olarak belirlemek üzere yeterli ölçüde detaylandırılır (bkz AEK 5 Bölüm 1'deki açıklama notu). Varlığın ve tampon bölgenin (varsa) sınırlarını göstermek üzere detaylandırılmış, Taraf Devletin resmi olarak güncellenmiş yayınlanmış topografya haritaları da mevcut ise basılı olarak temin edilir. Eğer bir adaylık net olarak tanımlanmış sınırları içermiyorsa “eksik” farz edilir.

2. Varlığın Tanımlanması

Varlığın tanımlanması, varlığın betimlenmesini, tarihi ve gelişimi hakkında genel bir görüşü içerir. Haritalanan tüm bileşen parçalar belirlenir ve tanımlanır. Özellikle, seri adaylıklar teklif edildiğinde, bileşen parçaların her biri açıkça tanımlanmalıdır.

Varlığın Tarihi ve Gelişimi, varlığın bugünkü formuna nasıl ulaştığını ve maruz kaldığı önemli değişiklikleri tanımlar. Bu bilgi, varlığın üstün evrensel değere sahip olduğu ve bütünlük ve/veya özgünlük koşullarını karşıladığı argümanına özünü vermek ve desteklemek için ihtiyaç duyulan önemli bilgileri sunar.

3. Kaydedilme Gerekçesi

Bu bölüm, varlığın neden Üstün Evrensel Değere sahip olduğunu açıklamalıdır.

Bölüm 3.1.a'dan 3.1.e'ye kadarki bölümlerde bulunan metin, önerilen Üstün Evrensel Değer Beyannamesini (Bölüm 3.3) desteklemek için daha detaylı bilgi içermelidir.

Bölüm 3.1.b, her bir kriterin kullanımına yönelik açıkça sunulan argümanlar ile birlikte, varlığın hangi Dünya Mirası kriterleri(bkz. Paragraf 77) kapsamında teklif edildiğini gösterir. Bütünlük (kültürel kriterler teklif edildiğinde) ve özgünlük beyanları dahil edilmeli ve varlığın, 78-95 paragraflarında ana hatlarıyla belirtilen koşulları nasıl karşıladığını göstermelidir.

Bölüm 3.2'de, hem ulusal hem uluslar arası düzeyde, Dünya Mirası Listesinde yer alsın veya almasın, benzer varlıklarla bağlantılı olarak varlığın karşılaştırmalı bir analizi de sunulmalıdır. Karşılaştırmalı analiz, aday gösterilen varlığın hem ulusal hem uluslararası bağlamda önemini açıklar.

Bölüm 3.3'te, Taraf Devletin hazırladığı varlığın Üstün Evrensel Değerine (bkz. 49-53 ve 155 paragraflar) ilişkin teklif edilen Beyan, varlığın neden Dünya Mirası Listesine kaydedilmeye layık görüldüğünü açıklamalıdır.

Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere varlığın aday gösterilmesi sırasında Taraf Ülkenin hazırladığı karşılaştırmalı analiz, Komitenin talebi üzerine Danışma Organı tarafından hazırlanan tematik çalışma ile karıştırılmamalıdır (aşağıda yer alan paragraf 148)

Karar 7 EXT.COM 4A

4. Muhafaza durumu ve varlığı etkileyen faktörler

Bu bölüm varlığın mevcut muhafaza durumuna ilişkin kesin bilgiler (varlığın fiziksel durumu ve alınan koruma önlemleri hakkında bilgiler dahil) içerir. Varlığı etkileyen faktörlerin bir tanımını da içerir (tehditler dahil). Bu bölümde sunulan bilgiler, gelecekte aday gösterilen varlığın muhafaza durumunu izlemek için gerekli olan temel verileri kapsar.

5. Koruma ve yönetim

Koruma: Bölüm 5, varlığın korunması ile en ilgili olan yasamaya dair, düzenleyici, akdi, planlamaya dair, kurumsal ve/veya geleneksel önlemlerin bir listesini içerir ve bu korumanın fiilen nasıl işlediğinin yollarına ilişkin detaylı bir analiz sunar. Yasamaya ilişkin, düzenleyici, akdi, planlamaya dair ve/veya kurumsal metinler veya metinlerin bir özeti de İngilizce veya Fransızca olarak eklenir.

Yönetim: Uygun bir yönetim planı veya başka bir yönetim sistemi gereklidir ve adaylık sırasında temin edilir. Ayrıca, yönetim planının veya başka bir yönetim sisteminin etkin olarak uygulanmasının sağlanması beklenir. Sürdürülebilir gelişim ilkeleri yönetim sistemine entegre edilmelidir.

Yönetim planının bir nüshası veya yönetim sistemine ilişkin dokümantasyon adaylığa eklenir. Eğer yönetim planı İngilizce veya Fransızca dilleri dışında bir dilde mevcut ise, hükümlerinin İngilizce veya Fransızca olarak detaylı bir tanımı eklenir..

Yönetim planının veya belgelendirilmiş bir yönetim sisteminin detaylı bir analizi veya açıklaması adaylık dosyasında 5.Bölümde sağlanır.

Yukarıda bahsedilen dokümanları içermeyen bir adaylık, yönetim planı tamamlanıncaya kadar varlığın yönelimine rehberlik eden diğer belgeler paragraf 115'te açıklandığı şekilde sağlanmadıkça, eksik olarak görülür.

6. İzleme

Taraf Devletler, varlığın muhafaza durumunu ölçmek ve değerlendirmek için mevcut ve teklif edilen temel göstergeleri, onu etkileyen faktörleri, varlığa ilişkin koruma önlemlerini, bunların incelenme sıklığını ve sorumlu yetkililerin kimliğini dahil eder.

7. Dokümantasyon

Adaylığın özünü oluşturan tüm gerekli dokümantasyon sağlanmalıdır. Yukarıda belirtilenlere ek olarak, a) baskıya uygun kalitede görüntüler (dijital fotoğraflar en az 300 dpi olmalı, ve eğer gerekli görülürse destekleyici film, video veya diğer görsel işitsel malzemeler); ve b)görüntü/görsel işitsel envanter ve yetkilendirme formu (bkz. Ek 5 Madde 7.a.) içermelidir. Adaylık metni hem basılı formda hem de elektronik formatta sunulur. (Word ve/veya PDF formatı tercih edilir).

8. Sorumlu yetkililerin irtibat bilgileri

Sorumlu yetkilinin detaylı irtibat bilgileri sunulur.

9. Taraf Devlet adına imza

Adaylık, Taraf Devlet adına imzalamak üzere yetkilendirilen resmi görevlinin orijinal imzası ile sonlandırılır.

10. Gerekli basılı nüshaların sayısı (eklenen haritalar dahil)

Kültürel ve doğal varlıkların adaylığı (kültürel peyzajlar hariç): 2 nüsha

Karma varlıklar ve kültürel peyzajlar: 3 nüsha

11. Kağıt ve Elektronik Format

Adaylıklar A4 boyutunda kağıt üzerinde ve elektronik formatta (Word ve/veya PDF) sunulur.

12. Gönderme

Taraf Devletler, gereğince imzalanmış İngilizce veya Fransızca adaylıklarını aşağıdaki adrese sunarlar:

UNESCO World Heritage Centre

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

France

Tel: +33 (0) 1 4568 1136

E-mail: wh-nominations@unesco.org

133. Sekreteryaya adaylık ile birlikte sunulan tüm destekleyici dokümanları(haritalar, planlar, fotoğraflar, vb) muhafaza eder.

III.C. Farklı türdeki varlıkların adaylıkları için koşullar

Sınır aşırı varlıklar

134. Aday gösterilen bir varlık:
- a) tek bir Taraf Devletin toprakları üzerinde, veya
- b) ortak sınırları olan tüm ilgili Taraf Devletlerin toprakları üzerinde (sınır aşırı varlık) olabilir.
135. Mümkün olan yerlerde, sınır aşırı adaylıklar Sözleşmenin 11.3 maddesi ile uyumlu olarak Taraf Devletlerce ortaklaşa olarak hazırlanmalı ve sunulmalıdır. İlgili Taraf Devletlerin ortak bir yönetim komitesi veya sınır aşan bir varlığın tamamının yönetiminin denetlenmesi için benzer bir organ oluşturması tavsiye edilmektedir.
136. Sınır aşırı bir varlık olması için Taraf Devlette yer alan mevcut bir Dünya Mirası varlığının genişletilmesi teklif edilebilir.

Karar 7 EXT.COM 4A

Seri varlıklar

137. Seri varlıklar açıkça tanımlanan bağlantılarla ilişkilendirilen iki veya daha fazla bileşen parçadan oluşur:

- a) Bileşen parçalar, ilgili olduğu yerlerde manzara, ekolojik, evrimsel ya da habitat bağlantısı sağlayan kültürel, sosyal veya fonksiyonel bağlantıları yansıtmalıdır
- b) Her bir bileşen, varlığın bir bütün olarak Üstün Evrensel Değerine somut, bilimsel, halihazırda tanımlanmış ve ayırt edilebilir şekilde katkıda bulunmalıdır ve bu arada somut olmayan öznelilikler içerebilir. Ortaya çıkan Üstün Evrensel Değer kolayca anlaşılmalı ve aktarılabilir.
- c) Sürekli olarak ve bileşen parçaların aşırı bölümlendirilmesinden kaçınmak için, varlığın adaylık süreci, bileşen parçaların seçilmesi de dahil olmak üzere, varlığın genel yönetilebilirliğini ve uyumluluğunu dikkate almalıdır. (bkz paragraf 114).

ve Üstün Evrensel Değere sahip olan, onun münferit parçaları değil, bir bütün olarak seri varlıktır.

138. Aday gösterilen seri bir varlık:

Karar 7 EXT.COM 4A

- a) tek bir Taraf Devletin toprakları üzerinde (seri ulusal varlık); veya
- b) hemhudut olması gerekmeyen farklı Taraf Devletlerin bölgesi içerisinde ve ilgili bütün Taraf Devletlerin rızası ile aday gösterilir (seri uluslar aşırı varlık)

139. Bir Taraf Devletten veya birkaç Taraf Devletten gelen seri adaylıklar, aday gösterilen ilk varlığın başlı başına bir üstün evrensel değeri olması kaydıyla, birkaç adaylık dönemi boyunca değerlendirilmek üzere sunulabilir. Birkaç adaylık dönemi için aşamalandırılan seri adaylık planlayan Taraf Devletler, daha iyi bir planlama yapmak amacıyla niyetlerini Komiteye bildirme konusunda teşvik edilir.

III.D. Adaylıkların Kayda Alınması

140. Taraf Devletlerden adaylıkların gelmesi üzerine, Sekreteryaya adaylığın alındığını bildirir, tam olup olmadığını kontrol eder ve adaylıkları kayda geçirir. Sekreteryaya tam olan adaylıkları değerlendirilmeleri için Danışma Organına iletacaktır. Sekreteryaya, ayrıca, Komite üyeleri için Dünya Mirası Merkezinin websitesinde adaylıkların metnini elektronik ortamda erişilebilir hale getirecektir. Sekreteryaya Danışma Organı tarafından talep edildiğinde, Taraf Devletten ilave bilgi isteyecektir. Kayda geçme ve adaylık süreçleri için takvim paragraf 168’de detaylı olarak verilmektedir.

Karar 39 COM 11

141. Sekreteryaya, alındığı tarih, “tam veya “eksik” olarak durumunun göstergesi, ve paragraf 132 ve Ek 5 uyarınca “tam” olarak kabul edildiği tarih de dahil olmak üzere alınan adaylıkların bir listesini oluşturur ve Komitenin her oturumunda sunar..

Kararlar 26 COM 14
Karar 28 COM 14B.57
Karar 39 COM 11

142. Bir adaylık, sunulduğu tarih ile Dünya Mirası Komitesinin kararı arasındaki sürede bir döngüden geçer. Bu döngü, normal koşullarda, adaylığın 1.yılın Şubat ayında sunulması ile başlayan ve 2.yılın Haziran ayında Komitenin karar alması ile sona eren bir buçuk yıllık bir süreyi kapsar.

III.E. Danışma Organı tarafından adaylıkların değerlendirilmesi

143. Danışma Organları, Taraf Devletlerin aday gösterdiği varlıkların Üstün Evrensel Değeri olup olmadığını, bütünlük ve (ilgili olduğunda) özgünlük koşullarını karşılayıp karşılamadığını ve koruma ve yönetim gerekliliklerini karşılayıp karşılamadığını değerlendirecektir. ICOMOS ve IUCN değerlendirme prosedürleri ve formatı Ek 6'da tanımlanmaktadır.
144. Kültürel miras adaylıklarının değerlendirilmesi ICOMOS tarafından gerçekleştirilir.
145. Doğal miras adaylıklarının değerlendirilmesi IUCN tarafından gerçekleştirilir.
146. Kültürel varlıkların "kültürel peyzaj" kategorisinde aday gösterilmesi durumunda, değerlendirme, gereğince, IUCN ile istişare içinde ICOMOS tarafından gerçekleştirilir. Karma varlıklar için, değerlendirme ICOMOS ve IUCN tarafından ortaklaşa gerçekleştirilecektir.
147. Dünya Mirası Komitesi tarafından talep edildiği için veya gerektiği için, ICOMOS ve IUCN teklif edilen Dünya Mirası varlıklarını kendi bölgesel, global ve tematik bağlamlarında değerlendirmek amacıyla **tematik çalışmalar** yürütecektir. Bu çalışmalar Taraf Devletlerin sunduğu Geçici Listelerin bir incelemesi ve Geçici Listelerin uyumlaştırılması toplantılarının raporları ve Danışma Organları, uzman kuruluşlar ve şahısların yürüttüğü diğer teknik çalışmalarla bilgilendirilmelidir. Halihazırda tamamlanmış olan bu çalışmaların bir listesi Ek 3 Bölüm 3'te ve Danışma Organlarının web adreslerinde görülebilir. Bu çalışmalar, Taraf Devletlerin Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere varlıklarını aday gösterirken hazırladıkları **karşılaştırmalı analizlerle** karıştırılmamalıdır. (bkz.Paragraf 132).
148. Aşağıda yer alan ilkeler ICOMOS ve IUCN'in değerlendirme ve sunumlarına rehberlik etmelidir. Değerlendirmeler ve sunumlar:
- Dünya Mirası Sözleşmesi* ve ilgili *Uygulama Rehberi* ve kendi takdiri ile Komitenin ortaya koyduğu her türlü ilave politikaya bağlı olmalı;
 - adaylıkla ilgili Danışma Organlarına sağlanan bütün bilgilerin değerlendirmeleri dahil olmak üzere objektif, özenli ve bilimsel olmalı;
 - aday gösteren Taraf Devletlerle istişare ve dialog halinde değerlendirme süreci boyunca tutarlı bir profesyonellik, eşitlik ve şeffaflık standardında yürütülmeli;
 - hem değerlendirme hem de sunum Sekreteryaya ile mutabakata varılacak standart bir formatta olmalı ve alan ziyaretini gerçekleştiren değerlendiricinin(lerin) isimlerini de içermeli (gizli değerlendirme yapan masabaşı hakemleri hariç) ve ekinde bu değerlendirme ile ilgili bütün maliyet ve giderlerin detaylı bir dökümü olmalı;
 - konuya aşina olan bölgesel uzmanları dahil etmeli;

Karar 39 COM 11

ICOMOS:
<http://www.icomos.org/studies/>
IUCN:
<http://www.iucn.org/themes/wc/pa/pubs/worldheritage.htm>

Karar 28 COM 14B.57
Karar 30 COM 13
Karar 39 COM 11

- f) varlığın Üstün Evrensel Değere sahip olup olmadığını, bütünlük ve/veya özgünlük koşullarını, bir yönetim planı/sistemini ve yasamaya ilişkin korumayı karşılayıp karşılamadığını açıkça ve ayrı ayrı bildirmelidir;
- g) her bir varlığı sistematik olarak, Taraf Devletin toprakları üzerinde veya dışında aynı türden diğer varlıkların muhafaza durumu ile karşılaştırmalı olarak muhafaza durumu dahil, tüm ilgili kriterler uyarınca değerlendirilmeli;
- h) söz konusu adaylığa ilişkin Komite kararları ve taleplerine atflarda bulunmalıdır;
- i) adaylığın söz konusu olduğu yıl içinde, Taraf Devletin **28 Subattan** sonra sunduğu herhangi bir bilgi dikkate alınmamalı veya dahil edilmemelidir. Bilgiler süre bitiminden sonra ulaştığı ve değerlendirmede dikkate alınmayacağı zaman Taraf Devlet bilgilendirilmelidir. Bu süre bitimi dikkatle uygulanmalıdır; ve
- j) Gereğince başvuru bir referans (literatür) listesi vasıtasıyla görüşlerine gerekçe sağlamalıdır.

149. Danışma Organlarının, durumu ve değerlendirmelerle ilgili konuları özetleyen ve ilave bilgi taleplerini detaylandıran kısa bir ara raporu her yıl 31 Ocak itibarıyla Taraf Devletlere, bir nüshasını da Dünya Mirası Komitesi Başkanına dağıtılmak üzere Dünya Mirası Merkezi'ne sözleşmenin çalışma dillerinden birinde iletmiş olması istenmektedir.

Karar 7 EXT.COM 4B.1
Karar 39 COM 11

150. İlgili Taraf Devletlerin, Danışma Organları tarafından yürütülen adaylık incelemesinde belirleyebildikleri maddi hataları detaylı olarak açıklayan, Ek 12'ye uygun formda sunduğu mektuplar Komite Oturumunun açılışından en geç 14 gün önce Dünya Miras Merkezi tarafından teslim alınmalıdır. Mektuplar, en geç Komite Oturumunun ilk gününde, ilgili ajanda maddesine bir ek olarak hazır bulundurulmalıdır. Dünya Mirası Merkezi ve Danışma Organları, mektuplar hazır edilmeden önce form üzerindeki ilgili bölüme kendi yorumlarını ekleyebilir.

Karar 7 EXT.COM 4B.1
Karar 37 COM 12.II

151. ICOMOS ve IUCN tavsiyelerini üç kategori altında yapmaktadır:

- a) çekince olmaksızın **kaydedilmek üzere tavsiye edilen** varlıklar;
- b) kaydedilmek üzere **tavsiye edilmeyen** varlıklar;
- c) **ertelenmesi** veya **geri gönderilmesi** tavsiye edilen adaylıklar.

III.F. Adaylığın geri çekilmesi

152. Bir Taraf Devlet, sunduğu adaylığın incelenmesi planlanan Komite Oturumdan önce her an sunduğu adaylığı **geri çekebilir**. Taraf Devlet, adaylığını geri çekme konusundaki niyetini Sekreteryaya yazılı olarak bildirmelidir. Eğer Taraf Devlet isterse bir adaylığı varlık olarak yeniden sunabilir, bu adaylık paragraf 168'de açıklanan prosedür ve zaman çizelgesi uyarınca yeni bir adaylık olarak kabul edilecektir.

III.G. Dünya Mirası Komitesinin Kararı

153. Dünya Mirası Komitesi bir varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi veya kaydedilmemesi, geri gönderme veya erteleme olup olmaması konusunda karar verir.

Kaydedilme

154. Bir varlığı Dünya Mirası Listesine kaydetmeye karar verince Danışma Organları tarafından yönlendirilen Komite varlık için bir Üstün Evrensel Değer Beyannamesi kabul eder..
155. Üstün Evrensel Değer Beyanı, Komitenin varlığın üstün evrensel değere sahip olduğu yönündeki hükmünü kapsamalı, varlığın kaydedilmesine dayanak olan kriter belirtilmeli, bütünlük ve kültürel ve karma varlıklar için özgünlük koşullarını içermelidir. Ayrıca, yürürlükteki koruma ve yönetim durumu ile gelecek için koruma ve yönetim gerekliliklerini kapsamalıdır. Üstün Evrensel Değer Beyannamesi varlığın gelecekte koruması ve yönetimi için temel teşkil eder.

Karar 39 COM 11

Gerekli görüldüğünde, Üstün Evrensel Değer Beyannamesinin koruma ve yönetim bölümü, Danışma Organlarının değerlendirmesi üzerine Taraf Devlet ile istişare edilerek Dünya Mirası Komitesi tarafından güncellenebilir. Bu tür güncellemeler, Periyodik Raporlama Döngülerinin sonuçları üzerine periyodik olarak yapılabilir veya gerekli görülürse herhangi bir Komite oturumunda yapılabilir.

Dünya Mirası Merkezi, Komite tarafından alınan, ilgili Danışma Organlarının da mutabık olduğu varlığın isminin değişmesi, küçük sınır değişiklikleri nedeniyle yüzey alanının değişmesi ve maddi hataların düzeltilmesi ile ilgili müteakip kararlara istinaden Üstün Evrensel Değer Beyanlarını otomatik olarak güncel tutacaktır.

UNESCO'nun Cinsiyet Eşitliği Önceliği çerçevesinde, Üstün Evrensel Değer Beyanı hazırlanırken cinsiyet ayrımı yapılmayan bir dil kullanmaya teşvik edilmektedir.

156. Kayıt sırasında Komite, Dünya Mirası varlığının korunması ve yönetilmesine ilişkin başka tavsiyelerde de bulunur.
157. Üstün Evrensel Değer Beyanı (belirli bir varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesine dayanak olan kriterler dahil) Komite tarafından kendi raporlarında ve yayınlarında belirtilecektir.

Kaydetmeme Kararı

158. Eğer Komite bir varlığın Dünya Mirası Listesine **kaydedimemesi** gerektiğine karar verirse, adaylık istisnai durumlar hariç yeniden Komiteye sunulmayabilir. Bu istisnai durumlar, yeni keşifler, varlık hakkında yeni bilimsel bilgiler veya orijinal adaylıkta yer almayan farklı bir kriter olabilir. Bu durumlarda, yeni bir adaylık sunulabilir.

Adaylığın Geri Gönderilmesi

159. Komitenin ilave bilgi için Taraf Devlete **geri göndermeye** karar verdiği adaylıklar, incelenmesi için bir sonraki Komite oturumuna yeniden sunulabilir. İlave bilgi, Komitenin incelemesinin talep edildiği yılın 1 Şubat'ında⁸ Sekreteryaya sunulur. Sekreteryaya, bu bilgileri incelenmek üzere ilgili Danışma Organlarına derhal iletilecektir. Geri gönderilen ve orijinal Komite kararının ardından üç yıl içinde Komiteye sunulmayan bir adaylık, 168.paragrafta özetlenen prosedürler ve zaman çizelgesi uyarınca incelenmek üzere yeniden sunulduğunda yeni bir adaylık olarak kabul edilir. Taraf Devletler, Komitenin tavsiyelerini nasıl ele alabileceklerini tartışmak için ilgili Danışma Organlarına ve/veya Dünya Mirası Merkezine danışabilir.

Karar 39 COM 11

Adaylıkların Ertenilmesi

160. Komite, daha derinlemesine bir değerlendirme veya çalışma için veya Taraf Devletin ciddi bir revizyon yapması için bir adaylığı **ertelemeye** karar verebilir. Eğer Taraf Devlet ertelenen adaylığı müteakip bir yılda yeniden sunmaya karar verirse, **1 Şubat**⁹ tarihine kadar Sekreteryaya tarafından teslim alınmış olmalıdır. Bu adaylıklar, daha sonra yeniden değerlendirilir (168.paragrafta özetlenen prosedürler ve zaman çizelgesi uyarınca bir buçuk yıl süren bir değerlendirme misyonu da içeren değerlendirme döngüsü sırasında ilgili Danışma Organları tarafından yeniden değerlendirilir). Taraf Devletler, Komitenin tavsiyelerini nasıl ele alabileceklerini tartışmak için ilgili Danışma Organlarına ve/veya Dünya Mirası Merkezine danışmaya teşvik edilir. Gerekli görüldüğünde, Taraf Devletler bir Danışma Misyonu davet etme hususunu değerlendirmek isteyebilir.

Karar 39 COM 11

III.H. Acil durum üzerine işleme alınacak adaylıklar

161. Zarar görmüş olduğu için veya doğa olayları veya insan faaliyetleri nedeniyle belirli ciddi tehlikelerle karşı karşıya olan tehlike altındaki varlıklar için adaylığın sunulması ve işleme alınması için gereken normal zaman çizelgesi ve eksiksizlik tanımı uygulanmayacaktır. Acil durum oluşturan bu olaylar karşısında, ilgili Danışma Organlarının raporuna göre Üstün Evrensel Değeri şüphesiz doğrulanan bu varlıklar için Komite tarafından derhal karar alınarak bu varlıkların korunmasının sağlanması gerekmektedir. Bu tür adaylıklar acil durum temelinde işlem görecektir ve incelemeleri sıradaki Komite oturumunun gündemine dahil edilecektir. Bu varlıklar, Dünya Mirası Listesine kaydedilebilir. Bu durumda, aynı anda Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine de kaydedilirler.(bkz. paragraf 177-191).
162. Bir acil durum üzerine işleme alınacak adaylıklar için izlenecek prosedür aşağıda yer almaktadır:

Karar 37 COM 12.II

Karar 37 COM 12.II

⁸ 1 Şubat haftasonuna denk gelirse, adaylık dosyası en geç bu tarihten önceki Cuma günü saat 17.00 GMT'ye kadar teslim alınmış olmalıdır.

⁹ 1 Şubat haftasonuna denk gelirse, adaylık dosyası en geç bu tarihten önceki Cuma günü saat 17.00 GMT'ye kadar teslim alınmış olmalıdır.

- a) Bir Taraf Devlet acil durum temelinde işleme alınması talebi ile bir adaylık sunabilir. Taraf Devlet varlığı Geçici Listesine önceden kaydetmiştir veya derhal kaydeder.
- b) Adaylık:
- i) varlığı tanımlar ve sınırlarını kesin olarak belirtir;
 - ii) kriterler uyarınca Üstün Evrensel Değerini doğrular;
 - iii) bütünlük ve/veya özgünlüğü doğrular;
 - iv) koruma ve yönetim sistemini tanımlar;
 - v) acil durumun doğasını, zarar ve tehlikenin boyutunu tanımlar ve varlığın korunmasının sağlanması için Komitenin acil eyleminin gerektiğini gösterir.
- c) Sekreteryaya adaylığı derhal ilgili Danışma Organına iletir, varlığın Üstün Evrensel Değerini doğrulayan niteliklerini, tehlikenin doğasını ve Komite kararının aciliyetini değerlendirmesini talep eder. Eğer ilgili Danışma Organları uygun görür ve zaman müsait olursa bir alan gezisi gerekli olabilir.
- d) Adaylık gözden geçirilirken, Komite ayrıca;
- vi) adaylığın tamamlanması için Uluslararası Yardım'ın tahsis edilmesi; ve
 - vii) Komitenin tavsiyelerinin gerçekleştirilebilmesi için varlığın kaydedilmesinin ardından en kısa sürede Sekreteryanın ve ilgili Danışma Organlarının gerekli gördüğü izleme misyonlarının yapılması hususlarını değerlendirecektir.

III.l. Sınırlar, kaydedilmenin gerekçesi olarak kullanılan kriterler veya Dünya Mirası varlığın adı üzerinde yapılan değişiklikler

Sınırlar üzerindeki küçük değişiklikler

- 163.** Küçük değişiklik, varlığın büyüklüğü üzerinde önemli bir etkisi olmayan ve onun üstün evrensel değerini etkilemeyen bir değişikliktir.
- 164.** Eğer bir Taraf Devlet, halihazırda Dünya Mirası Listesinde yer alan bir varlığın sınırları üzerinde küçük bir değişiklik yapmak isterse, Ek 11 formatına uygun şekilde hazırlanması gerekmektedir ve **1 Şubat**¹⁰ itibarıyla, bunun küçük değişiklik olarak kabul edilip edilmeyeceğine yönelik ilgili Danışma Organlarının değerlendirmesine başvuran Sekreteryaya vasıtasıyla Komite tarafından teslim alınmış olması gerekmektedir. Sekreteryaya sonra Danışma Organlarının değerlendirmesini Dünya Mirası Komitesine sunar. Komite bu tür değişiklikleri onaylayabilir veya sınır üzerinde yapılacak değişikliğin varlığın büyüklüğünü önemli ölçüde etkileyebileceğini düşünebilir, bu durumda da yeni adaylıklar için prosedür uygulanacaktır.

Decision 39 COM 11

¹⁰ 1 Şubat haftasonuna denk gelirse, adaylık dosyası en geç bu tarihten önceki Cuma günü saat 17.00 GMT'ye kadar teslim alınmış olmalıdır.

Sınırlar üzerindeki önemli değişiklikler

165. Eğer bir Taraf Devlet zaten Dünya Mirası Listesi'nde yer alan bir varlığın sınırları üzerinde önemli bir değişiklik yapmak isterse, Taraf Devlet bu teklifi yeni bir adaylıkmiş gibi sunar (Önceden Geçici Listeye kaydedilme zorunluluğu dahil olmak üzere— bakınız paragraf 63-65). Bu yeniden adaylık **1 Şubat**¹¹ tarihine kadar sunulur ve 168.paragrafta özetlenen prosedürler ve zaman çizelgesi uyarınca tam bir buçuk yıllık bir değerlendirme dönemi boyunca değerlendirilir. Bu hüküm kesintiler gibi eklemeler için de uygulanır.

Karar 39 COM 11

Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere gerekçe olarak kullanılan kriterler üzerinde değişiklikler

166. Taraf Devletin orijinal kayıt için kullanılanlar dışında ilave veya farklı kriterler kapsamında varlığı kaydettirmek istemesi durumunda, bu talebini sanki yeni bir adaylıkmiş gibi sunar (Önceden Geçici Listeye kaydedilme zorunluluğu dahil olmak üzere- bakınız paragraf 63-65). Bu yeniden adaylık **1 Şubat**¹² tarihine kadar sunulur ve 168.paragrafta özetlenen prosedürler ve zaman çizelgesi uyarınca tam bir buçuk yıllık bir değerlendirme dönemi boyunca değerlendirilir. Tavsiye edilen varlıklar yalnızca yeni kriterler kapsamında değerlendirilecektir ve ilave kriterler kabul ettirmek konusunda başarısız olsa bile Dünya Mirası Listesi'nde kalacaktır.

Karar 39 COM 11

Bir Dünya Mirası Varlığının İsmi üzerinde Değişiklik

167. Bir Taraf Devlet¹³ zaten Dünya Mirası Listesinde kayıtlı bir varlığın ismi üzerinde değişiklik yapılmasına izin vermesini talep edebilir. İsmine ilişkin bir değişiklik talebi **Komite toplantısından en az üç ay önce Sekreteryaya** ulaşır.

III.J. Zaman Çizelgesi- Genel taslak

168.

Karar 39 COM 11

Zaman Çizelgesi

Prosedürler

30 Eylül (1 yıl önce)

Taraf Devletlerin gönderdiği taslak adaylıkların Sekreteryaya tarafından alınması için gönüllü son başvuru tarihi.

15 Kasım (1 yıl önce)

Sekreteryanın taslak adaylığın tamam olduğuna ilişkin veya, eğer eksik ise, adaylığı tamamlamak için gerekli olan eksik bilgileri bildirmek üzere Taraf Ülkenin adaylığına yanıtı.

¹¹ 1 Şubat haftasonuna denk gelirse, adaylık dosyası en geç bu tarihten önceki Cuma günü saat 17.00 GMT'a kadar teslim alınmış olmalıdır.

¹² 1 Şubat haftasonuna denk gelirse, adaylık dosyası en geç bu tarihten önceki Cuma günü saat 17.00 GMT'a kadar teslim alınmış olmalıdır.

¹³ Sınır aşırı ve ulus aşırı varlıklara ilişkin bütün değişiklikler ilgili bütün Taraf Devletlerin mutabakatını gerektirir.

1. Yıl - 1 Şubat

Değerlendirme için Danışma Organlarına iletilmek üzere tam olan adaylıkların Sekreteryaya ulaşması için son tarih.

Adaylıklar saat 17.00 GMT'a kadar, veya, eğer tarih hafta sonuna rastlar ise hemen öncesindeki Cuma günü saat 17.00 GMT'a kadar alınır.

Bu tarihten sonra alınacak adaylıklar bir sonraki dönemde incelenecektir.

1 Şubat – 1. Yıl - 1 Mart

Kayıt, tam oluşunun değerlendirilmesi ve ilgili Danışma Organlarına iletilmesi.

Sekreteryaya her bir adaylığı kayıt altına alır, aday gösteren Taraf Devleti adaylığı aldığına dair bilgilendirir ve içeriğini kaydeder. Sekreteryaya adaylığın tam olup olmadığı konusunda aday gösteren Taraf Devleti bilgilendirecektir.

Tam olmayan adaylıklar (bkz paragraf 132) değerlendirilmek üzere ilgili Danışma Organına iletmeyecektir. Eğer bir adaylık eksik ise, adaylığın bir sonraki dönemde incelenmesini sağlamak için ilgili Taraf Devlete bir sonraki yılın Şubat ayının 1'i olan son başvuru tarihine kadar adaylığı tamamlamak için gerekli bilgiler bildirilir.

Tam olan adaylıklar değerlendirilmek üzere ilgili Danışma Organına iletilir.

Sekreteryaya, adaylıkların metinlerini Dünya Mirası Merkezinin websitesinde elektronik formatta Komite üyelerinin kullanımına sunmaktadır.

1. Yıl - 1 Mart

Sekreteryanın adaylığın tam olup olmadığı, 1 Şubat tarihinde alınıp alınmadı bilgisi ile birlikte Adaylığın alındığını Taraf Devlete bildirdiği son tarih.

1.Yıl -Mart -2.Yıl-Mayıs

Danışma Organlarının Değerlendirmesi

2.Yıl - 31 Ocak

Danışma Organları'ndan her yıl **31 Ocak** tarihine kadar ilave bilgi talepleriyle ilgili detayları, değerlendirmelerle ilgili sorunları ve durumu özetleyen kısa bir ara raporu *Sözleşmenin* iki çalışma dilinden birinde Taraf Devletlere iletmeleri bir nüshasını da Dünya Mirası Komitesi Başkanına dağıtılmak üzere Dünya Mirası Merkezine göndermeleri rica edilmektedir.

İlgili Danışma Organları tarafından talep edilen ilave bilgilerin Sekreteryaya vasıtasıyla Taraf Devlet tarafından sunulduğu son tarih.

2.Yıl - 28 Şubat

İlave bilgiler 132. paragrafta belirtilen nüsha sayısında ve elektronik formatlarda Sekreteryaya sunulur. Eğer sunulan ilave bilgi adaylık ana metninde değişikliklere ilişkin ise, eski ve yeni metinlerin karıştırılmasını önlemek için, Taraf Devlet bu değişiklikleri orijinal metnin düzeltilmiş bir versiyonunda sunar. Değişiklikler açıkça belirtilir. Bu yeni metnin bir elektronik versiyonu (CD-ROM veya disket) basılı versiyonu ile birlikte sunulur.

2. Yıl - Yıllık Dünya Mirası Komitesi oturumundan altı hafta önce

İlgili Danışma Organları değerlendirmelerini ve tavsiyelerini, Dünya Mirası Komitesine ve Taraf Devlete iletmek üzere Sekreteryaya gönderir.

2.Yıl - Yıllık Dünya Mirası Komitesi oturumunun açılmasından en az iki iş günü önce

Maddi hataların Taraf Devletler tarafından düzeltilmesi
İlgili Taraf Devletler, Komite oturumunun açılışından en az 14 iş günü önce, Danışma Organlarının adaylıkları üzerinde yaptığı değerlendirmeye ilişkin belirleyebildikleri maddi hatalar detayları ile açıklayan bir mektubu Başkana ve nüshalarını da Danışma Organlarına gönderir.

2. Yıl- Dünya Mirası Komitesinin Yıllık Oturumu (Haziran/Temmuz)

Komite adaylıkları inceler ve kararını verir.

Dünya Mirası Komitesinin yıllık oturumunun hemen ardından

Taraf Devletlere gönderilen tebligatlar.

Sekreterya adaylıkları Komite tarafından incelenen tüm Taraf Devletlere Komitenin ilgili kararını tebliğ eder.

Dünya Mirası Komitesinin bir varlığı Dünya Mirası Listesine kaydetme kararı üzerine, Sekreterya kaydedilen alanın bir haritasını ve Üstün Evrensel Değer Beyanını (karşılana kriterlere atıfta bulunmak için) temin ederek Taraf Devlete ve alan başkanına durumu bir yazı ile bildirir.

Dünya Mirası Komitesinin yıllık oturumunun hemen ardından

Sekreterya, Komitenin yıllık oturumunun ardından her yıl güncellenmiş Dünya Mirası Listesini yayımlar.

Dünya Mirası Listesine kaydedilen varlıkları aday göstermiş olan Taraf Devletlerin adları aşağıdaki başlık altında basılı liste olarak sunulur: “Sözleşme uyarınca varlığın adaylığını sunan akid Devlet”.

Dünya Mirası Komitesinin yıllık oturumunun kapanışından sonraki ay

Sekreterya Dünya Mirası Komitesinin tüm kararlarının basılı raporunu tüm Taraf Devletlere iletir.

IV. DÜNYA MİRASI VARLIKLARININ MUHAFAZA DURUMUNU İZLEME SÜRECİ

IV.A. Reaktif İzleme

Reaktif İzlemenin Tanımı

169. Reaktif İzleme, Sekreteryanın tehdit altındaki belirli Dünya Mirası Varlıklarının muhafaza durumu hakkında UNESCO'nun diğer sektörlerine ve Komitenin Danışma Organlarına bildirimde bulunur. Bu amaçla, Taraf Devletler istisnai bir durum meydana geldiğinde veya varlığın korunma durumunu veya Üstün Evrensel Değerini etkileyebilecek çalışmalar yürütüldüğünde Sekreterya vasıtasıyla Komiteye belirli raporlar ve etki çalışmaları sunar. Reaktif İzleme, 177-191 paragrafları arasında belirtilen Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine kaydedilen veya kaydedilecek olan varlıklara atıfla öngörülmektedir. Reaktif İzleme, 192-198 paragrafları arasında belirtilen Dünya Mirası Listesinden ileride varlıkların çıkarılması prosedürleri içerisinde de öngörülmektedir.

Karar 39 COM 11

Bu raporlar, Dünya Mirası Komitesine Sekreterya aracılığıyla Ek 13'teki standart format kullanılarak, İngilizce veya Fransızca dilinde sunulmalıdır:

- Dünya Mirası Listesine kayıtlı varlıklar için, varlığın Komite tarafından incelenmesinden önceki yıl 1 Aralık'a kadar,
- Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi'nde bulunan varlıklar için ve azami aciliyet gerektiren belirli durumlarda, varlığın Komite tarafından inceleneceği yıl 1 Şubat'a kadar.

Reaktif İzlemenin Amacı

170. Reaktif İzleme sürecini benimserken Komite, Listedeki her hangi bir varlığın Listedeki silinmesini önlemek için olası tüm önlemlerin alınması gerektiği konusuna özenle dikkat etmiş ve bu bağlamda Taraf Devlete mümkün olduğunca teknik işbirliği teklif etmeye hazır olmuştur.
171. Komite, Taraf Devletlere, Dünya Mirası Listesine kaydedilen varlıkların korunması için yürütülen çalışmaların ilerleyişine ilişkin Komitenin kendi adına izleme ve raporlama gerçekleştirmesini rica ettiği Danışma Organları ile işbirliği yapmasını tavsiye eder.

Sözleşmenin 4.Maddesi:

Bu Sözleşmeye taraf olan devletlerden her biri 1. ve 2. maddelerde sözü edilen ve topraklarında bulunan kültürel ve doğal mirasın saptanması, korunması, muhafazası, teşhiri ve gelecek kuşaklara iletilmesinin sağlanması görevinin öncelikle kendisine ait olduğunu kabul eder..."

Taraf Ülkelerden ve/veya diğer kaynaklardan alınan bilgiler

172. Dünya Mirası Komitesi, Sözleşmeye Taraf Devletleri, Sözleşme kapsamında koruma altında olan alanlarda, varlığın Üstün Evrensel Değerini etkileyebilecek önemli restorasyon çalışmaları veya yeni yapılar yapmaya veya izin vermeye yönelik niyetleri konusunda Komiteyi Sekreterya aracılığıyla bilgilendirmeye davet eder. En kısa sürede (örneğin, belirli projeler için taslak dökümanlar hazırlanmadan önce) ve geri dönmesi zor bir karar almadan önce, bildirimde bulunulmalıdır, böylece Komite varlığın üstün evrensel değerinin tamamen korunmasını sağlamak amacıyla uygun çözüm arayışında yardımcı olabilir.

173. Dünya Mirası Komitesi, Dünya Mirası varlıklarının muhafaza durumunu inceleyen misyonun raporunun aşağıdaki öğeleri içermesini rica eder:

Karar 27 COM 7B.106

- a) Dünya Mirası Komitesine sunulan en son rapordan sonra varlığın muhafazasına ilişkin tehditler veya önemli gelişmelere dair bir gösterge;
- b) varlığın muhafaza durumuna ilişkin Dünya Mirası Komitesinin önceki kararlarının takibi;
- c) varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesini sağlayan Üstün Evrensel Değere, bütünlük ve/veya özgünlüğe yönelik her türlü tehdit veya zarar veya bunların kaybı hakkında bilgi.

174. Sekreteryaya, kayıtlı bir varlığın ciddi bir şekilde bozulduğu veya önerilen süre içinde gerekli düzeltici önlemlerin alınmadığına dair bir bilgiyi ilgili Taraf Devlet dışında bir kaynaktan aldığı anda, ilgili Taraf Devlet ile istişare içinde kaynağı ve bilginin içeriğini mümkün olduğunca doğrular ve Taraf Devletin görüşünü sorar.

Dünya Mirası Komitesi tarafından alınan Karar

175. Sekreteryaya Danışma Organının alınan bilgiye ilişkin yorumlarını iletmesini rica edecektir.

176. Taraf Devlet ve Danışma Organlarının yorumları ile birlikte alınan bilgi, aşağıdaki adımlardan birini veya bir kaçını içerebilecek, her bir varlığa ilişkin muhafaza durumu raporları biçiminde Komitenin dikkatine sunulur:

Karar 39 COM 11

- a) varlığın ciddi şekilde bozulmadığına ve daha fazla önlem alınmasına gerek olmadığına karar verebilir;
- b) Komite varlığın ciddi şekilde bozulduğunu ancak restorasyonunun imkansız olduğu bir boyutta olmadığını kabul ettiği zaman, Taraf Devletin makul bir zaman zarfı içinde varlığı restore ettirmek için gerekli önlemleri alması kaydıyla varlığın Listede kalmasına karar verebilir. Komite varlığın restorasyon işi ile bağlantılı çalışmalar için Dünya Mirası Fonu kapsamında teknik işbirliği sağlanmasına karar verebilir, eğer daha önceden yapılmadıysa, Taraf Devlete bu tür bir destek için talepte bulunmasını önerebilir. Bazı durumlarda, Taraf Devletler bozulmaları düzeltmek ve tehditleri ele almak konusunda danışmak için başka kurumları veya ilgili Danışma Organ(lar)ını Danışma Misyonu için davet edebilir.
- c) 177 ve 182. paragraflar arasında belirtilen gereklilikler ve kriterler karşılandığı zaman, Komite 183 ve 189. paragraflar arasında belirtilen prosedürler uyarınca varlığın Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine kaydedilmesine karar verebilir;

- d) Varlığın Listeye kaydedilmesini sağlayan karakteristik özelliklerinin geri çevrilemez şekilde kaybedildiğine dair kanıtlar olduğunda, Komite varlığın Listedenden çıkartılmasına karar verebilir. Bu tür bir eylem gerçekleştirilmeden önce, Sekreteryaya ilgili Taraf Devleti durumdan haberdar edecektir. Taraf Devletin yapabileceği her türlü yorum Komitenin dikkatine sunulacaktır;
- e) mevcut bilgi, Komitenin yukarıda a), b), c) veya d) maddelerinde açıklanan önlemleri almasını sağlamaya yetmediği zaman, Komite Sekreteryanın ilgili Taraf Devlet ile istişare içinde varlığın o günkü durumu, varlığa yönelik tehlikeler ve varlığın yeterince restore edilmesinin fizibilitesini belirlemek için gerekli önlemleri almak ve önlemlerin sonuçları hakkında Komiteye bilgi vermek konularında yetkilendirilir. Bu tür önlemler arasında, Reaktif İzleme Misyonu gönderilmesi veya uzmanlarla istişare veya Danışma Misyonu olabilir. Sekreteryaya faaliyetlerinin sonuçlarını Komiteye rapor olarak sunar. Acil durum önleminin gerekli olduğu yerlerde, Komite gereken Acil Yardımın Dünya Mirası Fonundan finanse edilmesine izin verebilir.

IV.B. Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi

Varlıkların Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için İlkeler

177. Sözleşmede yer alan 11. madde ve 4.paragraf uyarınca, Komite aşağıdaki şartlar karşılandığında bir varlığı Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine kaydedebilir:
- a) söz konusu varlık Dünya Mirası Listesindedir;
- b) varlık ciddi ve belirgin bir tehlikenin tehdidi altındadır;
- c) varlığın korunması için önemli operasyonlar gereklidir;
- d) varlık için Sözleşme kapsamında yardım talep edilmiştir; Komite belirli durumlarda, en etkili yardımın varlığın Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine kaydedilmesiyle verilen mesajları da kapsayan kaygı mesajları olabileceği ve bu tür bir yardımın herhangi bir Komite üyesi veya Sekreteryaya tarafından talep edilebileceği görüşündedir.

Varlıkların Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için kriterler

178. Komite varlığın durumunun aşağıda belirtilen iki durumdan en az birindeki kriterlere uyduğunu bulduğu zaman, *Sözleşmenin* 1. ve 2. maddelerinde tanımlandığı gibi, bir Dünya Mirası varlık Komite tarafından Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine kaydedilebilir.
179. **Kültürel varlıklar** için durum:
- a) **TESPİT EDİLMİŞ TEHLİKE** - Varlık, belirli ve kanıtlanmış olması muhtemel tehlikelerle karşı karşıyadır, örneğin:
- i) malzemelerin ciddi şekilde bozulması;

- ii) yapının ve/veya dekoratif özelliklerin ciddi şekilde bozulması;
 - iii) mimari veya şehir planı bütünlüğünün ciddi şekilde bozulması;
 - iv) kentsel veya kırsal mekanın veya doğal çevrenin ciddi şekilde bozulması;
 - v) tarihi özgünlüğün önemli ölçüde kaybedilmesi;
 - vi) kültürel önemin büyük ölçüde kaybedilmesi.
- b) POTANSİYEL TEHLİKE - Varlık, kendi özünde var olan özellikler üzerinde zararlı etkileri olabilecek tehditler ile karşı karşıyadır. Bu tür tehditler, örneğin;
- i) varlığın yasal durumunda korunma derecesini azaltan bir değişiklik;
 - ii) koruma politikasında eksikler;
 - iii) bölge planlama projelerinin tehlike arz eden etkileri;
 - iv) şehir planlama projelerinin tehlike arz eden etkileri;
 - v) silahlı çatışma çıkması veya tehlikesi;
 - vi) jeolojik, iklimsel veya diğer çevresel faktörlerden kaynaklanan kademeli değişiklikler.

180. Doğal varlıklar için durum

- a) TESPİT EDİLMİŞ TEHLİKE Varlık, belirli ve kanıtlanmış olması muhtemel tehlike ile karşı karşıyadır, örneğin:
- i) Hastalık gibi doğal faktörler veya kaçak avcılık gibi insan kaynaklı faktörler nedeniyle yok olma tehlikesi altındaki türlerin veya varlığın korunmak üzere yasal olarak tespit edilmesini sağlayan üstün evrensel değere sahip diğer türlerin popülasyonunda ciddi bir düşüş.
 - ii) insan yerleşimleri, varlığın önemli bölümünde sellere yol açan rezervuarların yapılması sanayi ve tarımsal gelişim, haşere ilaçlarının ve gübrelerin kullanımı, büyük imar işleri, madencilik, kirlilik, tomrukçuluk, çira toplama, vb. gibi nedenlerden dolayı varlığın doğal güzelliği ve bilimsel değerinde ciddi bozulma.
 - iii) Varlığın bütünlüğünü tehdit eden, sınırlardaki ve yukarı akıntı alanlarındaki insan istilaları.
- b) POTANSİYEL TEHLİKE Varlık, kendi özünde var olan özellikler üzerinde zararlı etkileri olabilecek büyük tehditler ile karşı karşıyadır. Bu tür tehditler, örneğin;
- i) alanın yasal durumunda koruma derecesini azaltan bir değişiklik;
 - ii) varlık sınırları içerisinde ter alan planlanmış yeniden yerleşimler veya imar projeleri veya varlığı tehdit edecek noktada yer almaları;

Karar 39 COM 11

- iii) silahlı çatışma çıkması veya tehdidi;
- iv) yönetim planı veya yönetim sistemi eksik veya yetersiz veya tamamen uygulanmamakta.
- v) iklimsel jeolojik veya diğer çevresel faktörlerin tehdit eden etkileri.

181. Ayrıca varlığın bütünlüğünü tehdit eden tehlikeler ve/veya onların zarar veren etkileri, insan eylemleri ile düzeltilmeye yatkın olanlardan olmalıdır. Kültürel varlıkları, hem doğal hem de insan kaynaklı faktörler tehdit edebilir, oysaki doğal varlıklar için tehdit en çok insan kaynaklıdır ve yalnızca çok nadiren doğal faktörler(bir salgın hastalık gibi) varlığın bütünlüğünü tehdit edebilir. Bazı durumlarda, tehlikeler ve/veya onların varlığın bütünlüğüne zarar veren etkileri, önemli bir bayındırlık projesinin iptali veya yasal statünün geliştirilmesi gibi idari ve yasal önlemler ile düzeltililebilir.

Karar 39 COM 11

182. Komite kültürel veya doğal bir varlığın Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine dahil edilmesi konusunu değerlendirirken aşağıdaki tamamlayıcı faktörleri de göz önünde bulundurmak isteyebilir:

- a) Dünya Mirası varlıklarını etkileyen kararlar, tüm faktörler dengelendikten sonra Hükümetler tarafından alınır. Dünya Mirası Komitesinin tavsiyesi , eğer varlık tehdit altına girmeden önce verilebilmiş ise, genellikle belirleyicidir.
- b) Özellikle tespit edilmiş tehlike durumunda, bir varlığın maruz kaldığı fiziksel veya kültürel bozulmalar etkilerinin yoğunluğuna göre değerlendirilmeli ve duruma göre analiz edilmelidir.
- c) tüm bunların ötesinde bir varlığın maruz kalabileceği bir potansiyel tehlike durumunda, aşağıdakiler dikkate alınmalıdır:
 - i) tehdit, varlığın yer aldığı sosyal ve ekonomik çevrenin normal evrimi uyarınca değerlendirilmelidir;
 - ii) kültürel ve doğal varlıklar üzerindeki etkileri bakımından belirli tehditleri- silahlı çatışma tehdidi gibi- değerlendirmek genellikle imkansızdır;
 - iii) bazı tehditler doğaları gereği yakın ve kesindir, ancak yalnızca tahmin edilebilir, örneğin demografik büyüme.
- d) Son olarak Komite değerlendirmesinde kültürel veya doğal varlığı tehlikeye sokan bilinmeyen veya beklenmeyen her türlü nedeni hesaba katmalıdır.

Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine varlıkların kaydedilmesi Prosedürü

183. Bir varlığın Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine kaydedilmesini düşünürken, Komite mümkün olduğunca Taraf Devletle istişare halinde varlığın Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesinden çıkarılması için arzulanan korunma durumu ve düzeltici önlemlerden oluşan bir program geliştirir ve kabul eder.

- 184.** Önceki paragrafta atıfta bulunulan düzeltici önlemler programının geliştirilmesi için Komite, ilgili Taraf Devlet ile mümkün olduğunca işbirliği içinde, Sekreteryanın varlığın mevcut durumunu, varlığa yönelik tehlikeleri ve düzeltici önlemler uygulanmasının fizibiletisini tespit etmesini rica eder. Komite varlığı ziyaret etmesi, tehditlerin doğası ve boyutunu değerlendirmesi ve alınması gereken önlemleri önermesi için ilgili Danışma Organlarından veya başka kurumlardan bir Reaktif İzleme Misyonu göndermeye karar verebilir. Bazı durumlarda, Taraf Devlet tavsiye ve rehberlik sağlaması için bir Danışma Misyonu davet etmek isteyebilir.
- 185.** Taraf Devletten ve ilgili Danışma Organlarından veya diğer kurumlardan gereğince alınan yorumlar ile birlikte alınan bilgiler Sekreteryaya tarafından Komitenin dikkatine sunulacaktır.
- 186.** Komite mevcut bilgiyi inceler ve varlığın Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi ile ilgili bir karar alır. Bu tür kararlar, mevcut ve oy kullanan Komite üyelerinin üçte iki çoğunluğu ile alınır. Daha sonra Komite alınacak düzeltici eylemler programını açıklayacaktır. Bu program derhal uygulanmak üzere ilgili Taraf Devlete teklif edilecektir.
- 187.** Sözleşmenin 11.4. maddesi uyarınca, ilgili Taraf Devlet Komitenin kararından haberdar edilir ve karar Komite tarafından derhal kamuya duyurulur.
- 188.** Sekreteryaya güncel Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesini basılı formatta yayımlar ve bu Listeye aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir.: <http://whc.unesco.org/en/danger>
- 189.** Komite, Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesine kaydedilen Dünya Mirası varlıklarına yönelik olası yardımı finanse etmek için Dünya Mirası Fonunun belirli ve önemli bir bölümünü tahsis eder.

Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların muhafaza durumunun düzenli olarak gözden geçirilmesi

- 190.** Komite, Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların korunma durumunu yıllık olarak gözden geçirir. Bu inceleme, Komitenin gerekli görebileceği izleme prosedürleri ve uzman misyonlarını içerir.
- 191.** Bu düzenli incelemeler baz alınarak, Komite, ilgili Taraf Devlet ile istişare içinde, aşağıdakilere karar verir:
- varlığın muhafazası için ilave önlemlerin gerekli olup olmadığına;
 - varlık artık tehdit altında değil ise, Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesinden varlığın çıkartılıp çıkartılmamasına;
 - 192-198 paragrafları arasında belirtilen prosedürler uyarınca, Varlığın Listeye kaydedilmesini sağlayan karakteristik özelliklerinin kaybedildiği boyutta varlığın bozulması durumunda, varlığın Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesinden ve Dünya Mirası Listesinden çıkartılmasının düşünülüp düşünülmeceğine.

IV.C. Varlıkların ileride Dünya Mirası Listesinden çıkartılması için Prosedürler

192. Komite şu durumlarda varlığın Dünya Mirası Listesinden çıkartılması için aşağıdaki prosedürleri kabul eder:
- Varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesini sağlayan karakteristik özelliklerinin kaybedildiği boyutta varlığın bozulması durumunda; ve
 - Dünya Mirası alanın özüne ilişkin niteliklerinin, insan faaliyetleri nedeniyle adaylığı sırasında zaten tehdit altında olması durumunda ve o dönemde Taraf Devlet tarafından ortaya konan gerekli düzeltici önlemlerin önerilen süre zarfında alınmadığı durumda (bkz. Paragraf 116).
193. Dünya Mirası Listesine kaydedilen bir varlık ciddi şekilde bozulduğunda, veya gerekli düzeltici önlemlerin önerilen süre zarfında alınmadığı durumda, varlığın yerleşik olduğu Taraf Devlet Sekreteryayı durumdan haberdar etmelidir.
194. Sekreteryaya, bu tür bilgileri ilgili Taraf Devlet dışındaki bir kaynaktan aldığı, ilgili Taraf Devlet ile istişare içinde bilginin kaynağı ve içeriğini mümkün olduğunca doğrular ve Taraf Devletin yorumunu talep eder.
195. Sekreteryaya, Danışma Organlarından alınan bilgiye ilişkin yorumlarını iletmesini talep eder.
196. Komite tüm mevcut bilgiyi inceler ve bir karar alır. Bu tür kararlar, *Sözleşmenin* 13 (8) Maddesi uyarınca mevcut ve oy kullanan Komite üyelerinin üçte iki çoğunluğu ile alınır. Komite sorun hakkında Taraf Devlet ile görüşmeden hiçbir varlığı silmeye karar vermez.
197. Taraf Devlet, Komitenin kararından haberdar edilir ve karar Komite tarafından derhal kamuya duyurulur.
198. Eğer Komitenin kararı, Dünya Mirası Listesine ilişkin herhangi bir değişiklik içeriyorsa, bu değişiklik yayınlanan bir sonraki güncellenmiş Liste'de yansıtılır.

Karar 39 COM 11

V. *DÜNYA MİRASI SÖZLEŞMESİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN PERİYODİK RAPORLAMA*

V.A. Hedefler

199. Taraf Devletlerin toprakları üzerinde yer alan Dünya Mirası varlıklarının korunma durumu dahil, Sözleşmenin uygulanması için aldıkları önlemler ve kabul ettikleri yasal ve idari hükümler hakkında Dünya Mirası Komitesi vasıtasıyla UNESCO Genel Konferansına raporlar sunması talep edilir.

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 29 ve Taraf Devletler
Genel Kurulu 11.Oturum (1997)
ile UNESCO Genel Konferansı
29.Oturum Kararları

200. Periyodik Raporlama, bir kendini raporlama sürecidir ve mümkün olduğunca her bölgede Taraf Devlet tarafından yürütülmelidir. Sekreteryaya Periyodik Raporlama Sürecini küresel düzeyde koordine eder ve kolaylaştırır. Taraf Devletler, Danışma Organlarından ve Sekreteryadan uzman tavsiyesi talep edebilir. Danışma Organları ve Sekreteryaya da (ilgili Taraf Devletlerle mutabık olarak) daha fazla uzman tavsiyesini hizmete sokabilir.

Karar 41 COM 11

201. Periyodik Raporlama dört temel amaca hizmet eder:

- a) Taraf Devletlerin *Dünya Mirası Sözleşmesini* uygulamasının bir değerlendirmesini sağlar;
- b) Dünya Mirası Listesine kaydedilen varlıkların Üstün Evrensel Değerinin zaman içinde sürdürülüp sürdürülmediğinin değerlendirilmesini sağlar;
- c) Değişen koşulları ve varlıkların korunma durumunu kaydetmek üzere Dünya Mirası varlıklar hakkında güncel bilgiler sağlar;
- d) *Sözleşmenin* uygulanması ve Dünya Mirasının korunmasına ilişkin Taraf Devletler arasında bölgesel işbirliğine yönelik bilgi ve tecrübe alış verişini için bir mekanizma sağlar.

202. Periyodik Raporlama kaydedilen varlığın daha etkin uzun vadeli muhafazası için ve *Sözleşmenin* uygulanmasına olan inancı güçlendirmek için önemlidir. Bu ayrıca, Dünya Mirası Komitesi ve Genel Meclis tarafından kabul edilen politikaların Taraf Devletler ve Dünya Mirası varlıklar tarafından uygulanmasının değerlendirilmesi için önemli bir araçtır.

Karar 41 COM 11

V.B. Prosedür ve Format

203. Her altı yılda bir, Taraf Devletler periyodik raporları Dünya Mirası Komitesi'nin incelemesine sunarlar. Altı yıllık Periyodik Raporlama dönemi boyunca, Taraf Devletler aşağıdaki sıraya göre bölge bölge raporlarını sunar:

Karar 22 COM VI.7
Karar 41 COM 11

- Arap Devletleri
- Afrika
- Asya ve Pasifik
- Latin Amerika ve Karayipler
- Avrupa ve Kuzey Amerika

204. Her dönemin altıncı yılı bir yansıtma ve değerlendirme dönemidir. Bu duraklama, yeni bir dönem başlamadan periyodik raporlama mekanizmasının değerlendirilmesini ve uygun şekilde revize edilmesini sağlayacaktır. Dünya Mirası Komitesi, bu çalışmalarını bir Küresel Dünya Mirası Raporunun geliştirilmesi ve yayınlanmasını başlatmak için kullanmaya karar verebilir.

Karar 41 COM 11

205. Uygun aralıklar, ve ne zaman gerekli bulunursa, Dünya Mirası Komitesi İzleme Göstergelerini ve Periyodik Raporlama için Analitik Çerçeveyi gözden geçirip kabul edebilir.

- 205bis.** Periyodik Raporlama süreci, bölgesel alışveriş ve işbirliği için bir fırsat olarak ve özellikle sınır aşırı ve uluslar arası varlıklar olması durumunda, Taraf Devletler arasında aktif eşgüdüm ve eşzamanlamayı geliştirmek için kullanılır. Karar 41 COM 11
- 206.** Periyodik Raporlama anketi, ilgili Ulusal Odak Noktaları ve Dünya Mirası varlıklarının Alan Başkanları tarafından uygun şekilde tamamlanması gereken online bir araçtır. Bu format Periyodik Raporlamanın ikinci döngüsüne doğru gözden geçirilmiş ve Dünya Mirası Komitesi tarafından 41.Oturumunda (Krakow, 2017) kabul edilmiştir.
- a) **Bölüm I** Taraf Devletin kabul ettiği yasal ve idari hükümlere ve Sözleşmenin uygulanması için alınmış olan diğer önlemler, bunlarla birlikte bu alanda edinilmiş tecrübenin detaylarına atıfta bulunur. Bu özellikle Sözleşmenin belirli maddelerinde açıklanan genel yükümlülüklerle ilgilidir.
- b) **Bölüm II** ilgili Taraf Devletin toprakları üzerinde yerleşik belirli Dünya Mirası varlıklarının korunma durumuna atıfta bulunmaktadır. Bu bölüm her bir Dünya Mirası varlığı için doldurulmalıdır.
- 206bis.** Periyodik Raporlama Formatı, her Periyodik Raporlama döneminde gözden geçirilir. Format taslağı, Uygulama Rehberi Ek 7’de bulunmaktadır. Karar 41 COM 11
- 207.** Bilgi yönetimini ve analizini kolaylaştırmak için, Taraf Devletlerin raporları, Dünya Mirası Merkezinin websitesinde bulunan online aracı kullanarak İngilizce veya Fransızca dillerinde sunması talep edilmektedir. Anket için online araca aşağıdaki adresten erişilebilir: <http://whc.unesco.org/en/periodicreporting/> Karar 41 COM 11
- V.C. Değerlendirme ve Takip**
- 208.** Sekreteryaya ve Danışma Organları, Taraf Devletlerin ulusal raporları Bölgesel Dünya Mirası raporları haline birleştirmesini kolaylaştırır. Raporlar elektronik formatta “<http://whc.unesco.org/en/publications>” web adresinden ve basılı formatta World Heritage Papers serisinden erişilebilir. Karar 41 COM 11
- 209.** Dünya Mirası Komitesi, Periyodik Raporlarda ortaya konulan konuları dikkatlice gözden geçirir ve ilgili bölgedeki Taraf Devletlere onlardan kaynaklanan konular hakkında tavsiyeler verir.
- 210.** Sekreteryaya ve Danışma Organları ile ortaklaşa çalışan Taraf Devletler, Komitenin Stratejik Hedeflerine göre yapılandırılan uzun vadeli bölgesel takip programları geliştirir ve bunları incelenmeye sunar. Bu programlar, Periyodik Raporlara takip olarak kabul edilir ve Taraf Devletlerin Periyodik Raporlarda tanımlanan ihtiyaçları temel alınarak Komite tarafından düzenli olarak gözden geçirilir. Bunlar, Bölgedeki Dünya Mirasının ihtiyaçlarını doğru bir şekilde yansıtmalı Uluslararası Yardım verilmesini kolaylaştırmalıdır. Karar 36 COM 13.I
Karar 41 COM 11

VI. DÜNYA MİRASI SÖZLEŞMESİ İÇİN DESTEK SAĞLAMAK

VI.A. Amaçlar

211. Amaçlar şunlardır:

- a) kapasite oluşturma ve araştırmanın geliştirilmesi;
- b) kültürel ve doğal mirasın korunması gereksinimi konusunda genel kamu bilinci, anlayışı ve takdirinin artırılması;
- c) toplum yaşamında Dünya Mirasının fonksiyonunun artırılması; ve
- d) mirasın korunması ve tanıtılması sürecine yerel ve ulusal toplumun katılımının artırılması.

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 27

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 5(a)

VI.B. Kapasite oluşturma ve araştırma

212. Komite, Stratejik Hedefler uyarınca Taraf Devletlerde kapasite oluşumunun geliştirilmesine çalışmaktadır.

Dünya Mirası Budapeşte
Deklarasyonu (2002)

Küresel Eğitim Stratejisi

213. Dünya Mirasının korunması, muhafazası ve tanıtılması için gerekli üst düzey beceri ve multidisipliner yaklaşımın farkında olarak, Komite Dünya Kültürel ve Doğal Mirası için Küresel bir Eğitim Stratejisi kabul etmiştir. Küresel Eğitim Stratejisinin öncelikli hedefi, Sözleşmenin daha iyi uygulanması için çeşitli aktörlerin gerekli becerileri geliştirmesini sağlamaktır. Çakışmaları önlemek ve Stratejiyi daha etkin bir şekilde uygulamak amacıyla, Komite, Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesi için Global Strateji ile Periyodik Raporlama gibi diğer girişimler arasında bağlantıyı sağlayacaktır. Komite, ilgili eğitim konularını yıllık olarak inceleyecek, eğitim ihtiyaçlarını değerlendirecek, eğitim girişimlerine ilişkin yıllık raporları gözden geçirecek ve geleceğe yönelik eğitim girişimleri konusunda önerilerde bulunacaktır.

Dünya Mirası Komitesi tarafından 25.Oturumda (Helsinki, Finlandiya 2011) kabul edilen Dünya Kültürel ve Doğal Mirası için Küresel Eğitim Stratejisi (bkz WHC-01/CONF.208/24 belgesi Ek X).

Ulusal eğitim stratejileri ve bölgesel işbirliği

214. Taraf Devletler, her düzeydeki profesyonelleri ve uzmanlarının yeterince eğitilmiş olmalarını sağlamak konusunda teşvik edilir. Bu amaçla, Taraf Devletler ulusal eğitim stratejileri geliştirmeleri ve stratejilerinin bir parçası olarak bölgesel işbirliğini eklemeleri için teşvik edilir.

Araştırma

215. Komite, Sözleşmenin etkin olarak uygulanması için gerek duyulan araştırmalar alanında uluslararası işbirliğini geliştirir ve koordine eder. Taraf Devletler, ayrıca, araştırma yürütmek için kaynakları erişilebilir kılmaya teşvik edilmektedir; çünkü bilgi ve anlayış Dünya Mirası varlıklarının belirlenmesi, yönetilmesi ve izlenmesi için esastır.

Uluslararası Yardım

216. Taraf Devletler, Dünya Mirası Fonundan Eğitim ve Araştırma Yardımı talep edebilir (bkz. Bölüm VII)

VI.C. Bilinçlendirme ve eğitim

Bilinçlendirme

217. Taraf Devletler, Dünya Mirasını korumanın gerekliliği ile ilgili bilinç oluşturma konusunda teşvik edilmektedir. Özellikle, Dünya Mirası statüsünün yeterince dikkat çekici olmasını ve yerinde tanıtılmasını sağlamalıdır.
218. Sekreteryaya, Konvansiyona ilişkin kamu bilinci oluşturmayı amaçlayan faaliyetler geliştirme ve Dünya Mirasını tehdit eden tehlikeler hakkında kamuyu bilgilendirme konularında Taraf Devletlere yardım sağlar. Sekreteryaya, Uluslararası Yardım ile finanse edilecek yerinde tanıtma ve eğitime yönelik projeleri hazırlama ve uygulama konusunda Taraf Devletlere tavsiyelerde bulunur. Danışma Organları ve uygun Devlet kurumlarının da bu projeler hakkında tavsiyelerde bulunması istenebilir.

Eğitim

219. Dünya Mirası Komitesi eğitim malzemeleri, faaliyetleri ve programlarının geliştirilmesini teşvik eder ve destekler.

Uluslararası Yardım

220. Taraf Devletler, mümkün olan yerlerde okullar, üniversiteler, müzeler ve diğer yerel ve ulusal eğitim otoriteleri ile birlikte Dünya Mirasına ilişkin eğitim faaliyetleri geliştirmeleri için teşvik edilirler.
221. Sekreteryaya, UNESCO Eğitim Sektörü ve diğer ortaklar ile işbirliği içinde, tüm dünyada ortaokul düzeyinde kullanılmak üzere "Dünya Mirası Genç Ellerde" adlı bir Dünya Mirası Eğitim Kaynak Aracı hazırlar ve yayınlar. Bu araç diğer eğitim düzeylerinde de kullanılmak üzere uyarlanabilir.
222. Taraf Devletler, bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri veya programları geliştirmek ve uygulamak amacıyla Dünya Mirası Fonundan Uluslararası Yardım talep edebilirler. (bkz Bölüm VII).

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 27.2

"Dünya Mirası Genç Ellerde"ye aşağıdaki web adresinden erişilebilir.
<http://whc.unesco.org/education/index.htm>

VII. DÜNYA MİRASI FONU VE ULUSLARARASI YARDIM

VII.A. Dünya Mirası Fonu

223. Dünya Mirası Fonu, UNESCO'nun Mali Yönetmelikleri uyarınca Sözleşme ile oluşturulmuş bir vakıf fonudur. Fonun kaynakları arasında Sözleşmeye Taraf Devletlerce yapılan zorunlu ve gönüllü katkılar ve Fon yönetmelikleri ile izin verilmiş diğer her türlü kaynak yer almaktadır.

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 15

224. Fon için mali yönetmelikler, aşağıdaki web adresinde bulabileceğiniz WHC/7 belgesinde belirtilmektedir:
<http://whc.unesco.org/en/financialregulations>

VII.B. *Dünya Mirası Sözleşmesinin Desteklenmesinde Diğer Teknik ve Mali Kaynak ve Ortaklıkların Seferber Edilmesi*

225. Dünya Mirası Fonu, Uluslararası yardım için mümkün olduğunca diğer kaynaklardan ekstra fonların seferber edilmesi için kullanılmalıdır.
226. Komite, Dünya Mirası Listesinde yer alan herhangi bir varlık için uluslararası yardım kampanyaları ve diğer UNESCO projeleri için Dünya Mirası Fonuna sunulan katkıların Sözleşmenin V.Bölümü uyarınca ve kampanya veya projenin yürütülmesi için oluşturulan yaklaşımlara uygun olarak uluslararası yardım olarak kabul edilmesine ve kullanılmasına karar vermiştir.
227. Sözleşmeye Taraf Devletler, Dünya Mirası Fonuna ödedikleri zorunlu katkılara ek olarak *Sözleşmeye* destek vermeye davet edilmektedir. Bu gönüllü destek, Dünya Mirası Fonuna yapılacak ekstra katkılar veya varlıklara sağlanacak doğrudan mali veya teknik katkılar aracılığıyla sağlanabilir.
228. Taraf Devletler UNESCO tarafından başlatılan ve Dünya Mirasını korumayı amaçlayan uluslararası yardım toplama kampanyalarına katılmaya teşvik edilmektedir.
229. Taraf Devletler ve bu kampanyalara veya Dünya Mirası varlıklar için diğer UNESCO Projelerine katkıda bulunmayı düşünen diğer ülkeler, söz konusu katkılarını Dünya Mirası Fonu aracılığıyla yapmaya teşvik edilmektedir.
230. Taraf Devletler, Dünya Mirasının muhafaza edilmesi çabalarına destek vermek için yardım toplamayı amaçlayan ulusal, kamu ve özel dernek ve birliklerin kurulmasına katkıda bulunmaya teşvik edilmektedir.
231. Sekreteryaya, mali ve teknik kaynakların Dünya Mirasının korunmasına seferber edilmesi için destek vermektedir. Bu bağlamda, Sekreteryaya Dünya Mirası Komitesi tarafından UNESCO yönetmelikleri ile belirlenen Karar ve İlkeler doğrultusunda kamu ve özel sektör kuruluşları ile ortaklıklar kurmaktadır.
232. Sekreteryaya, Dünya Mirası Fonu lehine dış fonların idare edilmesi için "UNESCO'nun Kapsayıcı Ortaklık Stratejisine" atıfta bulunmalıdır. Bu belgeye aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir:
<http://en.unesco.org/partnerships>.

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 15(3)

Dünya Mirası Sözleşmesi
Madde 17

"Bireysel ortaklık kategorileri ile sözleşme için ayrı stratejileri" kapsayan "Kapsamlı Ortaklık Stratejisi" 192 EX/5-INF
Karar 30 COM 13.13

VII.C. Uluslararası Yardım

233. Sözleşme, Taraf Devletlere sınırları içinde yer alan ve Dünya Mirası Listesinde yer alan veya potansiyel olarak söz konusu Listeye girmeye uygun dünya kültürel ve doğal mirasının korunması için Uluslararası Yardım sağlamaktadır. Uluslararası Yardım, ulusal düzeyde yeterli kaynağın sağlanamadığı durumlarda Dünya Mirasının ve Geçici Listede yer alan varlıkların korunması ve yönetimi için ulusal çabalara destek olan yardımcı olarak görülmelidir.

Bkz *Dünya Mirası Sözleşmesi*
Madde 13 (1&2) ve 19-26.

234. Uluslararası Yardım, temelde Dünya Mirası Sözleşmesi çerçevesinde kurulan Dünya Mirası Fonundan finanse edilmektedir. Komite, Uluslararası Yardım bütçesini iki yılda bir kararlaştırır. Dünya Mirası Sözleşmesi Bölüm IV
235. Dünya Mirası Komitesi, Taraf Devletin talepleri karşısında istedikleri türde Uluslararası Yardımı koordine ve tahsis eder. Bu Uluslararası Yardım türleri, öncelik sırasına göre aşağıdaki özet tabloda belirtilmiştir: Karar 30 COM 14A Karar 36 COM 13.1
- Acil durum yardımı
 - Koruma ve Yönetim yardımı (eğitim ve araştırma, teknik işbirliği ve tanıtım ve eğitim yardımlarının bir araya getirilmesi)
 - Hazırlık yardımı.

VII.D. Uluslararası Yardım İlke ve Öncelikleri

236. Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıklar için Uluslararası Yardım sağlanmasına öncelik verilmektedir. Komite, Dünya Mirası Fonundan büyük bir kısmın Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıklara tahsis edilmesini sağlamak üzere özel bir bütçe hattı oluşturmuştur. *WDünya Mirası Sözleşmesi Madde 13(1)*
237. Dünya Mirası Fonuna zorunlu veya gönüllü katkılarını ödemeyen Taraf Devletlere uluslararası yardım verilmez; ancak bu hüküm acil yardım talepleri için geçerli değildir, ancak bu hüküm acil yardım talepleri için geçerli değildir. Karar 13 COM XII.34
238. Stratejik Hedeflerine destek vermek amacıyla, Komite kendi kararları ve Bölgesel Programlarla oluşturulan öncelikler çerçevesinde Uluslararası Yardım tahsisi yapar. Bu programlar, Periyodik Raporlamanın ardından kabul edilir (bkz. paragraf 210). Karar 36 COM 13.1
239. 236 ila 238. paragraflarda ana hatlarıyla belirtilen önceliklere ek olarak Komitenin Uluslararası Yardımın verilmesi yönündeki kararlarında aşağıdaki hususlar da rol oynamaktadır: Kararlar 26 COM 17.2, Karar 26 COM 20 ve Karar 26 COM 25.3
- yardımanın katalitik ve çarpan etkisi (başlangıç desteği/seed money) ve diğer kaynaklardan mali ve teknik kaynakları teşvik etmesi;
 - mevcut kaynaklar kısıtlı olup bir seçim yapılması gerektiğinde, seçim aşağıdaki kriterlere göre belirlenir: Karar 31 COM 18B
 - Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi Kalkınma Politikaları Komitesi tarafından Az Gelişmiş Ülke veya Dar Gelirli Ekonomi olarak tanımlanan ülkeler,
 - Dünya Bankası tarafından tanımlandığı şekliyle Orta Gelirin altındaki ülkeler,
 - Gelişmekte olan Küçük Ada Ülkesi, veya
 - Çatışma sonrası durumu yaşayan bir Taraf Devlet;
 - Dünya Mirası varlıkları için alınması gereken koruma tedbirlerinin aciliyeti;

- d) Faaliyet için alıcı Taraf Devletin yasal, idari ve mümkün olan yerlerde mali taahhütlerinin var olup olmadığı;
- e) Faaliyetin, Komite tarafından kararlaştırılan Stratejik Hedeflerin güçlendirilmesine etkisi;
- f) Faaliyetin, reaktif izleme süreci ve/veya bölgesel Periyodik Raporların analizi aracılığıyla belirlenen ihtiyaçlara ne ölçüde cevap vereceği;
- g) Bilimsel araştırmalar ve uygun maliyetli koruma tekniklerinin geliştirilmesi açısından faaliyetin örnek niteliğinde değeri;
- h) Faaliyetin maliyeti ve beklenen sonuçlar; ve
- i) Hem uzmanların hem de kamuoyunun eğitilmesi açısından öğretici değeri.

Uygulama Rehberi Paragraf 26

Karar 20 COM XII

- 240.** Kültürel ve doğal miras ile Koruma, Yönetim ve Hazırlık Desteği için kaynakların tahsisinde denge sağlanmalıdır. Bu denge, Komite tarafından ve her iki yılın ikinci yılında Başkan veya Dünya Mirası Komitesi tarafından düzenli olarak gözden geçirilir ve kararlaştırılır.

Uluslararası Yardım bütçesinin tamamının %65'i kültürel varlıklar için %35'i doğal varlıklar için ayrılmaktadır.

Karar 31 COM 18B
Karar 36 COM 13.I
Karar 37 COM 12.II

Karar 36 COM 13.I
Karar 30 COM 13.13

VII.E. Özet Tablo

241.

Uluslararası yardım türü	Amaç	Talep başına Bütçe tavanları	Talep sunmak için son tarih	Onay Mercii
Acil Durum Yardımı	Bu yardım, Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesinde ve Dünya Mirası Listesinde yer alıp ciddi hasar görmüş veya ani veya beklenmedik olaylar nedeniyle ciddi hasarın eşliğinde olan varlıkların karşılaştıkları belirlenmiş veya potansiyel tehditlerin ortadan kaldırılması için talep edilebilir. Söz konusu olaylar arasında yer çökmesi, geniş çaplı yangınlar patlamalar, seller, veya savaş dahil insan kaynaklı afetler sıralanabilir. Bu yardım, aşamalı bozulma, kirlenme veya erozyon gibi hasar ve yıpranmaları kapsamaz. Bir Dünya Mirası varlığın korunması ile ciddi şekilde ilgili acil durumlara hitap eder. (bkz Karar 28 COM 10B 2.c). Gerekirse, tek bir Taraf Devletteki birden fazla Dünya Mirası varlığına yardım sağlanabilir. (bkz Karar 6 EXT. COM 15.2). Bütçe tavanları tek bir Dünya Mirası varlığı ile ilgilidir. Bu yardım aşağıdakiler için talep edilebilir:	5.000 \$'a kadar	Her zaman	Dünya Mirası Merkezi Direktörü
		5.001 \$ ve 75.000 \$ arası	Her zaman	Komite Başkanı
		75.000\$'ın üstü	Komiteden önce her zaman	Komite
	(i) Varlığın korunması için acil önlemlerin alınması;			
	(ii) Varlık için bir acil durum planının çıkarılması.			

Uluslararası yardım türü	Amaç	Talep başına Bütçe tavanları	Talep sunmak için son tarih	Onay Mercii
Hazırlık yardımı	Bu yardım aşağıdakiler için talep edilebilir (öncelik sırasına göre):	5.000\$'a kadar	Her zaman	Dünya Mirası Direktörü
	(i) Dünya Mirası Listesinde yer almaya uygun varlıkların ulusal Geçici Listesinin hazırlanması veya güncellenmesi için; Taraf Devletin, Listedeki boşluklara istinaeden Danışma Organları tarafından hazırlanan tematik çalışmalar gibi onaylı tematik tavsiyeler ile belirlenen alanları bu listelerde öncelikle aday gösterme yönünde bir kararlılık göstermesi gerekecektir.			
	(ii) aynı coğrafi-kültürel alan dahilinde bulunan ulusal Geçici Listelerin uyumlaştırılması için toplantıların düzenlenmesi;			
	(iii) Dünya Mirası Listesinde yer almak üzere varlıkların aday gösterilmesi için hazırlık yapılması (temel bilgilerin toplanması, özgünlük ve bütünlük de dahil olmak üzere Üstün Evrensel Değer gösterme potansiyeline ilişkin çalışmaların kapsamının belirlenmesi, varlığın diğer benzer varlıklarla karşılaştırmalı analizi (bkz Ek 5, Madde 3.2), Danışma Organları tarafından üretilen Eksik Çalışmaları bağlamında analizi gibi hazırlık çalışmalarını da kapsamak üzere). Öncelik, Listedeki eksiklere karşılık gelen onaylı tematik tavsiyelerle belirlenen alanlar ve/veya özellikle Dünya Mirası Listesinde temsil edilmeyen veya yetersiz temsil edilen Taraf Devletlerle ilgili durumlarda ön çalışmaların daha fazla araştırma yapılmasının gerekli olduğunu gösterdiği alanlar için gelen taleplere verilecektir;	5.001\$ ve 30.000\$ arası	31 Ekim	Komite Başkanı
	(iv) Dünya Mirası Komitesi tarafından değerlendirilmek üzere Koruma & Yönetim desteği için talep hazırlanması.			
Koruma ve Yönetim Yardımı (Eğitim ve Araştırma yardımı, Teknik İşbirliği yardımı, ile Tanıtım ve Eğitim yardımını da kapsar)	Bu yardım aşağıdakiler için talep edilebilir:	Yalnızca (i) ile (vi) arasında kalan maddeler için:	Yalnızca (i) ile (vi) arasında kalan maddeler için:	Yalnızca (i) ile (vi) arasında kalan maddeler için:
	(i) Grup eğitimine vurgu yapılarak personel ve uzmanların Dünya Mirasının belirlenmesi, izlenmesi, korunması, yönetimi ve sunulması alanlarında her düzeyde eğitimi;			
	(ii) Dünya Mirası varlıklarının faydasına olacak bilimsel araştırmalar;			
	(iii) Dünya Mirası varlıklarının koruma, yönetim, ve tanıtımına ilişkin bilimsel ve teknik sorunlarla ilgili çalışmalar.	5.000\$'a kadar	Her zaman	Dünya Mirası Merkezi Direktörü
	Not: UNESCO'dan münferit eğitim kursları için destek talepleri Sekreteryadan temin edilebilecek standart "Burs Başvurusu" formu ile sunulabilir.			
	(iv) Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi ve Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların korunması, yönetimi ve tanıtımı için uzman, teknisyen ve yetenekli iş gücü sağlanması;	5.001\$ ve 30.000\$ arası	31 Ekim	Komite Başkanı
	(v) Taraf Devletin, Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi ve Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların korunması, yönetimi ve tanıtımı için ihtiyaç duyduğu ekipmanın sağlanması;			

Uluslararası yardım türü	Amaç	Talep başına Bütçe tavanları	Talep sunmak için son tarih	Onay Mercii
	(vi) Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi ve Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların korunması, yönetimi ve tanıtımı için faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla geri ödemesi uzun vadede yapılabilecek düşük faizli veya faizsiz krediler verilmesi. (vii) Bölgesel ve uluslararası düzeylerde, aşağıdakileri sağlayacak faaliyetler ve toplantıların düzenlenmesi için: - Belirli bir bölge içindeki ülkelerde <i>Sözleşmeye</i> ilgi oluşturmaya yardımcı olmak; - Uygulamaya daha aktif katılımı teşvik etmek için <i>Sözleşmenin</i> uygulanmasına ilişkin farklı konularda bilinç düzeyini artırmak; - Deneyimlerin karşılıklı paylaşılması için bir araç olmak; - Özellikle Dünya Mirasının korunmasının faydasına olacak şekilde gençlerin katılımını da kapsadığı zamanlarda ortak eğitim, bilgilendirici ve tanıtıcı programlar ve faaliyetlerin teşvik edilmesi. (viii) Ulusal düzeylerde aşağıdakiler için: - Özellikle gençler arasında <i>Sözleşmeyi</i> daha iyi tanıtmak veya <i>Sözleşmenin</i> 17.Maddesi uyarınca ulusal Dünya Mirası birliklerinin oluşturulmasını sağlamak için toplantılar düzenlenmesi; - Özellikle gençler için belirli bir varlığın tanıtımı için değil de genel olarak <i>Sözleşmenin</i> ve Dünya Mirası Listesinin tanıtımı için eğitim ve bilgilendirme materyallerinin (broşür, çeşitli yayınlar, sergiler, filmler ve multimedya araçları gibi) hazırlanması ve tartışılması.	30.000\$ ve üzeri	31 Ekim	Komite
		Yalnızca (vii) ile (viii) arasında kalan maddeler için:	Yalnızca (vii) ile (viii) arasında kalan maddeler için:	Yalnızca (vii) ile (viii) arasında kalan maddeler için:
		5,000\$a kadar	Her zaman	Dünya Mirası Merkezi Direktörü
		5,001\$ ve 10,000\$ arası	31 Ekim	Komite Başkanı

VII.F. Prosedür ve Format

- 242.** Uluslararası yardım talebinde bulunan tüm Taraf Devletler, taleplerinin kavramsallaştırılması, planlanması ve seçilmesi sürecinde Sekreteryaya ve Danışma Organlarına başvuruya teşvik edilmektedir. Taraf Devletlerin işlerini kolaylaştırmak amacıyla talep edilmesi durumunda daha önceden bulunan uluslararası yardım taleplerinden örnekler sağlanabilir.
- 243.** Uluslararası yardım talep formu, Ek 8'de sunulmaktadır ve talep türleri, miktarları, son başvuru tarihleri ve onay mercileri de Bölüm VII.E'deki özet tabloda ana hatlarıyla belirtilmektedir.
- 244.** Yardım talebi, İngilizce ve Fransızca olarak hazırlanmalı, UNESCO Milli Komisyonu, Taraf Devletin UNESCO Daimi Temsilciği ve/veya uygun hükümet organı veya Bakanlık tarafından imzalanarak aşağıdaki adrese gönderilmelidir:

UNESCO Dünya Mirası Merkezi

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

France

Tel: +33 (0) 1 4568 12 76

E-posta: wh-intassistance@unesco.org

245. Uluslararası yardım talepleri Taraf Devlet tarafından elektronik posta aracılığıyla da iletilebilir; ancak beraberinde resmi olarak imzalanmış yazılı bir çıktısının da bulunması ve Dünya Mirası Merkezinin aşağıdaki adresinden elde edilebilecek online format kullanılarak doldurulmalıdır: <http://whc.unesco.org>
246. Bu formda istenilen tüm bilgilerin verilmesi önemlidir. Uygun ve gerekli olması durumunda taleplerle birlikte ek bilgi, rapor, vb. gönderilebilir.

VII.G. Uluslararası Yardım taleplerinin değerlendirilmesi ve onaylanması

247. Bir Taraf Devletten gelen talebin tam olması koşuluyla, Sekreteryaya Danışma Organlarının da yardımıyla 5.000 \$'ın üzerindeki her bir talebi aşağıdaki şekilde zamanında işleme koyar.
248. Kültürel miras için tüm uluslararası yardım talepleri, 5.000 \$'ın altındaki talepler hariç ICOMOS ve ICCROM tarafından değerlendirilir. Karar 13 COM XII.34
Karar 31 COM 18B
249. Karma miras için tüm uluslararası yardım talepleri, 5.000 \$'ın altındaki talepler hariç ICOMOS, ICCROM ve IUCN tarafından değerlendirilir. Karar 31 COM 18B
250. Doğal miras için tüm uluslararası yardım talepleri 5.000 \$'ın altındaki talepler hariç IUCN tarafından değerlendirilir. Karar 31 COM 18B
251. Danışma Organlarınca kullanılan değerlendirme kriterleri Ek 9'da gösterilmektedir. Karar 31 COM 18B
252. Acil durum yardımı talepleri dışında kalan, 5.000 \$'ın üzerindeki bütün Uluslararası Yardım talepleri, Başkan ve/veya Komite tarafından faaliyete geçilmeden önce yılda bir veya iki kez toplanan, Dünya Mirası Merkezi Bölgesel Masalarının ve Danışma Organlarının temsilcilerinden ve eğer mümkünse Dünya Mirası Komitesinin başkanı veya kendisinin gözlemci olarak atadığı kişiden oluşan bir panel tarafından değerlendirilir. Acil Durum Yardımı talepleri Sekreteryaya her zaman sunulabilir, panelin incelemesinden geçmeden, Danışma Organlarının yorumlarından sonra karar için Komitenin gelecek oturumunda Komiteye ve Başkana sunulur. Karar 31 COM 18B
Karar 36 COM 13.I
Karar 30 COM 13.13
253. Başkanın kendi ülkesinden gelen talepleri onaylama yetkisi bulunmaz. Bu talepler Komite tarafından incelenir.
254. 5.000 \$'ın üzerindeki Hazırlık Yardımı veya Koruma ve Yönetim Yardımı talepleri 31 Ekim'den önce Sekreterya tarafından alınmalıdır. 30 Kasım itibarıyla gereğince tamamlanarak tekrar sunulmayan eksik formlar, gelecek dönemde sunulmak üzere Taraf Devletlere iade edilecektir. Tamamlanan talepler, Sekreteryaya ve Danışma Organları arasındaki toplantı sırasında Ocak ayında düzenlenen ilk panel tarafından incelenir. Panelin olumlu veya olumsuz tavsiye oluşturduğu talepler karar için Başkana/Komiteye sunulur. İlk panelden sonra üzerinde revizyon yapılan talepler için Komite toplantısından enaz 8 hafta önce ikinci bir panel düzenlenebilir. Kapsamlı revizyon için geri gönderilen talepler panel tarafından teslim alınma tarihlerine göre incelenir. Sadece küçük çaplı revizyona gerek görülen, panel tarafından daha fazla incelenmeyecek olan talepler, ilk incelendikleri yıl içinde tekrar sunulmalıdır, aksi takdirde gelecek panele tekrar gönderilirler. Teslim sürecini detaylı bir şekilde ifade eden tablo Ek 8'de sunulmuştur. Karar 36 COM 13.I

VII.H. Sözleşmeden Doğan Düzenlemeler

255. Onaylanan Uluslararası Yardım taleplerinin UNESCO yönetmeliklerine uygun olarak uygulanması için ilk onaylı talepte belirlenen iş planı ve bütçe dökümünün ardından ilgili Taraf Devlet veya temsilcileri ile UNESCO arasında anlaşmalar yapılır.

VII.İ. Uluslararası Yardımın Değerlendirmesi ve Takibi

256. Uluslararası Yardım taleplerinin uygulanmasının izlenmesi ve değerlendirilmesi, faaliyetlerin tamamlanmasının ardından 3 ay içinde gerçekleşir. Bu değerlendirmelerin sonuçları Danışma Organları ile birlikte Sekreteryaya tarafından bir araya getirilir ve saklanır ve Komite tarafından düzenli olarak incelenir.

257. Komite, Uluslararası Yardımın etkinliğini değerlendirmek ve önceliklerini yeniden tanımlamak üzere Uluslararası Yardımın uygulanması, değerlendirilmesi ve takibini gözden geçirir.

VIII. DÜNYA MİRASI AMBLEMİ

VIII.A. Önsöz

258. Komite, ikinci oturumunda (Washington, 1978) Michel Olyff tarafından tasarlanan Dünya Mirası Amblemini kabul etti. Bu amblem, kültürel ve doğal varlıkların birbirine bağımlılığını sembolize eder: ortadaki kare, insan tarafından yaratılan bir varlığı, etrafını çevreleyen daire ise doğayı temsil eder; iki unsur da birbirlerine yakın ilişkiyle bağlıdır. Amblemin şekli yuvaraktır, tıpkı tıpkı dünya gibi; ama aynı zamanda korumayı da sembolize eder. *Sözleşmeyi* sembolize eder, Taraf Devletlerin *Sözleşmeye* bağlılıklarının önemini ön plana çıkarır ve Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların belirlenmesini sağlar. *Sözleşmenin* halk arasında tanınması ile alakalıdır ve *Sözleşmenin* güvenilirliği ve prestijinin tasdikli bir göstergesidir. Her şeyin ötesinde, *Sözleşmenin* simgelediği evrensel değerlerin temsilidir.

259. Komite, sanatçı tarafından önerilen amblemin kullanım amacına, teknik olanaklara ve sanatsal değerin korunması ile ilgili hususlara bağlı olarak herhangi bir renkte büyüklükte kullanılabilmesine karar vermiştir. Amblemin her zaman için şu ifadeleri taşıması gerekir: "WORLD HERITAGE. PATRIMOINE MONDIAL". "PATRIMONIO MUNDIAL" yazılan alana, bu ifade yerine Amblemin kullanılacağı ülkenin ulusal diline çevirisi yazılabilir.

260. Amblemin uygunsuz kullanımların önüne geçerken mümkün olduğunca görünür olmasını sağlamak amacıyla, Komite 22.Oturumunda (Kyoto, 1998) aşağıdaki paragraflarda belirtilen "Dünya Mirası Ambleminin Kullanılması için İlke ve Kuralları" kabul etmiştir. Ayrıca, Ek 14'teki "Kullanım Tablosu" tamamlayıcı rehberlik sağlamaktadır.
261. Her ne kadar Sözleşmede Amblemin kullanılmasından bahsedilmese de, 1978 yılında kabulünden beri, Sözleşme ile korunan ve Dünya Mirası Listesinde bulunan varlıkları tanımlamak amacıyla kullanılması Komite tarafından teşvik edilmektedir.

Karar 39 COM 11

- 262.** Dünya Mirası Komitesi, Dünya Mirası Ambleminin kullanımına karar verilmesinden ve nasıl kullanılabileceğine ilişkin politik talimatların belirlenmesinden sorumludur. *UNESCO¹⁴'ya ait internet alan isimleri, Logo, Akronim ve İsim Kullanımına ilişkin Direktifler* Ekim 2007'de UNESCO Genel Konferansı tarafından kabul edildiğinden beri Dünya Mirası Amblemini mümkün olan her yerde UNESCO logosuyla birlikte, ilgili logo bloğunun bir parçası olarak kullanılması önemle tavsiye edilmektedir. Dünya Mirası Ambleminin tek başına kullanımı ise ancak mevcut Rehber ve Kullanım Tablosu (Ek 14) doğrultusunda mümkün olmaya devam etmektedir. Karar 39 COM 11
- 263.** Komite tarafından 26. Oturumda (Budapeşte, 20020) talep edildiği üzere, Dünya Mirası Amblemi, etrafındaki metinle birlikte veya metinsiz olarak, 21 Mayıs 2003 tarihinde Endüstriyel Mirasın Korunmasına yönelik Paris Sözleşmesinin (Bu sözleşme 1883'te kabul edilmiş, 1967 yılında Stockholm'de revize edilmiştir.) 6. Maddesi altındaki Paris Birliği üye devletleri tarafından kabul edilmiş ve ilan edilmiştir. UNESCO, bu nedenle, Paris Sözleşmesi Üye devletleri iç sistemlerine, Dünya Mirası Ambleminin bu şekilde kullanılmasının veya diğer istismar edici kullanımların UNESCO *Dünya Mirası Sözleşmesi* ile bağlantılıymış gibi yanlış bir intiba bıraktığı için engellenmesine yönelik bir başvuruda bulunmuştur. Karar 26 COM 15
Karar 39 COM 11
- 264.** Amblemin, ilgili olduğu ürünlerin pazarlama değerini artırabilecek kaynak yaratma potansiyeli de bulunmaktadır. Sözleşmenin amaçlarını ileriye taşımak ile Sözleşmenin dünya çapında bilinirliğini sağlamak arasında bir denge sağlanmalı ve yanlış, uygunsuz ve izinsiz ticari veya diğer kullanımların önüne geçilmelidir.
- 265.** Amblemin Kullanılmasına İlişkin İlke ve Kurallar ve kalite kontrol yaklaşımları, tanıtım faaliyetleri amaçlı işbirliklerinin önünde bir engel teşkil etmemelidir. Amblemin kullanımına karar veren ve bu kullanımları değerlendirmekten sorumlu yetkililer kararlarını aşağıda belirtilen parametrelere ve Kullanım Tablosunda (Ek 14) bulunanlara dayandırır. Karar 39 COM 11

VIII.B.Uygulanabilirlik

- 266.** Burada sunulan İlke ve Kurallar, aşağıdakiler tarafından Amblemin tüm önerilen kullanımlarını kapsar: Karar 39 COM 11
- Dünya Mirası Merkezi;
 - UNESCO Halkla İlişkiler Birimi ve diğer UNESCO ofisleri;
 - Her bir Taraf Devlette Sözleşmenin uygulanmasından sorumlu kurumlar veya Milli Komisyonlar;
 - Dünya Mirası varlıklar;
 - Özellikle ve öncelikle ticari amaçlarla faaliyet gösteren diğer sözleşme tarafı ülkeler.

¹⁴ UNESCO'ya ait internet alan isimleri, Logo, Akronim ve İsim Kullanımına ilişkin Direktifler'in en güncel versiyonu Genel Konferansın 34.Oturumu Karar 86'nın ekinde (34 C/Resolution 86) veya <http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001560/156046e.pdf> adresinde bulunur.

VIII.C. Taraf Devletlerin Sorumlulukları

267. Sözleşmeye Taraf Devletlerin kendi ülkelerinde Amblemin herhangi bir grup tarafından veya Komite tarafından açıkça tanınmayan herhangi bir amaçla kullanımının önüne geçmek için olası her türlü tedbiri alması gerekmektedir. Taraf Devletler, Ticari Marka yasaları da dahil olmak üzere ulusal mevzuattan tamamen faydalanmaya teşvik edilmektedir.

VIII.D. Dünya Mirası Ambleminin uygun kullanımlarının artırılması

268. Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıklarda, bu amblem UNESCO logosu ile birlikte bulunmalıdır, ancak bunların söz konusu varlığı görsel olarak engellemeyecek şekilde yerleştirilmiş olması gerekir.

Varlıkların Dünya Mirası Listesinde yer alması anısına tabelaların hazırlanması

269. Bir varlık Dünya Mirası Listesine kaydedildiğinde, Taraf Devlet bu olayı kutlamak için, en kısa zamanda bir tabela hazırlamalıdır. Bu tabelalar, ilgili ülke halkını ve yabancı ziyaretçileri, ziyaret ettikleri varlığın uluslararası toplum tarafından tanınan bir özel bir değeri olduğu konusunda bilgilendirmek için tasarlanmalıdır. Diğer bir deyişle, söz konusu varlık sadece o ulus için değil tüm dünya için istisnai değere sahiptir. Ancak, bu tabelaların bir işlevi daha vardır bu da kamuoyunu Dünya Mirası Sözleşmesi veya en azından Dünya Mirası kavramı ve Dünya Mirası Listesi hakkında bilgilendirmektir.

270. Söz konusu tabelaların hazırlanması için Komite, aşağıdaki Kuralları kabul etmiştir:

- a) Tabela, ziyaretçilerin kolayca görebileceği bir yere varlığı kapatmayacak şekilde yerleştirilmelidir;
- b) Tabela üzerinde Dünya Mirası Amblemi bulunmalıdır;
- c) Yazılacak metin, varlığın üstün evrensel değerinden söz etmelidir; bu bağlamda varlığın istisnai özelliklerinin de belirtilmesi yararlı olur. Taraf Devletler diledikleri takdirde, çeşitli Dünya Mirası yayımlarında veya Dünya Mirası sergisinde kullanılan tanımlamalardan yararlanabilir; ve bu bilgilere Sekreteriyadan ulaşabilirler;
- d) Metin, Dünya Mirası Sözleşmesi ve özellikle de Dünya Miras Listesinden ve bu Listeye alınmakla varlığın gördüğü uluslararası kabul veya tanınmadan söz etmelidir (ancak varlığın Komitenin hangi oturumunda Listeye alındığı gibi bilgilerin yer alması gerekli değildir); Yabancı ziyaretçilerin yoğun olduğu yerlerde, tabelada yer alacak metnin birkaç dilde yazılması uygun olacaktır.

271. Aşağıdaki metin, örnek olmak üzere Komite tarafından önerilmektedir:

"(Varlığın adı) *Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına ilişkin Sözleşmenin* Dünya Mirası Listesine kaydedilmiştir. Kültürel veya doğal bir varlığın Dünya Mirası Listesinde yer alması, tüm insanlığın yararı için korunmayı hak eden kültürel veya doğal varlığın üstün evrensel değerini teyit etmektedir."

272. Bu metni varlığın kısa bir tarifi takip edebilir.
273. Ayrıca ulusal yetkililer, Dünya Mirası varlıklarda amblemin daha yaygın kullanılması için antet, broşür ve çalışanların üniformaları gibi yerlerde kullanımını teşvik etmelidir.
274. Dünya Mirası Sözleşmesi ve Dünya Mirası varlıkları ile ilgili iletişim ürünleri üretme hakkı elde eden üçüncü tarafların Ambleme uygun görünürlük sağlamaları gerekmektedir. Söz konusu ürün için farklı bir amblem veya logo oluşturmaktan kaçınılmalıdır.

VIII.E.Dünya Mirası Ambleminin Kullanılmasına İlişkin İlkeler

275. Sorumlu yetkililerden Amblemin kullanımı ile ilgili verilecek kararlarda bundan böyle aşağıdaki ilkeleri kullanmaları istenmektedir:

Karar 39 COM 11

- a) Amblem, Sözleşmenin tanıtılması amacıyla, halihazırda onaylanmış ve kabul edilmiş olanlar da dahil Sözleşmenin çalışmaları ile önemli derecede bağlantılı tüm projeler için teknik ve yasal açıdan mümkün olduğunca azami ölçüde kullanılmalıdır.
- b) Amblemin kullanılmasının onaylanmasına ilişkin verilecek bir karar, pazarlanacak ürünlerin hacmine veya beklenen mali geri dönüşe değil de tamamen ilgili ürünün kalitesine ve içeriğine bağlı olmalıdır. Onay için temel kriter, önerilen ürünün Dünya Mirası ilkeleri ve değerleri ile ilgili olarak eğitsel, bilimsel, kültürel veya sanatsal değeri olmalıdır. Normal şartlar altında, bardak, tişört, iğne ve turistler için diğer hediyelik eşyalar gibi eğitsel değeri olmayan veya çok az olan ürünlerin üzerine Amblem koyulmasına onay verilmez. Bu politikaya istisna olarak, Komite toplantıları ve tabelaların açılış törenleri gibi özel olaylar gösterilebilir.
- c) Amblemin kullanılmasına izin veren her türlü karar, açık ve net olmalı ve *Dünya Mirası Konvansiyonunun* açıkça ifade edilen ve ima edilen hedef ve değerlerine uymalıdır.
- d) Bu kurallar çerçevesinde izin verilen durumlar dışında, ticari oluşumların Dünya Mirasına verdikleri desteği göstermek üzere kendi malları üzerinde doğrudan bu Amblemi kullanmaları yasal değildir. Bununla birlikte, Komite, her birey, kuruluş veya şirketin Dünya Mirası varlıkları ile ilgili olarak uygun olduğunu düşündükleri her şeyi yayınlama veya üretme hakkına sahip olduklarını kabul eder, ancak Dünya Mirası Amblemi altında bunun yapılabilmesi için resmi izin verme yetkisi yalnızca Komiteye aittir ve bu yetki, İlke ve Kurallarda ve Kullanım Tablosunda belirtildiği şekilde uygulanır.
- e) Diğer sözleşme taraflarınca Amblemin Kullanılmasına normalde yalnızca önerilen kullanım doğrudan Dünya Mirası varlıkları ile ilgili olduğunda izin verilir. Söz konusu kullanımlara, ilgili ülkelerin ulusal yetkilileri onay verdikten sonra izin verilir.

- f) Dünya Mirası varlıkların dahil olmadığı veya önerilen kullanımın odak noktası olmadığı bilimsel konular veya koruma teknikleri gibi konulardaki genel seminerler ve/veya çalıştaylar gibi durumlarda yalnızca bu İlke ve Kurallar ve Kullanım Tablosu uyarınca açıkça onay verildiği takdirde kullanımına izin verilir. Bu tür kullanım talepleri, önerilen kullanımın *Sözleşmenin* çalışmalarına nasıl katkıda bulunmasının beklendiğini açık ve net bir şekilde belgelemelidir.
- g) İstisnai durumlar ve/veya genel olarak Dünya Mirası varlıklarına veya belli bir Dünya Mirası varlığına belirli bir faydasının olacağına görüldüğü durumlar dışında seyahat acenteleri, hava yolları veya öncelikli olarak ticari amaçlarla faaliyet gösteren diğer herhangi bir işletmeye Amblemi kullanma izni verilmemelidir. Bu türden bir kullanım için yapılan talepler, İlke ve Kurallar ve Kullanım Tablosu çerçevesinde onay gerektirmektedir. Bu talepler ilgili ülkenin ulusal yetkilileri tarafından onaylanmış ve UNESCO/Dünya Mirası Merkezi ile belirli bir ortaklık çerçevesi içerisinde tanımlanmış olmalıdır.

"Bireysel ortaklık kategorileri ile sözleşme için ayrı stratejileri" kapsayan "Kapsamlı Ortaklık Stratejisi" 192 EX/5.INF ve PACT Stratejisi (Belge WHC-13/37.COM/5D)

Karar 37 COM 5D

Sekreteryaya, Amblemin kullanılması için mali bir ödül karşılığında seyahat acentelerinden veya benzeri firmalardan herhangi bir reklam, seyahat veya diğer herhangi bir tanıtım amaçlı karşılık kabul etmez.

- h) Ticari faydaların beklendiği durumlarda, Sekreteryaya, Dünya Mirası Fonunun gelirlerden adil bir kısmını almasını sağlamalı ve Fona gelir sağlanması için yapılan proje veya düzenlemeler için geçerli tüm anlaşmaların özünü belgeleyen bir sözleşme veya diğer herhangi bir anlaşma imzalamalıdır. Ticari kullanımların söz konusu olduğu her durumda, nominal olan dışında girişim için Sekreteryaya veya diğer gözlemciler tarafından görevlendirilen tüm personelin mesaisi ve ilgili masrafları, Amblemin kullanılması için izin isteyen tarafça tamamen karşılanır.

Ulusal yetkililerden de varlıklarının veya Dünya Mirası fonunun gelirlerden adil bir pay almasını sağlaması ve proje için ve tüm işlemlerin tahsisi için geçerli olan anlaşmaları belgelemesi istenmektedir.

- i) Sekreteryanın dağıtımını gerekli gördüğü ürünlerin üretilmesi için sponsor aradığı durumlarda ortak veya ortakların seçiminin en azından "Tekil kategoriler veya partnerlerle sözleşme için ayrı stratejiler" 192 EX/5.INF ve PACT Stratejisi (Belge WHC-13/37.COM/5D)'ni de kapsayan "Kapsamlı Ortaklık Stratejisi" ve Komitenin tavsiye edebileceği diğer kaynak geliştirme kurallarıyla tutarlı olması gerekir. Bu ürünler için duyulan gereklilik yazılı sunumlarla açıklanmalı haklılığı ortaya konmalıdır ki bu sunumlar da Komitenin önereceği şekillerde onay prosedüründen geçer.

- j) Dünya Mirası Amblemi ile birlikte UNESCO ismi, akronimi, logosu ve/veya internet alan adını taşıyan ürün ve hizmetlerin kar amaçlı satışı Uygulama Rehberi kapsamında "ticari kullanım" olarak kabul edilir. Bu tür kullanımlar Genel Direktör tarafından belirli bir sözleşmeye bağlı düzenlemeyle(tanım 2007 Logo Yönergesi Madde III.2.1.3'ten uyarlanmıştır.) açıkça yetkilendirilmelidir.

VIII.F.Dünya Mirası Ambleminin kullanılması için izin prosedürü

Ulusal yetkililerin yapacağı basit anlaşma

- 276.** Ulusal yetkililer, projenin, ulusal veya uluslararası oluşuna bakılmaksızın, aynı ulusal sınır içinde yer alan Dünya Mirası Varlıklarını ilgilendirmesi koşuluyla Amblemin ulusal bir kuruluş tarafından kullanımına izin verebilirler. Ulusal yetkililerin kararları, İlke ve Kurallar ile Kullanım Tablosuna dayalı olmalıdır.

Karar 39 COM 11

- 277.** Taraf Devletlerden, Amblemi kullanımını yönetmekten sorumlu yetkililerin isim ve adreslerini Sekreteryaya bildirmeleri istenmektedir.

14 Nisan 1999 tarihli genelge.
<http://whc.unesco.org/circs/circ9-9-4e.pdf>

İçeriğin nitelik kontrolünü gerektiren anlaşma

- 278.** Amblemin kullanılmasına izin verilmesi için yapılan diğer tüm istekler aşağıdaki prosedür çerçevesinde olmalıdır:

Karar 39 COM 11

- a) Amblemin kullanılma amacını, süresini ve bölgesel geçerliliğini gösteren bir istek Dünya Mirası Merkezi Direktörüne hitaben gönderilmelidir.
- b) Dünya Mirası Merkezi Direktörü, İlke ve Kurallar uyarınca Amblemin kullanım hakkını verme yetkisine sahiptir. İlke ve Kurallar ile Kullanım Tablosu kapsamında yer almayan veya yeterince yer almayan durumlar için Direktör durumu Başkana havale eder ki Başka da en zor durumlarda nihai kararın verilmesi için durumun Komiteye havale edilmesini isteyebilir. Amblemin izin verilen kullanımlarına ilişkin yıllık bir rapor Dünya Mirası Komitesine sunulacaktır.
- c) Önceden belirlenmemiş bir süre zarfında geniş çapta dağıtım yapılacak temel ürünlerde Amblemin kullanılmasına izin verilmesi, üreticiden ilgili ülkelerle istişare halinde olacağı ve bölge içinde yer alan varlıkları gösteren metin ve görüntülerin açıklamalarını muhafaza edeceği ve bunu yaparken de Sekreteryaya herhangi bir maliyet getirmeyeceğini taahhüt etmesi ve bunu kanıtlaması koşuluna bağlıdır. Onaylanacak metnin Komitenin resmi dillerinden birinde veya ilgili ülkenin dilinde olmalıdır. Taraf Devletlerce üçüncü tarafların Amblemi kullanmasına izin verilmesi için kullanılacak taslak bir örnek metin aşağıda verilmektedir.

İçerik Onay Formu:

[**Ülke adı**] sınırları içinde yer alan Dünya Mirası varlıklar ile ilgili metin ve fotoğrafların içeriklerinin onaylanmasından resmi olarak sorumlu organ olarak belirtilen [**Sorumlu ulusal birimin adı**], [**varlıkların adı**] Dünya Mirası Varlıkları için metin ve fotoğraf sunan [**üreticinin adı**]na sunduğu metin ve fotoğrafların [**onaylandığını**] [**aşağıdaki değişikliklerin yapılmasına tabi olarak onaylandığını**] [**onaylanmadığını**] teyit eder.

(Geçerli olmayan kısımları silin ve gereken yerlerde düzeltilmiş metnin bir nüshasını veya işaretlenmiş düzeltmelerin listesini verin).

Notlar:

Sorumlu ulusal resmi yetkilinin adının baş harflerinin metnin sayfasına yazılması tavsiye edilmektedir.

Ulusal Yetkililer, onay talebini aldıklarını tasdikledikleri tarihten itibaren bir ay içinde onayı vermek zorundadır, bu süre dolduktan sonra, Ulusal Yetkililer yazılı olarak daha uzun bir süre talep etmediği sürece, üreticiler içeriğin zımnen onaylandığını kabul edebilirler.

Metinler, ulusal yetkililere, her iki taraf için de uygun olacak şekilde Komitenin iki resmi dilinden birinde veya varlıkların yer aldığı ülkenin resmi dilince (veya resmi dillerinden birinde) sunulmalıdır.

- d) İsteği inceleyip kabul edilebilir olduğuna karar verdikten sonra, Sekreteryaya, ortak ile bir anlaşma yapabilir.
- e) Eğer Dünya Mirası Merkezinin Direktörü, Amblemin önerilen kullanımının kabul edilebilir olmadığına karar verirse, Sekreteryaya kararı istekte bulunan tarafa yazılı olarak bildirir.

VIII.G.Taraf Devletlerin kalite kontrolü kullanma hakkı

279. Amblemi kullanma izni, ulusal yetkililerin Amblemin ilişkilendirildiği ürünler üzerinde kalite kontrolü kullanma şartına ayrılamaz biçimde bağlıdır.

- a) *Sözleşmeye* Taraf Devletler, kendi ülkelerinde yer alan varlıklarla ilgili olarak Dünya Mirası Amblemi altında görünen dağıtım yapılmış her türlü ürünün içeriğini (resim ve metinler) onaylamaya yetkili tek taraflardır.
- b) Yasal olarak Amblemi koruyan Taraf Devletler, söz konusu kullanımları denetlemek zorundadır.
- c) Diğer Taraf Devletler, önerilen kullanımları değerlendirmeyi veya söz konusu önerileri Sekreteryaya sevk etmeyi tercih edebilirler. Taraf Devletler, uygun bir ulusal yetkili belirlemek ve önerilen kullanımları değerlendirmek veya uygunsuz kullanımları belirlemek isteyip istemediklerini Sekreteryaya bildirmekten sorumludur. Sekreteryaya, sorumlu ulusal otoritelerin bir listesi bulunmaktadır.

IX. BİLGİ KAYNAKLARI

IX.A. Sekreteryaya Tarafından Arşivlenen Bilgi

- 280.** Sekreteryaya, Dünya Mirası Komitesinin ve *Dünya Mirası Sözleşmesine* Taraf Devletlerin Genel Kurullarının tüm belgelerine ait bir veri tabanı tutar. Bu veri tabanına aşağıdaki web adresinden ulaşabilirsiniz: <http://whc.unesco.org/en/statutorydoc>
- 281.** Sekreteryaya, Taraf Devletlerden alınan harita kopyaları ve ilgili bilgiler de dahil Geçici Listeler ve Dünya Mirası için gösterilen adaylık dosyalarının birer nüshasının yazılı çıktısı olarak ve mümkün olan yerlerde de elektronik formatta arşivlenmesini sağlar. Sekreteryaya ayrıca listeye kaydedilmiş varlıklarla ilgili Danışma Organlarının hazırladığı değerlendirme ve diğer belgeler ve Taraf Devletlerden gelen yazışma ve raporlar, (Reaktif İzleme Raporları ve Periyodik Raporlar dahil) ve Sekreteryaya ve Dünya Mirası Komitesinden gelen tüm yazışma ve materyaller dahil ilgili tüm bilgilerin arşivlenmesi için gerekli düzenlemeleri yapar.
- 282.** Arşivlenen materyaller, uzun vadede depolanmak üzere uygun bir formatta saklanır. Yazılı kopyaların ve elektronik kopyaların depolanması için şartlar uygun şekilde hazırlanacaktır. Taraf Devletlere verilecek kopyalar için şartlar istenildiği şekilde hazırlanacaktır.
- 283.** Komite tarafından Dünya Mirası Listesine kaydedilen varlıkların adaylık dosyaları istişare için hazır bulundurulur. Taraf Devletlerin bu dosyanın bir nüshasını kendi web adreslerine koymaları ve bu durumu Sekreteryaya bildirmeleri gerekmektedir. Adaylık için hazırlanan Taraf Devletler, bu bilgileri, kendi sınırları içinde yer alan adaylıkların belirlenmesinde ve incelenmesinde rehber olarak kullanabilirler.
- 284.** Her bir adaylık için Danışma Organlarının değerlendirmelerine ve Komite kararına aşağıdaki web adresinden erişebilirsiniz: <http://whc.unesco.org/en/advisorybodies>

IX.B. Dünya Mirası Komitesi üyeleri ve diğer Taraf Devletler için Spesifik Bilgiler

- 285.** Sekreteryanın iki elektronik posta listesi vardır: Biri Komite üyeleri için (wh-committee@unesco.org) diğeri de bütün Taraf Devletler için (wh-states@unesco.org). Taraf Devletlerden bu listelerin oluşturulabilmesi için gerekli tüm elektronik posta adreslerini temin etmesi talep edilmektedir. Taraf Devletlerin geleneksel tebliğ araçlarının yerini almayan ancak bunları destekleyici nitelikte olan bu elektronik posta listeleri, Sekreteryanın belgelerin bulunup bulunmadığı, toplantı programlarında değişiklik yapılıp yapılmadığı gibi konularda ve Komite üyeleri ve diğer Taraf Devletler ile ilgili diğer tüm konularda yapılacak bildirimlerin zamanında yapılabilmesini sağlar.
- 286.** Taraf Devletlere gönderilen genelgeler, aşağıdaki web adresinden erişilebilir: <http://whc.unesco.org/en/circularletters>

Sekreteryanın, halka açık web adresine sınırlı erişim yoluyla bağlı bir web adresi daha bulunmaktadır ve bu sitede doğrudan Komite üyelerini, diğer Taraf Devletleri ve Danışma Organlarını ilgilendiren spesifik bilgiler bulunmaktadır.

287. Sekreteryaya, ayrıca Komite kararlarının ve Taraf Devletlerin Genel Kurullarda aldıkları kararların bir veri tabanını tutmaktadır. Bunlar aşağıdaki web adresinde bulunabilir:
<http://whc.unesco.org/en/decisions>

IX.C. Halka açık bilgi ve yayınlar

288. Sekreteryaya, Dünya Mirası varlıkları ve mümkünse diğer ilgili hususlarda halka açık ve telif hakkı serbest ibareli bilgilere erişim sağlar.
289. Dünya Mirasına ilişkin konularla ilgili bilgilere, Sekreteryanın web adresinden (<http://whc.unesco.org>), Danışma Organlarının web adreslerinden ve kütüphanelerinden erişilebilir. Kaynakçada web üzerinden erişilebilecek veri tabanı listelerine ve ilgili web adreslerine ilişkin bağlantılar yer almaktadır.
290. Sekreteryaya; Dünya Mirası Listesi, Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi, Dünya Mirası varlıklarının Kısa Tanımları, Dünya Mirası Makaleleri Serisi, Bültenler, broşürler ve bilgi kitleti dahil olmak üzere Dünya Mirasına ilişkin çok sayıda yayın çıkarmaktadır. Ayrıca, özellikle uzmanlara ve kamuoyuna hitap eden başka bilgi amaçlı materyaller de geliştirilmektedir. Dünya Mirası yayınlarının listesine Kaynakçadan veya aşağıdaki web adresinden erişebilirsiniz:

<http://whc.unesco.org/en/publications>.

Bu bilgi materyalleri halka doğrudan veya Taraf Devletler ya da Dünya Mirası ortakları tarafından kurulan ulusal ve uluslararası ağlar aracılığıyla dağıtılmaktadır.

